

**Okul Öncesi ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin
Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya
Hazırlık Çalışmaları İle İlgili Görüşlerinin
İncelenmesi**

Şüküfe Minifoğlu

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Okul Öncesi
Eğitim Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Ocak 2020
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Doç. Dr. Eda Yazgın
Temel Eğitim Bölüm Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek

2. Doç. Dr. Ahmet Güneyle

3. Yrd. Doç. Dr. Nihan Koran

ÖZ

İnsan yaşamında önemli bir yere sahip olan okul öncesi eğitim, çok çeşitli deneyimlerin yanı sıra, çocuğun okuma yazma etkinlikleri ile tanıştığı ilk evreyi de kapsamaktadır. Okul öncesi dönemden ilköğretime geçişte çocukların bütüncül gelişiminin desteklenmesi ve özellikle ilköğretime uyumlarının hızlandırılması açısından, iki eğitim kademesi arasında bütünselliğin nasıl sağlanması, erken okuryazarlık ve ilköğretime hazırlık çalışmalarının nasıl yapılandırılması gerektiği, dünyada pek çok ülkede üzerinde önemle durulan konular arasındadır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Temel Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında uygulanmakta olan MEB 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı doğrultusunda yeniden yapılandırılan okuma – yazmaya hazırlık çalışmalarının, ana sınıf ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerince temel amacı, planlanması, değerlendirilmesi ve uygulanan/uygulanması gereken etkinlikler konusundaki görüşlerinin neler olduğunun belirlenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

KKTC'de ilk kez gerçekleştirilen bu çalışma yoluyla, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Temel Eğitim Programı'nın yenilenmesi çalışmaları kapsamında yeniden düzenlenen Okul Öncesi Eğitim Programının çocuğun ilköğretime hazırbulunuşluğunu sağlamaya yönelik katkısı konusunda iki farklı öğretmen grubunun görüşleri çok yönlü olarak belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu 2018 – 2019 eğitim ve öğretim yılında Lefkoşa, Girne, Gazimağusa ve İskele ilçelerinde eğitim veren, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında görev yapan 28 resmi okuldan çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 29 ana sınıf öğretmeni ve 26 ilkokul birinci sınıf öğretmenidir. Araştırmanın verilerinin

toplanmasında ve çözümlenmesinde nitel çalışma kapsamında durum çalışması deseni kullanılmıştır. Öğretmenler ile yapılan görüşmelerden elde edilen ses kayıtları çözümlenerek temel kategoriler oluşturulmuş ve temalar şeklinde gruplanmıştır.

Yapılan bu araştırma sonucunda, ana sınıf ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması ve değerlendirilmesi sürecinde öğretmenler çocukların bireysel özelliklerini ve gereksinimlerini dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okuma yazmaya hazırlık, Okul öncesi eğitim, Ana sınıf öğretmenleri, Birinci sınıf öğretmenleri, Öğretmen görüşleri, Okul Öncesi Eğitim Programı, KKTC.

ABSTRACT

The preschool education is the first stage for children to meet literacy activities together with other experiences which have an important place in human life. How the transition from preschool to primary education should be designed, integration between the two educational levels and especially the relations between these two levels in terms of early literacy are among the main topics that are emphasized in many countries around.

The project which aimed to improve basic education in the Turkish Republic of North Cyprus (TRNC) named Ministry of Education and Culture 2016 PreSchool Education Program and Primary Education Program. Also the judgement of the two teachers groups about the effect, changes in literacy activities due to the new program, suggestions and thoughts about cooperation between teachers for better transition were investigated.

Preschool teachers and elementary school first grade teachers' views on the aim, importance and contribution of the 2016 PreSchool Education Program, on the school readiness and early literacy of children has been tried to be determined by this research. It is thought that such a study conducted for the first time in TRNC will shed light on future scientific studies in this field.

As the result of this research, in the planning and evaluation process of preschool preparatory studies conducted by kindergarten and primary school first grade teachers, teachers stated that they take into consideration the individual characteristics and needs of children.

Keywords: Preparation for reading and writing, Preschool education, Kindergarten teachers, First grade teachers, Teacher opinions, Preschool education program, TRNC.

TEŞEKKÜR

“Başarı azim gerektirir, azim ise irade. Bazı hedefler, başarısız olmaya da değer. Gerçek başarı, başarısız olma korkusunu yenebilmektir” demiş Paul Sweeney. Benimde yüksek lisans sürecimde elde ettiğim en büyük başarı, başarısız olma korkusunu yenebilmektir. Severek ve özveriyle sürdürdüğüm mesleğimin beşinci yılında alanıma katkı koymak, kendimi geliştirmek ve yeni bilgilere ulaşmak için çıktığım bu yolda ve bu çalışmayı tamamlamamda pek çok kişinin emeği bulunmaktadır.

Eğitim hayatımı değerli kılan ve öğretmenlik kimliğimi anlamlandıran Atatürk Öğretmen Akademisi ve Doğu Akdeniz Üniversitesi öğretmenlerine katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Hayatım boyunca maddi ve manevi desteğini esirgemeyen, sevgileri ile bana güç veren, beni her zaman daha çok okumaya ve araştırmaya teşvik ettikleri için anneme, babama, kardeşime ve beni sabırla bekleyen nişanlıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Öğrencisi olmaktan her zaman gurur duyduğum değerli danışmanım Prof. Dr. A. Işık Gürşimşek’e, çalışmamın her alanında bana yol gösterdiği ve birlikte geçirdiğimiz süreç içerisinde bana karakterinde barındırdığı feminist, anne, eş kimlik deneyimlerini en güzel şekilde anlatarak hayatıma ışık tuttuğu için teşekkür ederim.

Doğaya ve bilime verdiği önemle meslek hayatımda bana örnek olan Doç. Dr. Eda Yazgın’a, yüksek lisans sürecimde aldığım derslerde beni bilgi ve becerileri ile geliştiren Prof. Dr. Elif Üstüne’e ve araştırma teknikleri dersinde her türlü soruma sabırla cevap veren değerli Dr. Begüm Çubukçuoğlu hocama sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vii
1 GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	5
1.3 Araştırmanın Problem Cümlesi ve Alt Problemler.....	6
1.4 Sayıtlar.....	7
1.5 Sınırlılıklar.....	8
2 KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1 Okul Öncesi Eğitim.....	9
2.1.1 Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi.....	9
2.1.2 KKTC’de Okul Öncesi Eğitimin Amacı.....	10
2.1.3 KKTC’de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programının Yapısı.....	11
2.2 İlköğretim.....	13
2.2.1 İlköğretimin Tanımı ve Önemi.....	13
2.2.2 KKTC’de İlköğretimin Amacı.....	14
2.2.3 KKTC’de Uygulanan İlköğretim Programının Yapısı.....	15
2.3 Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Geçiş Süreci.....	17
2.4 Okul Öncesi Eğitiminden İlköğretime Geçiş Sürecinde Etkili Unsurlar.....	19
2.4.1 Çocuğun Hazırbulunuşluğu / Okul Olgunluğu.....	19
2.4.2 Okul Aile İşbirliği.....	22

2.4.3 Eğitim Kademeleri Arasındaki Bütünsellik ve Öğretmenler Arasındaki İşbirliği.....	24
2.5 Okul Önce Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları.....	25
2.5.1 Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Amacı ve Önemi.....	25
2.5.2 Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Planlanması ve Değerlendirilmesi.....	27
2.5.3 Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının İlköğretime Katkısı.....	29
2.5.3.1 Erken Okuryazarlığın Gelişimi ve Önemi.....	29
2.5.3.2 Dil Gelişimi ve Önemi.....	32
2.6 Alanyazında İlgili Araştırmalar.....	34
2.6.1 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye’de Yapılan Çalışmalar.....	34
2.6.2 Yurtdışında Yapılan Çalışmalar.....	38
3 YÖNTEM.....	41
3.1 Araştırma Deseni.....	41
3.2 Çalışma Grubu.....	42
3.3 Veri Toplama Aracı.....	47
3.4 Verilerin Toplanması.....	50
3.5 Çalışmada Ele Alınan Etik İlkeler.....	51
3.6 Verilerin Analizi.....	51
4 BULGULAR.....	54
4.1 Öğretmenlerle Yapılan Görüşme Sonucunda Elde Edilen Bulgular.....	54
4.1.1 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Temel Amacı” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	54

4.1.2 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Planlanması” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	61
4.1.3 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları Kapsamında Uygulanan Etkinlikler” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	71
4.1.4 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Değerlendirilmesi” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	80
4.1.5 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “2016 Okul Öncesi Eğitim Programı’nın Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Yürütülmesinde Yol Açtığı Farklılıklar” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	89
4.1.6 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarında Öğretmenlerin İşbirliği” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	100
4.1.7 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Ailelerin Katkısı” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	109
4.1.8 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “KKTC’de Okuma Yazmaya Hazırlık ile İlgili Okul Öncesi Dönemde Gözlenen Başlıca Sorunlar ve Bu Sorunların Ortadan Kaldırılması İçin Çözüm Önerdikleri Düzenlemeler” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	117
4.2 Ana Sınıf ile İlköğretim Birinci Sınıflarda Okuma Yazma Çalışmalarına Yönelik Yürütülen Etkinliklerle İlgili Fotoğraflar	130
5 TARTIŞMA VE SONUÇ.....	136

5.1 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Temel Amacı” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç.....	136
5.2 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Planlanması” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç.....	139
5.3 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları Kapsamında Uygulanan Etkinlikler” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç.....	142
5.4 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Değerlendirilmesi” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç.....	144
5.5 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “2016 Okul Öncesi Eğitim Programı’nın Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Yürütülmesinde Yol Açtığı Farklılıklar” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışılma ve Sonuç.....	146
5.6 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarında Öğretmenlerin İşbirliği” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç.....	150
5.7 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Ailelerin Katkısı” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç.....	152
5.8 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “KKTC’de Okuma Yazmaya Hazırlık ile İlgili Okul Öncesi Dönemde Gözlenen Başlıca Sorunlar ve Bu Sorunların Ortadan Kaldırılması İçin Önerdikleri Düzenlemeler” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç.....	155

6 ÖNERİLER.....	160
6.1 Öneriler.....	160
6.1.1 Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	160
6.1.2 Yürütülecek Yeni Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	161
KAYNAKLAR.....	162
EKLER.....	185
Ek1: Demografik Bilgi Formu.....	186
Ek 2: Görüşme Soruları.....	187
Ek 3: Etik Kurul İzin belgesi.....	188
Ek 4: KKTC MEB Araştırma İzin Belgesi.....	189
Ek 5: Katılımcı Bilgi Formu ve Bilgilendirilmiş Onam Formu.....	190
Ek 6: Turnitin Raporu.....	191

KISALTMALAR

AÖA	Atatürk Öğretmen Akademisi
KAÖ	Katılımcı Ana Sınıf Öğretmeni
KSÖ	Katılımcı Sınıf Öğretmeni

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Katılımcı ana sınıf öğretmenleri ile ilgili bilgiler.....	43
Tablo 2: Katılımcı birinci sınıf öğretmenleri ile ilgili bilgiler.....	45
Tablo 3: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı ile ilgili görüşleri.....	55
Tablo 4: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması ile ilgili görüşleri.....	62
Tablo 5: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında uygulanan etkinlikler ile ilgili görüşleri.....	72
Tablo 6: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının değerlendirilmesi ile ilgili görüşleri.....	80
Tablo 7: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının yürütülmesinde yol açtığı farklılıklar ile ilgili görüşleri.....	89
Tablo 8: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında öğretmenlerin işbirliği ile ilgili görüşleri.....	100
Tablo 9: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına ailelerin katkısı ile ilgili görüşleri.....	109
Tablo 10: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin KKTC'de okuma yazmaya hazırlık ile ilgili okul öncesi dönemde gözlenen başlıca sorunlar ve bu sorunların ortadan kaldırılması için önerdikleri düzenlemeler ile ilgili görüşleri.....	117

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Defterlerin Karşılaştırılması.....	130
Şekil 2: Şekil ve Sayıların Karşılaştırılması.....	131
Şekil 3: Etkinliklerin Karşılaştırılması.....	132
Şekil 4: Kes Yapıştır Etkinliklerinin Karşılaştırılması.....	133
Şekil 5: Yazma Çalışmalarının Karşılaştırılması.....	134
Şekil 6: Kas Çalışmalarına Yönelik Etkinliklerin Karşılaştırılması.....	135

Bölüm 1

GİRİŞ

Bu bölümde; araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın problem cümlesi, alt problemler, sayıtlar ve sınırlılıklar yer almaktadır.

1.1 Problem Durumu

İnsan yaşamında okul öncesi dönem önemli bir yer tutar ve okul öncesi eğitim birey gelişiminin en temel basamağını oluşturmaktadır. Okul öncesi dönemde kazanılan bilgi, beceri ve yeterlikler, çocuğun ilerleyen dönemlerdeki akademik başarısı açısından kritik bir öneme sahiptir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda okul öncesi eğitimin, çocukların bireysel özelliklerine bağlı olarak gelişimlerini bütüncül bir şekilde ele alıp; çocukların sosyalleşmesine, bilişsel gelişimine, dil gelişimine, kas gelişimine ve öz bakım becerilerine katkı sağladığı belirtilmektedir (Üstün, Gürşimşek, Özmenek, Özyel, Kırlı ve Karaca, 2017a).

Okul öncesi eğitimden sonra ilköğretime başlamak çocukların hayatlarında önemli bir dönüm noktası olarak görülmektedir. İlköğretim birinci sınıf okuma yazma etkinlikleri ve temel aritmetik beceriler ile donatılmış bir süreç olup (Erkan ve Kırca, 2010); okul öncesi döneminde yapılan okuma yazmaya yönelik deneyimler okuryazarlık gelişimine önemli ölçüde etki etmektedir (Yangın, 2007).

Okul öncesi eğitimden sonra, okuma yazma öğretiminin ağırlıklı olarak üzerinde durulduğu ilköğretim sürecinde çocuktan beklenen en önemli görev okuma yazma becerisi kazanmasıdır. Çocuklar tarafından bu becerinin kazanılabilmesinin ön koşulu okula uyum sağlama sürecidir. Okul öncesi dönem çocuklarının fiziksel, zihinsel ve duygusal becerilerinin gelişebilmesi için belli bir olgunluğa sahip olması beklenmektedir (Kahramanoğlu, Tiryaki ve Canpolat, 2015). Bu nedenle okul öncesi eğitim döneminde çocukların okul ile ilgili olumsuz tutum geliştirmemelerini sağlamak açısından gelişim düzeylerine uygun bir program oluşturup hazırbulunmuşluklarının desteklenmesi gerekmektedir (Gündüz ve Çalışkan, 2013).

Nitelikli bir okul öncesi eğitiminden ilkokula geçen çocukların gerekli gelişim düzeylerini tamamlamış olması, ilköğretim birinci sınıftaki okuma yazmaya yönelik çalışmalara ciddi anlamda katkı sağlamaktadır (Akbaba Altun, Şimşek Çetin ve Bay, 2014). Buna bağlı olarak okul öncesi eğitim alan çocuklar olumlu kazanımlar elde ettikleri okul öncesi dönemde en iyi şekilde yönlendirilerek; özbakım becerilerinde, sanatsal etkinliklerde, kas ve fiziksel gelişim alanlarında ilköğretim birinci sınıfa geçişte daha başarılı olduğu (Tantekin Erden ve Altun, 2014; Ağgöl Yalçın ve Yalçın, 2018; Şahin, Sak ve Tuncer, 2013) yapılan araştırmalarda belirtilmektedir. Okul öncesi eğitiminin birinci sınıf programı ile paralellik göstermesi hem çocukların okula uyum sürecine katkıda bulunmakta hem de okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına katkı sağlamaktadır (Alisinanoğlu ve Şimşek, 2012).

Okul öncesi dönemde yapılan birçok etkinlik okuma yazmaya hazırlık sürecinde önemli katkılar sağlamaktadır. Sınıf öğretmenleri, okul öncesi eğitiminde yapılan etkinliklerin ilkokuldaki akademik başarıyı arttırmakta olduğunu düşünmektedir (Pekdoğan, 2017). Bu bağlamda okul öncesinde yapılan ses bilgisel farkındalık çalışmaları ile çocukların kelime dağarcıkları geliştirilip; dil gelişimlerine

katkıda bulunmaktadır. Çocuklar bu sayede cümlelerin kelimelerden; kelimelerin hecelerden; hecelerinin ise harflerden oluştuğunun farkına varırlar (Wasik ve Hindman, 2011). Okul öncesi eğitiminde yapılan ve ilkokul birinci sınıfa katkısı olan diğer bir etkinlik, yazma çalışmalarıdır. Bu etkinlik yoluyla çocukların yazma becerileri geliştirilmeye ve küçük kas gelişimine katkı sağlanmaya çalışılmaktadır. Yapılan çalışmalar çocukların sinir – kas ve el – göz koordinasyonunun gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Yapılan tüm bu etkinlikler çocukların hazırbulunuşluk düzeyini geliştirip ilkokul birinci sınıfa hazırlamaktadır (Erdoğan, Özen Altınkaynak ve Erdoğan, 2013).

Okul öncesinden ilköğretime geçiş süreci aileler içinde önemli ve heyecan verici bir durumdur. Hiçbir çocuk ailesi olmadan düşünülemez (Yılmaz Bolat ve Dal, 2017) çünkü eğitim bir ekip işidir ve bir çocuğun başarısından aile – okul ve öğretmen sorumludur (Altun, 2009). Okul öncesi dönemde çocukların okuma yazma becerilerinin kazanılmasında kritik dönemler vardır (Erdoğan, Özen Altınkaynak ve Erdoğan, 2013) ve çocuğun içinde bulunduğu aile ve çevre ortamı bilişsel ve dil gelişimine önemli katkılar sağlar (Kol, 2011). Okulda öğrenilenlerin amacına ulaşılabilmesi ve küçük yaşlarda olumlu yönlendirmelerle okulda öğrenilenlerin desteklenmesi için okul – aile işbirliğine ihtiyaç vardır (Genç, 2005). Okul öncesi ve ilköğretim programları arasında sürekliliğin sağlanarak çocuk merkezli anlayışa göre hareket edilmesi, ilköğretime sert bir geçiş yapmak yerine okul öncesi dönemde yapılan okuma yazma etkinliklerinde aile katılımına da yer verilmesiyle çocukların ev – okul ve çevre eğitiminin göstereceği paralellik bu dönemde yaşanabilecek sorunları ortadan kaldıracaktır (Bay ve Şimşek Çetin, 2014).

Bu bağlamda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde okul öncesi dönemde yapılan çalışmalar ile ilgili olan araştırmalara bakıldığında; okuma yazma

öğretiminin okul yöneticilerinin görüşleri temelinde çeşitli sorunların olduğu ve 2016 yılından önce Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ait bir öğretim programının olmaması ve Türkiye'ye bağlı bir program ile okuma yazma öğretiminin yapılmasından kaynaklanan sorunların olduğu belirtilmektedir (Doygünel ve Güneyli, 2018). Ayrıca Babayiğit ve Konedralı (2009) yaptıkları araştırmada KKTC'de okuma ve yazma öğretimi ışığında öğretmen eğitiminin yeniden yapılandırılması ve öğretim yöntemleri konusunda öğretmenlerin bilinçlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Karaca'nın (2019) yaptığı çalışmada MEB 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın öğretmenler tarafından anlaşılır olup olmadığı ele alınmıştır. Karaca'nın çalışmasının içeriğinde çocuğun gelişimi ve öğrenme alanları doğrultusunda programın planlanması, uygulanması ve değerlendirme boyutunda öğretmenlerin görüşleri belirlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda okuma yazmaya hazırlık çalışmaları tanıma değerlendirme çalışmalarına ilişkin öğelere bağlı olarak öneriler sunulmuştur.

Daha önce gerçekleştirilen bu çalışmalar ışığında; yapılacak olan bu çalışma ile okul öncesinden ilköğretime geçişte bütünselliğin sağlanmasının önemine dikkat çekilecek ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 2016 yılında uygulamaya koyulan Okul Öncesi Eğitim Programı kapsamında; okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili ana sınıf öğretmenlerinin ve birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi sağlanacaktır. Bu bağlamda araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında okul öncesi ve ilkokul birinci sınıflarda görev yapan öğretmenleri kapsamaktadır.

1.2 Araştırmanın Amacı ve Önemi

Okul öncesi dönemde çocuklar okuma yazma ile ilgili birçok deneyim ve birikim elde etmektedirler (Çelenk, 2008). Okul öncesi dönemde öğretmenler farklı yöntem ve teknikler ile çocukların gelişimine destek olurlar. Okul öncesi dönemden ilköğretime geçişte, okul öncesi öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri işbirliği içerisinde olup çocukların ihtiyaçlarına uygun ortak bir program ile ilerlemeli ve birlikte neler yapabilecekleri tespit edilmelidir (Pekdoğan, 2017). Özellikle okul öncesi dönemde yapılan okuma yazma hazırlık çalışmalarının, ilköğretimde verilen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile örtüşmesi iki eğitim kademesi arasındaki tutarlılık ile ilgilidir (Kandır, Tezel Şahin, Dilmaç ve Yazıcı, 2010). Buna bağlı olarak yapılan bu araştırma ile okul öncesi dönemden ilköğretime geçişte çocukların iki eğitim kademesi arasındaki entegrasyonunun nasıl sağlanması gerektiği ve özellikle okuma - yazmaya geçiş süreci açısından bu iki kademe arasındaki ilişkilerin nasıl yapılandırılması gerektiği, okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri yoluyla anlaşılmasına çalışılacaktır.

Bu çalışmada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 2016 yılında hazırlanan Okul Öncesi Eğitim Programı doğrultusunda, okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının amacı, önemi ve çocuğun ilköğretime hazırbulunuşluğunu sağlamaya yönelik katkısı konusunda okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri çok yönlü olarak belirlenecektir. KKTC'de ilk kez gerçekleştirilen böylesi bir çalışmanın bu alanda gelecekte yapılacak bilimsel çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

2016 yılında uygulamaya konulan Okul Öncesi Eğitim Programı'na bağlı olarak, hem programın öğretmenler açısından değerlendirilmesi yönünde hem de okul öncesi eğitimde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının nitelikli bir şekilde yapılması ve ilköğretime geçiş sürecinde çocuklar için yer verilmesi gereken

çalışmaların saptanması yönünde önemli katkılar sağlayacaktır. Ayrıca bu araştırma okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının nasıl uygulandığında dair de fikir sunmaktadır.

Bu bağlamda yapılacak araştırma; gelecekte KKTC eğitim sisteminde okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında yapılacak değişim çalışmalarına veri ve kaynak sağlaması açısından önemlidir. Yapılacak araştırma ile okul öncesi ve ilköğretim kademelerinde öğretmenlerin okuma yazmaya hazırlık çalışmaları hakkındaki görüşlerini geliştirmeyi hedefleyen yeni hizmet içi eğitimler, seminerler vb. eğitimler için veri sağlanması açısından önemlidir. Son olarak, yapılacak araştırma kendinden sonra yapılacak araştırmalara veri ve kaynak sağlayarak alan yazınına katkıda bulunacak ve çalışma bulguları alandaki gereksinimlere dikkat çekerek ileride daha fazla çalışmanın yapılmasının önünü açacaktır.

1.3Araştırmanın Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda bu araştırmanın problem cümlesi şöyle tanımlanmıştır: “Okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına ilişkin görüşleri nedir?” Bu temel problem doğrultusunda araştırmada cevap aranan alt problemler aşağıda sunulmuştur:

- Okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı ile ilgili görüşleri nelerdir?
- Okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması ile ilgili görüşleri nelerdir?

- Okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında uygulanan etkinlikler ile ilgili görüşleri nelerdir?
- Okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının değerlendirilmesi ile ilgili görüşleri nelerdir?
- Okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin, 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının yürütülmesinde yol açtığı farklıklar konusunda görüşleri nelerdir?
- Okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında öğretmenlerin işbirliği konusundaki görüşleri nelerdir?
- Okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına ailelerin katkısı konusundaki görüşleri nelerdir?
- Okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin, KKTC'de okuma yazmaya hazırlık ile ilgili okul öncesi eğitimde gözlenen başlıca sorunlar ve bu sorunların ortadan kaldırılması için önerdikleri düzenlemeler nelerdir?

1.4 Sayıtlar

Bu araştırma nitel bir çalışma olup, ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamındaki görüş ve uygulamalarını belirlemek amacı ile görüşme tekniğine dayalı olarak veri toplanmıştır. Araştırmada;

1. Veri toplamak için kullanılacak görüşme formunun, öğretmenlerin görüşlerini belirlemek için yeterli olacağı,

2. Araştırmaya katılan retmenlerin soruları cevaplarken objektif davranacakları varsayılmaktadır.

1.5 Sınırlılıklar

Bu araştırma; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 4 ilçesindeki (Lefkoşa, Girne, Gazimağusa ve İskele) devlet okullarında görev yapan 29 ana sınıf retmeni ile 26 ilkretim birinci sınıf retmeninin verdikleri cevaplar ile ve araştırmanın veri toplama tarihleri 1/02/2019 ve 31/03/2019 ile sınırlıdır.

Bölüm 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde, okul öncesi eğitimin ve ilköğretimin KKTC'deki işleyişinden ve çalışma kapsamında ele alınan konulardan bahsedilmiştir. Araştırmada ilgili kuramsal çalışmalara ve alanyazından yurtdışında, Türkiye'de ve KKTC'de yapılmış olan benzer çalışmalara yer verilmiştir.

2.1 Okul Öncesi Eğitim

2.1.1 Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğumundan zorunlu eğitim yaşına gelene kadar gelişim özelliklerini, kişisel ayrılıklarını ve yeteneklerini göz önünde bulundurarak onların bedensel, duygusal ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunmak amacı ile kurumlar tarafından uygulanan eğitim olarak tanımlanmaktadır (TDK, 1974).

Okul öncesi eğitim, çocuğu ailesinden sonra geleceğe ve toplumsal yaşama hazırlayan (Kök, Tuğluk ve Bay, 2005) çocukların tüm gelişim alanlarını ele alarak yaşam boyu öğrenmenin temellerinin atıldığı, kritik dönemlerin olduğu bir eğitim aşamasıdır (Üstün vd, 2017a). Schweinhart, (2007)'e göre okul öncesi eğitim çocuğun hayatında büyük önem arz etmektedir ve topluma faydalı bireyler yetiştirmenin temeli okul öncesi eğitiminden başladığı vurgulanmaktadır.

Okul öncesi eğitim çocuğun tüm gelişim alanlarını desteklemekle birlikte bireysel gelişimleri ile ilgili bilgi ve beceri kazandırır, psikomotor, sosyal, duygusal ve kültürel olmak üzere çok yönlü eğitim ortamı hazırlayarak çocukların işbirliği, paylaşma ve sorumluluk duygularını geliştirici niteliktedir (Kargı, 2011).

Tüm öğrencilerin; sosyal, duygusal ve psiko – motor gelişim özellikleri birbirinden farklıdır. Öğretmenler, öğretim ortamlarında gerekli önlemleri alabilmesi için çocukların fiziksel, psikososyal, bilişsel ve ahlak gelişim özelliklerinin aynı çağda bulunsalar bile farklılık gösterebileceğini dikkate alarak destekleyici önlemler sunmalıdırlar (Senemoğlu, 2012).

Okul öncesi eğitim, çocukların insanlarla ve toplumsal kurallarla karşılaşmasının gerçekleştiği bir sosyalleşme dönemidir. Çocuklar ilk sosyalleşmelerini aile ortamında kazanırlar ve daha sonra okula gelerek pekiştirirler, bu nedenle okul öncesi eğitim kurumları çocukların çok yönlü gelişmesini hedefleyen ve onların ileriki hayatlarını etkileyen önemli bir dönemdir (Oktay, 2013)

Canbulat (2016), öğrencilerin okula uyum ve okula hazırbulunuşluk düzeylerini incelemek amacıyla yaptığı araştırmada; çocukların okul öncesi eğitimi almasının okula uyum ve hazırbulunuşluklarında önemli bir değişken olduğunu saptarken, çocukların ilkokula başlamadan önce nitelikli bir okul öncesi eğitimi alması ve okul öncesi eğitimin kesintili zorunlu eğitime eklenmesi gerektiğine vurgu yapmıştır.

2.1.2 KKTC’de Okul Öncesi Eğitimin Amacı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti MEB 2016 Okul Öncesi Eğitim Programında okul öncesi eğitimin amaçları şu şekilde belirtilmiştir:

1. 3 – 6 yaş çocukların tüm gelişim alanlarını bütüncül olarak destekleyen,
2. Öğrenmeye karşı meraklı, sorgulayan, eleştirel düşünebilen ve alışılmadık durumlarda problem çözme becerisi geliştirebilen,
3. Kendini rahatlıkla ifade edebilen ve Türkçeyi doğru telaffuz edip ve etkili kullanan,
4. Fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan sağlıklı bir yaşam sürebilen,

5. Karşılıklı duygu ve düşüncelerini ifade etme becerisi kazanabilen,
6. İçinde yaşadığı çevreye ve topluma karşı duyarlılık gösterebilen,
7. Sorumluluklarının bilincinde olan,
8. İnsan ilişkilerinde adaletli ve kayırmacılıktan uzak durabilen,
9. Yaşadığı ülkenin kültürünün bilincinde olan öğrenciler yetiştirmektir (Üstün vd, 2017a).

2.1.3 KKTC’de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programının Yapısı

KKTC Okul Öncesi Eğitim Programı 21. yüzyıl çocuğunun gereksinimlerine bağlı olarak yeniden hazırlanmış ve 2016 – 2017 eğitim ve öğretim yılında değişmiş şekli ile uygulanmaya konulmuştur.

2016 – 2017 eğitim ve öğretim yılından itibaren KKTC Okul Öncesi Eğitim Programı, çocukların ihtiyaç ve gereksinimleri doğrultusunda ailelerin ve eğitimcilerin daha aktif olduğu ve öğrenciyi merkeze alan; çocukların bireysel potansiyellerini üst düzeye çıkaran ve farklı gelişim gösteren çocukların özel gereksinimlerine duyarlı olarak okul öncesi eğitimin kalitesi ve niteliği artırılarak geliştirilmiştir (Üstün vd, 2017a).

KKTC Eğitim Programının genel içeriğine bakıldığında, okul öncesi eğitiminde benimsenen eklektik, sarmal, bütüncül ve tüm gelişim alanlarını kapsayarak çocuğu merkeze alan anlayışa bağlı etkin öğrenme ve öğrenme yaklaşımları doğrultusunda temele alınmıştır (Üstün vd, 2017a). Bu bağlamda 3 – 6 yaş çocuklarının içinde yaşadıkları toplumsal koşullar çerçevesinde; aile bağları, beden ve psikolojik açıdan sağlıklı, kendini ifade edebilen, kültürüne saygılı olan, adaletli davranabilen, kurallara uymaya özen gösteren, problem çözebilme becerisine sahip ve gelişen teknolojik araç gereçlerden yaşına uygun olarak faydalanabilmesi ile ilişkili bilgi, beceri, tutum ve davranışlar göstermeleri beklenir (Üstün vd, 2017a).

Eğitim programında özellikle çocukların günlük yaşam deneyimleri baz alınarak çok yönlü öğrenme ortamında çocukların etkinliklere aktif katılımı, oynayacakları materyalleri özgürce seçebilmeleri ve öğrendiklerini farklı durumlara transfer edebilmeleri zendirilirken; çok kültürlü ortamda çocukların dil, din, ırk ayırımından uzak ve topluma karşı sorumlu davranışlar kazanabilmeleri için değerler eğitimine önem verilmiştir (stn vd, 2017a).

Eğitim programı, özel gereksinimli çocukların gelişimini de dikkate alarak bütün çocukların eşit düzeyde öğrenme sağlamayı ve eşit fırsatlar ile ilkokula hazırlamayı hedefler (stn vd, 2017a).

Programın yapısı gereği aile okul işbirliğinin sağlanması önemli bir etken olup; öğretmenlerin, rehber öğretmenler ile ekip çalışması yaparak çocukların gelişimlerinin sağlıklı bir şekilde desteklenmesi açısından zorunluluk yaratır (stn vd, 2017a).

Çocukların gelişim özelliklerine bağlı olarak programda altı öğrenme alanı bulunmaktadır. Bunlar (stn vd, 2017a):

1. Sağlık ve Fiziksel Gelişim,

Çocukların çeşitli etkinlikler içerisinde beden gelişimine katkılar sağlar ve yaşam boyu sağlık bilinci geliştirmelerine destek olur.

2. Dil, İletişim ve Okuma – Yazmaya Hazırlık,

Çocuklar gelişimleri doğrultusunda doğuştan getirdikleri dil becerilerini çevresel deneyimler elde ederek önce dinleme ve konuşma becerisi kazanırken daha sonra okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının çeşitli etkinlikler yoluyla desteklenmesi sağlanır.

3. *Matematik ve Mantıksal Düşünme,*

Günlük yaşam içerisinde matematik kavramları ve mantıksal düşünme becerilerinin aktif öğrenmeler sonucu elde ettikleri deneyimler ile gelişmesini sağlar.

4. *Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık,*

Bu alanda çocuklar, duyu organları yolu ile kendi bedenlerinin farkına varırlar ve doğadaki canlı - cansız varlıklarla aralarında ilişki kurarlar ve yaşlarına uygun olarak teknoloji kullanmaya başlarlar.

5. *Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim,*

Çocuklar bu alanda kendileri ile ilgili farkındalık geliştirirler ve çevrelerine kültürel duyarlılık oluşturmaya başlarlar.

6. *Yaratıcı ve Estetik Gelişim,*

Bu alanda sanat etkinlikleri yolu ile çocukların hayal güçlerini kullanarak yaratıcılıklarının gelişmesine imkan sağlanır.

2.2 İlköğretim

2.2.1 İlköğretimin Tanımı ve Önemi

İlköğretim, birkaç öğrenim basamağından oluşan örgün eğitim düzeni içerisinde çocuklara; okuyup yazmayı, aritmetiği ve iyi bir yurttaş olmak için en gerekli bilgi ve becerileri kazandıran, beden, ahlak ve zihin gelişimlerine hizmet eden temel öğretim döneminin ilk basamağıdır (TDK, 1974).

İlköğretim kademesinde çocuğa toplum içindeki diğer bireylerle uyum içinde yaşama ve yaşamlarını daha iyi bir biçimde sürdürebilmeleri için temel bilgi ve beceriler kazandırmasından dolayı, tüm ülkelerde ilköğretim çocuklar için zorunlu hale getirilmiştir (Erden, 2011).

İnsan yaşamında 6 – 14 yaşlarını kapsayan ilköğretim dönemi öğrencilere; okuma yazma, temel matematik becerileri, fen ve doğa olayları alanında yetkinlikler

kazandırmanın yanında sosyal beceriler ve vatandaşlık becerilerinin temelini atılması nedeni ile önemli bir etken olarak görülmektedir (Oktay, 2013).

İlköğretim süreci; bireylerin çok yönlü bir gelişim göstermesi, toplumun kültürel değerlerini gelecek kuşaklara aktarması ve ülke kalkınmasına katkı sağlaması bakımından yaşamsal bir işlev göstermektedir (Gültekin, 2007).

İlköğretimin önemli olmasını arttıran nedenlerden bir diğer unsur ise, ilköğretim sonrası eğitim yaşamına devam etmeyecek bireylerin varlığıdır. Bu nedenle bireylerin yaşamında son kritik eğitim kademesi olan ilköğretimin kaliteli ve verimli olması o ülkede yaşayan insanların profilinin oluşması açısından önemlidir (Oktay, 2013).

2.2.2 KKTC’de İlköğretimin Amacı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin Milli Eğitim Yasası ile Kıbrıs Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, ilköğretimin amaç ve görevleri şu şekilde tanımlanmıştır.

1. Öğrencilere, Atatürk milliyetçiliğinin ve toplumsal mücadelenin kökeninde yatan gerçekleri öğretmek,
2. Çocuklara, iyi ve yararlı bir yurttaş olarak yetişebilmeleri için gerekli temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazandırmak,
3. Çocukları ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yaşama ve üst öğrenime hazırlamak,
4. Çocukların estetik duygularını geliştirmek ve birlikte hareket etme, işbirliği, insan sevgisi gibi üstün duygular yaratmak (KKTC Milli Eğitim Yasası, 1986).

2.2.3 KKTC’de Uygulanan İlköğretimin Programının Yapısı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti eğitim sistemi; Osmanlı ve İngiliz idaresinden, tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişte ilköğretim programları ve kız öğrencilerin okullardaki artışı Kıbrıs Türk toplumunu tarihi, sosyal ve kültürel açıdan etkilemiştir (Özkuş, Tufan ve Özsezer, 2017). Bu bağlamda Osmanlı döneminde din ağırlıklı okullarda eğitim verilirken, günümüzde modern ortamlarda ve karma sınıflarda, çağın yeniliklerine uygun eğitim programları ile ders verilmektedir (Gökel ve Dağlı, 2015).

1937 yılından beri Kıbrıs Türk toplumunun öğretmen ihtiyacını karşılayan Atatürk Öğretmen Akademisi’nde (AÖA Tarihçe, 2018), okul öncesi öğretmenliği programı 2004 – 2005 yılında açılmıştır (Özder, Konedralı ve Sabancıgil, 2003). Bu bilgi ışığında bugüne kadar okul öncesi öğretmenliği yapanlar, Atatürk Öğretmen Akademisi’nden sınıf öğretmeni olarak mezun olmaktadır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin tarihsel sürecine bakıldığında zaman kuruluşundan günümüze kadar kendine ait bir öğretim programı olmadığı ve programların Türkiye’den gelmekte olduğu görülmektedir (Üstün vd, 2017a).

Milli Eğitim Bakanlığı ve Doğu Akdeniz Üniversitesi işbirliğince yapılmış olan Temel Eğitim Program Geliştirme Projesi (TEPGP) çalışmaları 2013 yılında başlamış ve Kıbrıs’a ait bir program oluşturulması hedeflenmiştir (KKTC Talim Terbiye Müdürlüğü, 2016). Program çalışmaları sonuç vermiş ve 2016 - 2017 yılında yeni öğretim programları uygulanmaya başlamıştır.

Çağın gereksinimleri gözden geçirilerek, 21. yüzyılın koşullarına ve öğrencilerin gereksinimlerine uygun olarak düzenlemeler yapılmış ve işbirliğine dayalı öğrenme sürecinde öğrencilere; bilgiye kolay ulaşabilecekleri, problem çöme becerisi ve planlama yapabilecekleri, bilgiyi gerçek hayata transfer edebilecekleri,

teknolojiyi bilgi erişim aracı olarak kullanabilecekleri bir öğretim programı hazırlamışlardır (KKTC Talim Terbiye Müdürlüğü, 2016).

“KKTC’de nasıl bir insan istiyoruz?” sorusuna bağlı olarak elde edilen veriler doğrultusunda Temel Eğitim Programı oluşturulmuştur. Bu programda ele alınan temel beceriler şu şekildedir (KKTC Talim Terbiye Müdürlüğü, 2016):

1. *Okuryazarlık,*
2. *İletişim ve Bilgi Teknolojileri Yeterliliği,*
3. *Girişimcilik,*
4. *Araştırma ve Problem Çözme*
5. *Kişisel ve Sosyal Yetkinlik,*
6. *Eleştirel ve Yaratıcı Düşünme,*
7. *İş Birliği.*

Kıbrıs Türk Eğitim Sistemine bağlı olarak ilköğretim programları ile öğrencilere; dengeli beslenme alışkanlığı kazandırmak, zihinsel gelişim özelliklerine bağlı olarak zihin gücü ve belleği geliştirici etkinliklere yer vermek, yaparak ve yaşayarak öğrenme ilkesine öğrenci merkezli bir anlayış çerçevesinde ele almak, her öğrencinin gelişimi ayrı olarak değerlendirilmesi, kitap okuma ve kitap sevgisinin kazandırılması, öğrencilerin okul içi ve okul dışı etkinliklere katılarak sosyal gelişimlerine destek olunması, öğrencilerin özgüvenlerinin gelişmesinin desteklenmesi hedeflenmiş olması (KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 2018) değişen programın tutarlı olduğunu açıkça göstermektedir.

Temel Eğitim programı kapsamında Türkçe, matematik, hayat bilgisi, fen ve teknoloji, beden eğitimi, müzik ve görsel sanatlar vb. dersler ile ilgili programlar yer almakta ve her ders için programın amacı, çıktıları, içeriği, temel beceriler, programlar arasındaki bağlantılardan oluşup öğretim programlarının yapısı

açıklanmaktadır. Temel Eğitim Programı'nda bulunan tüm derslerin iş yükleri hesaplanmış ve aralarında bir denge kurulmuştur (KKTC Talim Terbiye Müdürlüğü, 2016).

Kuramsal çerçevenin buraya kadar olan bölümü KKTC'de okul öncesi eğitim, 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı ve KKTC ilköğretim, Temel Eğitim Programı hakkında bilgiler verilmiştir. Kuramsal çerçevenin ilerleyen bölümlerinde ise okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ve iki öğretim kademesi arasındaki bütünsellik ile ilgili bilgiler yer alacaktır.

2.3 Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Geçiş Süreci

Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş hem aileler hem de çocuklar için heyecan verici bir durumdur. Bebeklik döneminden başlanarak kişiliğin belirlenmesinde, beceri geliştirmede ve mutlu bir hayat sürmede okul öncesi eğitim temel bir etkidir (Baydilek, 2015).

Okul öncesi eğitim ve ilköğretim çocukların yaşantısında çok önemli iki eğitim kurumudur ve bu iki kurum arasındaki uyum ve işbirliği çocuğu geleceğe hazırlarken son derece önemlidir (Oktay, 2013).

Okul öncesi eğitim çocuğun okuryazarlığına yönelik becerileri ile ilgili olmayıp çok yönlü bir gelişim sürecidir. Çocuğun olumlu kazanımlar elde ederek ilköğretime başlaması ve çocukların birinci sınıfa donanımlı bir geçiş yapmaları için okul öncesinde alınan eğitim önemlidir (Şahin, Sak ve Tuncer, 2013).

Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler; öz bakım becerilerinde, sanatsal etkinliklerde, kas ve fiziksel gelişim gibi alanlarda ilköğretim birinci sınıfa geçtiklerinde daha başarılı olmaktadır (Tantekin Erden ve Altun, 2014).

Okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmaları çocukların ilköğretime geçişini kolaylaştırmak ve hazırbulunuşluğuna katkı sağlamak için

gerçekleştirilmektedir (Güleç, 2008). Dönmezler (2016); okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının gerekli olduğunu belirterek, bu tür çalışmaların çocukları ilköğretime hazırladığına, kas gelişimi ve kendine güven gibi becerilerinin gelişimini desteklediğine vurgu yapmıştır.

Santos (2015); araştırmasında okul öncesi ve ilköğretim öğretmenlerinin çocukların gelişimi ve öğrenmeleri konusundaki yaklaşımlarının birbirleri ile bağlantılı olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmasında yapılan çalışmaların programlar çerçevesinde ve işbirliği içerisinde gerçekleşmesi gerektiğinden ve okul öncesi dönemde okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının amaca uygun şekilde yapılması durumunda ilköğretime uygun bir geçiş sağlanacağını belirtmektedir.

Okul öncesi dönemde kazanılan bilgi, beceri ve deneyimler hem ilköğretim döneminde hem de sosyal hayata temel oluştururken; çocukların ilköğretime geçişte daha az uyum problemi yaşadıkları ve okuma yazmayı daha çabuk kavradıkları görülmektedir (Güler ve Onur, 2016).

İlköğretime başlayan çocukların okul olgunluklarının kazanmasında okul öncesi eğitimi ve ailelerin evde çocukları ile yaptıkları etkinlikler büyük önem arz etmektedir (Pirpir, Soydan ve Angın, 2016). Okul olgunluğu düzeyi yüksek olan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazmayı öğrenme düzeylerinin de yüksek olduğu belirtilmektedir (Arı ve Özcan, 2014).

Okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmaları; okuma yazma öğretme amacı gütmeyen, çocukların ilköğretime geçişini kolaylaştırarak, hazırbulunuşluk düzeyini arttırmalıdır (Tuğluk, Kök, Koçyiğit, Kaya ve Gençdoğan, 2008).

Bu bağlamda çocukların aldıkları nitelikli okul öncesi eğitimin, ilkokula geçiş sürecinde gelişimsel ve duygusal açıdan daha uyumlu olmalarına, akademik başarılarının ise daha yüksek olmasına katkı sağladığı söylenebilir (Pekdoğan, 2017).

2.4 Okul Öncesi Eğitiminden İlköğretime Geçiş Sürecinde Etkili Unsurlar

Okul öncesi eğitiminden ilköğretime geçiş sürecinde çocuğun hazırbulunuşluğu/okul olgunluğu, okul aile işbirliği ve eğitim kademeleri arasındaki bütünsellik etkili unsurlar olarak görülmektedir.

2.4.1 Çocuğun Hazırbulunuşluğu / Okul Olgunluğu

Okul öncesi dönemde hazırbulunuşluk ve okul olgunluğu gibi iki farklı kavram kullanılmaktadır. Bu kavramlar birbirlerinden farklı olarak görünse de “okula hazır olma” ya da “okul olgunluğu” olarak bilinmekte ve “çocuğun öğrenmeye hazır gelişimsel düzeyi” (Esaspehlivan, 2006) olarak ifade edilmektedir.

Öğrenmeye hazır oluş kavramı ilk kez Stanley Hall tarafından kullanılmış, birinci sınıfa başlamadan önce bilinmesi gerekenler üzerinde durulmuş ve çocuğun yapabilecekleri ile ilişkilendirilmiştir (Çataloluk, 1994; Aktr: Oktay, 2013). Okula hazırbulunuşluk ya da okul olgunluğu kavramı; ilk defa National Association for the Education of Young Children (NAEYC) tarafından 1964 yılında çocuğun okula başlamadan önceki evrede edindiği yetenekler olarak tanımlanmıştır (Skeete, 2006; Aktr: Koçyiğit, 2009).

Bu bağlamda okul olgunluğu, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları sürecinde çocuğun dinleme, konuşma ve görsel okuma becerilerinin gelişimi ile ilgili bir süreç olup; çocuğun öğrenmeye hazır olma, fiziksel ve zihinsel olarak ilköğretime hazır olması ile ilgilidir (Canbulat ve Yüce, 2017). Ancak her çocuğun bulunduğu sosyal ve çevresel özellikleri birbirinden farklıdır ve

bu nedenle hazırbulunluşluk düzeyleri göz önünde bulundurularak okul olgunluğu ve okula uyumları birbirinden farklılık göstermektedir (Gündüz ve Özarslan, 2017).

Okul öncesi eğitimi alan çocukların okul olgunluklarının almayanlara göre daha yüksek olduğu (Güzel ve Özyurt, 2018), ebeveynlerinin eğitim düzeylerinin çocukların okul olgunlukları üzerinde olumlu bir etkisi olduğu (Tunçeli ve Akman, 2013) ve sosyo ekonomik düzeyin çocukların okula hazır oluşlarında etkili olduğu (Erkan, 2011) ifade edilmektedir.

Cinkılıç'a (2009) göre, okul öncesi eğitim çocukların bedensel gelişimi, sosyal gelişimi, dil gelişimi, zihin gelişimi ve duygusal gelişimine etki etmektedir ve okul öncesi eğitimine iki yıl devam eden çocukların ilköğretim birinci sınıfta okul olgunluğunun olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir.

Okul öncesi eğitiminden ilköğretime geçiş önemli bir süreçtir ve çocuklar ilköğretimin ilk basamağına hangi düzeyde başlamış olursa olsun kazandırılmaya çalışılan davranışlara hazır olması önemli bir unsurdur (Arı ve Özcan, 2014).

Okul öncesi dönemde çocukların ilköğretime hazır bir şekilde başlayabilmesi için bilişsel, duyuşsal ve fiziksel açıdan uygun şekilde hazırlanması gerekmektedir (Yapıcı ve Ulu, 2010).

Kutluca Canbulat ve Yıldızbaş (2014); okul öncesi öğretmenlerinin, çocukların ilköğretime geçişte okul olgunluğunu kazanmış olması ve tüm gelişim alanlarının olgunluğuna ulaşması konusunda çalışmalar yapması gerektiğine vurgu yaparken; çocukların farklı bireysel gelişimlerinin olduğunun da unutulmaması gerektiğini savunmaktadır.

Uzun ve Alat'ın (2014) araştırmasında, çocukların okul öncesi eğitimi almadan ilköğretime başlaması durumunda okul öncesi eğitimi alan çocuklara göre akademik, sosyal ve bilişsel açıdan daha zayıf oldukları bulunmuştur. Bu bağlamda

ilköğretim birinci sınıf öğretmenleri çocuğun okula hazır olarak başlayabilmesi için çocukların gelişim alanları ile paralel okul öncesi eğitimi almaları gerektiğini savunmaktadır (Koçyiğit ve Saban, 2014).

Okul öncesi eğitimden ilkokula başlayan bazı çocuklarda okul olgunluğunu etkileyen faktörler bulunmaktadır. Bu faktörler dört ana başlık altında toplanmıştır ve şu şekilde açıklanmıştır (Oktay, 2013):

1. Fizyolojik Faktör

Okul olgunluğu konusunda fizyolojik faktörlerin üzerinde önemle durulmaktadır. Okuma yazma becerilerinin kazanılması üzerinde etkisi olduğu düşünülen fizyolojik faktörler; görme, işitme, el – göz koordinasyonu, sağ veya sol eli kullanma, çocuğun genel sağlık durumu ve cinsiyet olarak ele alınmıştır (Oktay, 2013). Çocukların genel sağlık durumu ile ilgili sıkıntılar ve özellikle görme - işitme gibi duyu organlarındaki sorunlarda öğrenme olumsuz bir şekilde etkilenmektedir (Engin, Özen ve Bayoğlu, 2009).

2. Zihinsel Faktör

Zihinsel faktör zeka ile ilişkili olarak incelenmiş ve zeka dil gelişimi ile paralel gelişen bir unsur olduğundan; problem çözme becerisi, okuma, anlama, yorumlama yeteneği ve insanlar arasındaki ilişkiler ile ilgili olduğu ifade edilmiştir (Oktay, 2013).

3. Çevresel Faktör

Çocukların bulunduğu ev ortamı ve aile yapısı ilköğretime hazırbulunuşluğunu etkilemektedir (Oktay, 2013). Ailenin çocuğa sağladığı sosyo – ekonomik çevre çocuğun okul başarısını etkileyen önemli bir faktör olarak görülmektedir (Özabacı ve Acat, 2005).

4. Duygusal Faktör

Çocukların hayatında kritik bir öneme sahip olan okula başlama gibi duygusal sorunlar öğrenmeyi olumsuz bir şekilde etkilemektedir (Oktay, 2013). Ev ortamından mutlu ayrılmayan çocuklarda duygusal bir etkisi gösteren okul fobisi, çocukların akademik ve sosyal açıdan sıkıntılar yaşamasına neden olmaktadır. (Özcan ve Aysev, 2009).

Bu bağlamda çocukların yaşları, anne – baba eğitim düzeyleri, zeka düzeyleri, ve akranları ile ilişkilerinin, hazırbulunuşluk düzeyleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilmektedir (Adagideli, 2018). Ayrıca okul öncesi eğitim kurumlarındaki eğitim süreçlerinin, çocukların ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlanmış ve anne – babaların güvenini kazanmış olması çocukların başta özgüven ve mutlulukları olmak üzere, bilişsel ve duyuşsal gelişimlerine olumlu katkılar sağlamaktadır (Yapıcı ve Ulu, 2010).

2.4.2 Okul - Aile İşbirliği

Çocukların kişilik gelişimlerinde olduğu kadar onların davranışlarında ve akademik olarak başarılı veya başarısız olmasında en önemli etken ailedir (Dam, 2008). Bu nedenle eğitimde çocuğun başarısını tek taraflı düşünmek zordur. Okul aile işbirliğinin çocuğun başarısını ve psikolojisini olumlu yönde etkilediği belirtilmektedir (Yıldırım ve Dönmez, 2008).

Çocuklar anne babaları olmadan düşünülemez, bu nedenle okul öncesi eğitimde aileler tarafından oluşturulan okul aile işbirliğinin tutarlı ve dengeli olması; çocukların sağlıklı gelişim gösteren, okula ve sosyal ortama uyumlu, mutlu bireyler olarak yetişmesine önemli katkılar sağlar (Cömert ve Güleç, 2004).

Ailelerin; okulda yapılan etkinliklerden haberdar olması, etkinliklerin evde tekrar edilmesi, çocukların gelişimine destek olunması, okul ile işbirliği içerisinde

olup hem çocuğu tanımaya hem de okul ile çocuk arasında olumlu bir bağ oluşturup çocukların başarısının artmasında önemli bir etken olarak görölmektedir (Ok, 2016).

Bu bağlamda okul öncesi eğitimi alan çocukların almayan çocuklara göre sosyal beceri, öz düzenleme ve duygusal zeka alanlarında anlamlı bir farklılık gösterdikleri, okul öncesi dönemde gerçekleştirilen çalışmalara aile katılımının sağlanmasının çocukların başarılarını arttırdığı ve kendine güven duygularının gelişmesinde olumlu kazanımları olduğu söylenmektedir (Ekinci Vural, 2012).

Aileler, çocuklarına sosyal davranışların gelişmesinde rehberlik ederler ve onlara model olurlar (Kandır ve Alpan, 2008). Aile içerisinde yaşanan olumsuz olaylar veya aile bütünlüğünün bozulması çocukların sosyalleşmesini olumsuz bir şekilde etkilemektedir (Acar, Demir, Görmez ve Keser, 2015). Okul ile ortak bir çalışma düzeni gösteren, eğitim açısından desteklenen ve okul ile düzenli iletişim içerisinde bulunan ailelerin çocuklarının başarısının yüksek düzeyde olduğu görülürken (Çelenk, 2003); ailede herhangi bir ebeveyn kaybının olması, aile içi sorunların yaşanması ve tartışmaların olması çocukların kişilik ve sosyal gelişimi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir ve akademik başarı üzerinde de olumsuz bir etki yaratır (Dam, 2008).

Yeşilyaprak'ın (1993), gerçekleştirdiğı çalışmada, çocukların eğitilmesinin olumlu etkilerinin topluma yansiyabilmesi için ailelerin, özellikle kadınların eğitilmesi ve kız çocuklarının eğitimine özen gösterilmesi gerektiğini belirtilmektedir. Bu bağlamda okul öncesi eğitimde kalitenin artırılabilmesi için anne – babanın eğitilmesi, gönüllü çalışma ortamlarının oluşturulması ve okul aile iletişiminin güçlendirilmesi gereklidir (Sevinç, 2006).

Yapılan araştırmalar ışığında, okul ile bağlantılı aile katımlı ev çalışmaları çocukların akademik başarısını arttırdığı, anne ve babaların çocukları ile ilişkilerinde

önemli bir etkisi olduğu (Keçeli Kaysılı, 2008) ve eğitimde tutarlılığın ve dengenin sağlanması için okul aile işbirliğinin etkisinin yadsınamaz bir gerçek olduğu açıkça belirtilmiştir (Kocabaş, 2016).

2.4.3 Eğitim Kademeleri Arasındaki Bütünsellik ve Öğretmenler Arasındaki İşbirliği

Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş hem çocuklar için hem de öğretmenler için büyük önem taşımaktadır. Tantekin Erden ve Altun'un (2014), çalışmasında sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre okul öncesi eğitim almayan öğrenciler annesinden ayrılamama, etkinliklere uyum sağlayamama gibi sorunlu davranışlar gösterirken; okul öncesi eğitimi alan çocuklar ilköğretime geçişte kendine daha çok güvenmekte ve kendini daha kolay ifade edebilmektedir.

Yapıcı ve Ulu (2010) araştırmalarında, ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimden, özellikle okuma ve yazma konusunda, oldukça yüksek beklentileri olduğu sonucuna varmışlardır. Bay ve Alisinanoğlu, (2008), ana sınıf öğretmenlerinin okuma yazmaya hazırlık çalışmalarını planlarken birinci sınıf öğretmenleri ile ortak bir çalışma yürütmeleri gerektiğini belirtmişlerdir.

Koçyiğit'in (2009) çalışmasında, ilköğretim birinci sınıf öğretmenleri, okul öncesinden ilköğretime geçişte çocuğun okula hazırbulunuşluğu ve ilköğretimde gereken becerileri yapabilecek olgunlukta olması gerektiğini ve bu olgunluğun çocuğun sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel gelişim alanlarının paralel bir şekilde gelişmesine bağlı olduğunu dile getirmişlerdir. Bu nedenle okul öncesi eğitiminden yoksun olan çocuklar ilköğretim birinci kademedeki başarısız olmaktadır (Erden, 2011).

Çocukların okul öncesinden ilköğretime geçişteki öz düzenleme becerileri, okul ilişkileri ve ilkokula hazırbulunuşluk arasında sıkı bir ilişki vardır (Adagideli,

2018). Bu bağlamda ilköğretimde çocukların okuma alışkanlığı kazanması için çevre, ve okul düzenlemeleri açısından okul öncesi kurumları büyük role sahiptir (Çakmak ve Yılmaz, 2009). Ana sınıf eğitiminden ilköğretime geçişte çocuklar bedensel, sosyal ve psikolojik açıdan daha az sorun yaşar ve ana sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yaptıkları yazı çalışmaları çocukların ilköğretime geçişte yazma becerisi ve imla becerisi üzerinde oldukça etkilidir (Akyol ve Duran, 2010).

Okul öncesi dönemde verilen eğitim sonucunda ilkokul birinci sınıfa uyumun kolaylaştığı, akademik başarının olumlu yönde etkilediği sonuçlarına varılırken (İş, 2017); okul öncesi eğitim almayan çocukların ilkokul birinci sınıfta sosyal beceri düzeyleri ve problem çözme becerilerinin gelişmemiş olduğu sonucuna varılmıştır (Erbay, 2008). Okul öncesi dönemde çocukların okuma yazma çalışmaları ile desteklenerek gerekli olgunluğu kazanıp birinci sınıfa başlamaları önem arz etmektedir (Bilir,2005).

Bu bağlamda okul öncesi eğitimin ilkokul birinci sınıftaki başarıyı arttırdığı, çocukların okula hazırbulunmuşluğu olumlu yönde etkilediği ve çocukları okuma – yazma etkinliklerine hazırladığı (Erkan ve Kırca, 2010) önemli bir gerçektir. Bay ve Şimşek Çetin'e (2014) göre, okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmaları çocukların ilköğretime geçişte hayatlarında önemli bir katkı sağlar. Bu nedenle okul öncesi ve ilköğretim programları arasında bütünselliğin sağlanarak, çocuk merkezli anlayışa göre hareket edilmesi gerekir.

2.5 Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları

2.5.1 Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Amacı ve Önemi

Eğitim uzun soluklu bir süreçtir ve eğitim sürecinin her bir basamağının birbirini tamamlar nitelikte olması beklenmektedir. (Sildir ve Sümer, 2017).

Çocukların okul öncesi eğitim dönemindeki yaşantıları, ilkokuldaki eğitim yaşamlarında etkili olmaktadır (Oktay, 2013). Okul öncesi eğitimin temel amaçlarından birisinin çocukları ilköğretime hazırlamak olması nedeniyle; okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmaları çocukların okuma ve yazma ile ilgili temel becerilerinin gelişmesini desteklemek açısından oldukça önemlidir (Bay ve Alisinanoğlu, 2008).

İlköğretim okuma yazma etkinlikleri ile donatılmış bir süreçtir ve çocukların bu dönemi başarılı bir şekilde tamamlayabilmesi için okul öncesi dönemde okuma yazmaya yönelik deneyimler elde etmesi onlara avantaj sağlayacaktır (Erkan ve Kırca, 2010). Okul öncesi dönemde yapılan ses bilgisel farkındalık çalışmaları erken akademik beceriler olarak adlandırılıp ilköğretime katkı sağlamaktadır (Uyanık ve Kandır, 2010). Kalemin, defterin nasıl tutulması gerektiğine yönelik etkinlikler ise göz ile defter arasındaki uzaklığın nasıl olması gerektiği hakkında bilgi verirken, çocukların okul öncesi eğitiminden ilköğretime geçişte sinir – kas ve el – göz koordinasyonunun gelişimine katkı sağlaması açısından önemlidir (Yangın, 2007). Bu bağlamda çocukların kas gücü kazanmadan kalem tutması ve beyin gelişimi tamamlanmadan yazıları okuması ve anlam çıkarmaları beklenemez (Çelenk, 2008).

Okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile çocukların gelişim alanları desteklenerek, kendilerinden beklenen davranışları yerine getirmeleri sağlanmaktadır (Bay ve Şimşek Çetin, 2014). Çocukların okuma yazma farkındalığı, sözel dil becerisi ve fonolojik farkındalık gibi okuma yazma ile ilgili becerileri okul öncesi dönemden başlayarak gelişmektedir (Coşkun ve Deniz, 2017). Okul öncesi eğitiminde yer verilen çizgi çalışmaları, ses çalışmaları, örüntü kurma ve dinleme becerilerine yönelik etkinliklere bağlı olarak öğrenciler birinci sınıftaki

okuma yazma etkinliklerine daha hızlı adapte olabilmektedir (Bozgün ve Sağır, 2018).

Yapılan birçok çalışmaya dayalı olarak okul öncesi eğitim ilkokula hazırlık süreci olarak görülmektedir (Pekdoğan, 2017) ve okul öncesi eğitiminde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları çocukların okuma yazmaya hazırbulunuşluklarında güçlü bir etkiye sahiptir (Çelenk, 2008). Okul öncesi eğitimi alan çocukların hazırbulunuşluk düzeylerinin (Erkan ve Kırca, 2010) ve okul olgunluklarının daha yüksek olduğu (Gündüz ve Çalışkan, 2013) okul öncesi eğitimi alan çocukların okuma yazma öğrenmede daha başarılı oldukları (Tatal ve Oral, 2015) belirtilmiştir.

2.5.2 Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Planlanması ve Değerlendirilmesi

Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları, çocuklara okuma yazma öğretme amacı gütmeyen onları ilkokuldaki okuma yazmayı hızlı bir şekilde öğrenme becerisi kazandırır (TC MEB, 2013b). Okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının ilkokul birinci sınıftaki çalışmalar ile benzer olması, çocukların okuma yazma becerilerinin gelişmesinde destekleyici bir unsur olmasının önemi yadsınamaz bir gerçektir (Alisinanoğlu ve Şimşek, 2012).

Çocukların bu beceriyi tam anlamıyla kazanabilmesi için 3 – 5 yaş programının bütünü ilkokula hazırlık çalışmalarını kapsayacak şekilde uygulanmalıdır (TC MEB, 2013b). İlkokul birinci sınıfa hazırlık çalışmaları, çocukların okul öncesi eğitimine başladığı ilk günden eğitimin devam ettiği süre boyunca duyuşal, motor, dil ve özbakım becerileri gibi tüm gelişim alanlarını

kapsayarak nitelikte kapsamlı, sarmal ve bütüncül biçimde planlanmalıdır (TC MEB,2013a).

Okul öncesi eğitim programının yıllık planları hazırlanırken, okuma yazmaya hazırlık çalışmaları sadece masa başında yapılan etkinlikler olarak düşünülmeden; el göz koordinasyonu çalışmaları, işitsel ve dikkat çalışmaları, kalem tutma becerisini geliştirme çalışmaları gibi çalışmalar ele alınarak planlanmalıdır (TC MEB, 2013a).

Okul öncesi dönemde verilen eğitimin birinci sınıf programı ile paralellik göstermesi çocukların ilkokul birinci sınıfta kazanacakları becerilere hazır olması amaçlanmalıdır (Dönmezler, 2016).

Okul öncesi dönemde verilen eğitim ve öğretim etkinliklerinin bütün aşamalarının ne kadar etkili olduğunu belirlemek ve çocukları bireysel özelliklerine göre değerlendirmek önemli bir unsurdur (TC MEB, 2013a). Öğretmenler çocukların gelişimlerini değerlendirirken, çocukları birbirleri ile kıyaslamak yerine, çocuğun süreç içerisinde neleri başardığına; ne düzeyde ve nasıl yaptığına bakarak karar vermelidir (TC MEB, 2013a).

Okul öncesi dönemde, eğitim süreci sonunda yapılan değerlendirmede çok çeşitli amaçlar ön plana çıkmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Okul Öncesi Eğitim Programı'na göre yapılan değerlendirmelerde nelerin amaçlanması gerektiği aşağıda sunulmuştur (Üstün vd, 2017a):

1. Çocukların bireysel ve gelişimsel ihtiyaçlarını saptamak,
2. Özel eğitim ve erken müdahale ihtiyacı olan çocukları tanımlamak,
3. Çocukların kendilerini fark edip merakları doğrultusunda cesaretlendirmek,
4. Program doğrultusunda uygulanan öğretme yöntemlerinin uygun olup olmadığını ortaya çıkarmak,

5. Öğretmenlerin karşılaştığı problemlere destek olmak ve insan kaynakları gereksinimi tespit etmek,
6. Ailenin okul ve öğrenilenlerden haberdar olmasına yardımcı olmak ve öğretmene destek olmaktır.

Okul öncesi dönemde öğretmenler çocukları öğrenme ortamlarında değerlendirmeli ve çocukların becerilerini tarafsız bir şekilde düzenli aralıklar ile izlemelidir (Üstün vd, 2017a). Ayrıca öğretmenler çocuklara ilişkin değerlendirmelerden alınan veriler ile kendi kendilerini değerlendirerek yaratıcılıklarının artırma ve kendilerini geliştirme imkanı bulurlar (TC MEB, 2013a).

2.5.3 Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının İlköğretime Katkısı

2.5.3.1 Erken Okuryazarlığın Gelişimi ve Önemi

Okul öncesi dönemde çocukların okuma yazmaya başlamadan önce sahip oldukları bilgi, beceri ve tutumlar doğrultusunda ifade edilen erken okuryazarlık becerisi, çocukların ilkokul birinci sınıftaki okuma başarısının en önemli unsuru olarak ele alınmıştır (National Early Literacy Panel, 2008).

Doğumdan altı yaşa kadar olan dönemin çocuklar için okuryazarlık ile ilgili kritik bilişsel gelişimlerin gerçekleştiği dönem olduğu ve nitelikli bir okul öncesi eğitimin okur - yazar olmalarına katkı sağladığına ilişkin fikir birliği vardır (Neuman ve Dickinson, 2018).

21. yüzyılda okul öncesi dönem; çocukların okuryazarlık başarılarında kritik bir rol aldığı ve çocukların evdeki, yaşadıkları toplumdaki kültürel deneyimleri ile sahip oldukları kapasitelerinin birleşimine bağlı olarak kendilerinden gösterilmesi beklenen başarıda etkili olan bir eğitim olarak düşünülmektedir (Neuman ve Dickinson, 2018).

Okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında, ses bilgisel farkındalık ve yazı farkındalığı gibi çeşitli etkinlikler ile ilkokula geçişte çocukların erken okuryazarlık becerilerinin gelişimine katkı sağlanmaktadır (Ergül, Karaman, Akoğlu, Tufan, Sarıca ve Kudret, 2014).

“Erken okuryazarlık üzerine ortaya çıkan okuryazarlık bakış açısı, küçük çocukların okuma ve yazma hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarını göstermektedir” (Çetin, 2019, s.11). Buna bağlı olarak küçük yaşlarda erken okuryazarlığın geliştirilmesi için örnek maddelerden şu bahsedilmiştir.

1. Bilgiyi kullanmak ve çevresindeki yazının anlaşılması,
2. Ebeveynler ile etkileşimli kitap okumak,
3. Evde ebeveynlerin deneyimleri doğrultusunda; gazeteyi okumak, birlikte alışveriş listesi hazırlamak, mektup ve kart hazırlayıp göndermek,
4. Dramatik oyunlar ile okuryazarlık bilgisini kullanmak,
5. Karalama ve çizgi çalışmaları ile geleneksel yazıya doğru hazırlık yapmak.

Bu bağlamda okul öncesi dönemde ailesel faktörlerin ve ev içi ortamların erken okuryazarlık becerilerinin gelişmesine uygun olarak düzenlenmesi ve desteklenmesi çocukların ilköğrenime güçlü bir başlangıç yapmalarını sağlamak açısından önemlidir (Altun ve Tantekin Erden, 2016).

Erken okuryazarlık becerileri ebeveynlerin aktif katılımı ile çocuklarına model olarak hem okuma hem de yazma ilgilerinin artması yönünde önemli bir belirleyicidir (Yeo, Ong ve Ng, 2014). Ebeveynlerin aktif katılımına yönelik çalışmaları incelendiğinde daha çok etkileşimli kitap okuma üzerinde durulduğu ve çocukların okuryazarlık becerilerinde özellikle sözel dil becerisine katkı sağladığı sonucuna varılmıştır (Yazıcı ve Kandır, 2018).

Sonuç olarak; okul öncesi eğitim ortamlarında öğretmenlerin yaptıkları etkinliklere bağlı olarak çocukların erken okuryazarlık becerilerinin gelişmesi(Ergül vd, 2014) ve ev içerisinde sunulan uygun uyarıcıların çocukların erken okuryazarlık becerilerinin desteklenmesi (Altun ve Tantekin Erden, 2015) sonucunda çocuklar ilköğretime daha hazırlıklı başlamakta ve ileriki yaşamlarında okuma yazma ve diğer akademik becerilerinde daha başarılı olmaktadır (Sezgin, Ulus ve Aksoy, 2018).

Erken okuryazarlık becerileri; fonolojik farkındalık, yazı farkındalığı, alfabe ve harf bilgisi, sözcük bilgisi ve anlamının yanı sıra yazı yazma becerileri olarak beş basamak olarak düşünülmektedir (Temel ve Turla, 2014).

1. Fonolojik Farkındalık

Seslerdeki benzerlik ve farklılıkları duyarak, kelimelerdeki hecelere ayırt edebilme becerisidir (Temel ve Turla, 2014). Okul öncesi çocuklarının fonolojik farkındalık becerileri heceleri veya ses birimlerini kolay bulabilmeleri ilköğretim birinci sınıftaki okuma başarısı ile ilişkili olarak görülmektedir (Neuman ve Dickinson, 2018).

2. Yazı Farkındalığı

Yazı farkındalığı, yazının fonksiyonunun farkına vararak yazıyı oluşturan harflerin yönlerine ve şekillerine duyarlı olmak ile ilgilidir (Şimşek Çetin, 2014). Okul öncesi dönemde gelişmekte olan okuryazarlık, yazı farkındalığını önemli bir anahtar olarak görmektedir (Temel ve Turla, 2014).

3. Alfabe ve Harf Bilgisi

Okul öncesi dönemde çocuklara alfabe bilgisinin yani yazının sembollerden oluştuğunun bilgisi kazandırılarak, erken okuryazarlık becerilerine ilk adım atılmaktadır (Altınkaynak, 2019). Okul öncesi dönemde kazandırılan bu bilgi ilköğretim

birinci sınıftaki okuma başarısında önemli bir etkiye sahiptir (Uyanık ve Kandır, 2010).

4. *Sözcük Bilgisi ve Anlama*

“Sözcük bilgisi, okunduğunda veya dinlendiğinde ya da yazılıp konuşulduğunda anlaşılan sözcüklerin toplamıdır (Temel ve Turla, 2014). Okul öncesi dönemde çocuklara okunan öykülerin anlatılmasını istemek onları ilerdeki okuma anlama çalışmalarına hazırlamanın ilk basamağı olarak görülmektedir (Temel ve Turla, 2014).

5. *Yazı Yazma*

Okul öncesi dönem etkinlikleri olan ve çocukların kendilerini ifade etmek için kullandıkları çizgi ve karalama çalışmaları erken okuryazarlık için önemli bir unsurdur (Neuman ve Dickinson, 2018). Bu bağlamda gelişen yazma (emergent writing) ile çocuğun yaptığı karalamalar ile yazım yönünü keşfetmeye başlamasına katkılar sağlamaktadır (Temel ve Turla, 2014).

2.5.3.2 Dil Gelişimi ve Önemi

Dilbilimci Noam Chomsky, doğuştancı bakış açısına göre dili beyinin yapısı içerisinde işlemiştir ve bütün çocukların doğuştan dil yetisini kazanabilecekleri görüşünü savunmaktadır (Güvendir ve Yıldız, 2014). Chomsky'e göre insanlar dil öğrenebilmek için özel bir mekanizmaya sahiptirler ve bu mekanizma sayesinde çocuklar, çevrelerinde konuşulan dili içselleştirerek kurallarını öğrenir ve uygun dilbilgisi kuralları ile konuşmaya başlarlar (Yeşilyaprak, 2011).

Vygotsky'nin sosyal öğrenme kuramına göre ise çocukların kazandıkları dil gelişimi sosyal çevrede geliştiğini ve çocuğun gözlem ve taklit yoluyla konuşmayı öğrendiğini belirtir (Yeşilyaprak, 2011).

Erken yaşta çocukların dil edinimi aile ve yakın çevrede başlar ve okul ile devam eder (Dağabakan ve Dağabakan, 2007). Bu nedenle okul öncesi dönemde çocuğun dil gelişimine önem verilmeli ve destekleyici ortamlar hazırlanmalıdır (Çakır, 2004).

Çocuklar kendilerini rahatlıkla ifade edebilmek için en sık kullandıkları sözel dil biçimi, öykülerdir; öyküler, okul öncesi çağındaki çocukların iletişim becerilerinin gelişmesinde ve dilin farklı gelişimi ile ilgili bilgi vermektedir (Akmeşe, 2015).

Çocuklar dilbilgisi kurallarını 2 – 3 yaşlarından itibaren kazanmaya başlarlar ve okul öncesi dönem temel dil gelişiminin tamamlandığı dönem olarak ifade edilir (Karacan, 2000).

Okul öncesi dönemde yapılan dil etkinlikleri çocukların dil gelişimlerini, bilişsel gelişimleri ve daha birçok alandaki gelişimlerini etkilediği için dil etkinliklerine önem verilmelidir (Gönen, Ünüvar, Bıçakçı, Koçyiğit, Yazıcı, Orçan, Durmuş, Güven ve Özyürek, 2010).

Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık becerilerinin oluşmasında yapılan dil etkinlikleri kapsamında ses bilgisel farkındalık çalışmaları çocukların okuma becerisi geliştirmelerine katkı sağlamaktadır (Kartal ve Güner, 2017). Bu nedenle okul öncesi eğitim programlarındaki etkinlikler çocukların dil gelişimine katkı sağlayacağı düşünülerek hazırlanmalıdır (Kol, 2011).

Dil gelişimi, bilişsel gelişim ve sosyal – duygusal gelişim arasında önemli bir işbirliği vardır ve çocuğun dilini kullanıp soru sorması, konuşabilmesi için dil gelişimine bağlı bir problemin olmaması gerekir (TC MEB, 2013b).

Bu bağlamda tüm gelişim alanları ile etkileşim içerisinde olan dil gelişimi, kritik olduğu okul öncesi dönemde çocukların dili etkili kullanmalarını sağlayacak

uygun öğrenme ve öğretme ortamları eğitimciler tarafından hazırlanmalıdır (Senemoğlu, 1989).

Okul öncesi dönemde okuma yazmaya hazırlayıcı ön yeterlilikler oluşturulurken çocuklarda fonolojik farkındalık geliştirmek önemlidir (TC MEB, 2013b). Okul öncesi eğitim dilin kazanılması ve gelişmesi için önemli ve kritik bir süreç olduğu dikkate alındığında; dil gelişimini desteklemek amacıyla planlanıp yürütülecek fonolojik farkındalık çalışmaları önemlidir (Keskin, Ömeroğlu ve Okur 2015).

Çocukların sözel dil becerileri erken okuryazarlık gelişimi ile yakından ilişkilidir. Okul öncesi dönem çocuklarında kullanılan dilin fonolojik boyutuna bakıldığında, sesbilgisel farkındalık süreci ilkökul birinci sınıftaki okuma yazma becerisini kazanmanın temelini oluşturmaktadır (Temel ve Turla, 2014).

2.6 Alanyazında İlgili Araştırmalar

2.6.1 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye’de Yapılan Çalışmalar

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde okul öncesi dönemde okuma yazmaya hazırlık çalışmaları alanında yapılan çalışmaların sayısı azdır. 2016 yılında uygulanmaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programına bağlı olarak okuma yazmaya hazırlık ile ilgili karşımıza çıkan tek çalışma Korkmazhan’ın (2019) yüksek lisans tez araştırmasıdır. Yapılan bu araştırma ile KKTC’nin Gazimağusa ilçesindeki devlet ve özel kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin; okuma yazmaya hazırlık ile ilgili bilgi ve becerileri, uyguladıkları etkinlikler ve sınıf ortamlarında okuma yazmayı desteklemek için oluşturdukları çevre düzenlemeleri ile alınmıştır.

Doygunel ve Güneyli (2018) yaptıkları çalışmada okuma yazma öğretiminin okul yöneticilerinin görüşlerine göre belirlenmesini amaçlamışlardır. 2015 – 2016 eğitim ve öğretim yılının ikinci döneminde gerçekleştirilen bu çalışma, Milli Eğitim

Bakanlığına bağılı ilköğretim okullarında görev yapan 30 okul yöneticisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda; okul yöneticilerinin ilkokuma yazma öğretiminde öğretmenlerden etkili ve nitelikli eğitim vermelerini beklediğı, okul yöneticilerinin öğretmenleri desteklemek, öğrencilerin gelişimini izlemek ve okuma yazma eğitimindeki sorunları üstlenmek gibi görevleri olduğı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin eğitim sisteminden ve aile ile öğrencilerden kaynaklı sorunların olduğı, Kuzey Kıbrıs'taki ilkokuma yazma eğitimi ile ilgili sorunların çözümünde farklı kesimlerin (MEB, öğretmenler ve veliler) sorumluluk alması gerektiğı sonucuna ulaşılmıştır.

Güneyli ve Baykent Özyel (2016); 2016 yılına kadar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ait bir okul öncesi eğitim programının olmamasını büyük bir eksiklik olarak değerlendirerek, Türkiye programına bağılı olarak yapılan yazı – çizgi çalışmalarının öğretmenler arasında farklılıklar netleştirilmeli.

Eray Alışkan ve Güneyli (2016) yaptıkları çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin Türkçe dil etkinliklerine ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı uygulamaya konulmadan önceki okul öncesi öğretmenlerinin görüş ve uygulamalarındaki mevcut durumun belirlenmesi amacı ile yürütülmüştür. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığı zaman; Türkiye'de ve Kuzey Kıbrıs'ta okul öncesi öğretmenliğı programlarında okuma yazmaya hazırlık ile ilgili yeterli dersin bulunmadığı, okul öncesi dönemde Türkçe dil etkinliklerine ayrılan sürenin %10'da sınırlı kaldığı, Türkçe dil etkinlikleri uygulanırken öğrencilerin fikirlerinin alınmadığı ve öğretmen merkezli anlayışın devam ettiğı, Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili sınıf içerisinde uygun köşe ve materyallerin olduğı, öğretmenlerin Türkçe dil

etkinliklerini uygularken yeterince güdülenmediği ve nasıl bir değerlendirme uygulayacakları konusunda sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir.

Babayiğit ve Konedralı (2009) tarafından gerçekleştirilen araştırmada araştırmacılar en az beş yıl birinci sınıf öğretmenliği yapmış 225 öğretmen ile çalışmışlardır. Araştırmada KKTC’de okuma yazma ile ilgili uygulamaları tespit etmek, öğretmenlerin uygulamalar hakkındaki görüşlerini belirlemek, birinci sınıfta okuma yazmayı öğrenmeyen öğrenci sayısını belirlemek ve okuma yazma kazanımında öğretmenlerin yaşadıkları sorunların nedenlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada belirlenen Kuzey Kıbrıs’taki ilkokuma yazma eğitimi sorunlarının nedeni olarak; ailelerin ilgisizliği ve ailelerden kaynaklı sorunlar, çocukların ilgisizliği, bilişsel gelişimi ve ana dillerinin Türkçe olmaması ile ilgili sorunların yanı sıra okul öncesi eğitiminden ve öğretmenlerin kullandıkları yöntemlerden kaynaklanan sorunlar belirtilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti’nde okul öncesi eğitimdeki okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili yapılan araştırmalardan bazıları ise şu şekildedir:

Sezgin, Ulus ve Aksoy (2018) yaptıkları çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin erken okuma yazma ile ilgili inançlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Yapılan bu araştırmaya 225 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin erken okuma yazma ile ilgili inançları farklı değişkenlere bağlı olarak araştırılmıştır. Araştırma sonucunda; okul öncesi öğretmenlerinin mezun oldukları bölüm, çalıştıkları okul ortamı ve türü, okulun bulunduğu bölge, kendilerini yeterli görme durumları ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik yapısının öğretmenlerin erken okuma yazma ile ilgili inançlarını etkilediği belirlenirken; öğretmenlerin çalıştıkları öğrencilerin yaş gruplarının inançlarında anlamlı bir fark yaratmadığı ortaya çıkmıştır.

Bayraktar ve Temel (2014); Okuma Yazmaya Hazırlık Eğitim Programı (OYHEP)'nin okul öncesi öğrencilerinin ses farkındalığını, yazı farkındalığını ve okuma yazma becerileri üzerindeki etkisini incelenmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda, OYHEP'nin yazı farkındalığı, yazı yazma çalışmaları, alfabe bilgisi ve fonolojik farkındalık konularında çocukların ana sınıftan ilkokula geçtiklerinde okuma yazma başarılarındaki gelişimleri üzerinde olumlu yönde etkide bulunduğu belirtilmiştir.

Erdoğan, Özen Altunkaynak ve Erdoğan (2013)'in araştırmasında; okul öncesi dönemde yapılan okuma yazma çalışmalarına hazırlık ile ilgili olarak öğretmenlerin görüşleri incelenmiştir. Yapılan bu araştırmanın çalışma grubu 28 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda öğretmenler okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili olarak öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikleri daha çok yaptıklarını belirtmişler ve çocukların kelime dağarcığını geliştirmek için en çok hikaye okuma etkinliklerine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Alisinanoğlu ve Şimşek'in (2012) gerçekleştirdikleri çalışmada; Okuma Yazmaya Hazırlık Programı'nın ana sınıfına devam eden çocukların yazma becerilerine yönelik etkisinin incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu; deney ve kontrol grubunda bulunan 34 çocuktur. Araştırma sonucunda; Okuma Yazmaya Hazırlık Programı'nın çocukların yazmaya hazırlık becerileri üzerinde etkisi olduğu ortaya çıkarken, programda yer alan yazmaya hazırlık becerilerinin de geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca araştırma sonucunda deney grubundaki çocukların kontrol grubundaki çocuklara göre kalem ve kağıt tutma becerisinin, yazım yönü ve çizgi çalışmalarındaki becerilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Erkan (2011); farklı sosyoekonomik düzeydeki ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluklarını, cinsiyet, okul öncesi eğitim alıp almama ve ebeveynlerin eğitim düzeyine göre incelememiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2006 – 2007 eğitim ve öğretim yılında ilkokul birinci sınıfa başlayan 179 çocuk oluşturmuştur. Yapılan çalışmanın sonucunda sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan çocukların okula hazırbulunuşluklarının düşük sosyo-ekonomik düzeyi olan çocuklardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca çocukların cinsiyetlerine göre hazırbulunuşluk düzeyleri arasında bir fark bulunmazken ebeveynleri yüksek eğitilmiş olan çocukların okula hazırbulunuşlukları daha yüksek olarak bulunmuştur. Çalışma sonuçlarına göre, okul öncesi eğitim kurumlarının yaygınlaştırılıp, niteliğinin artırılmasının, eğitim durumu düşük olan ailelerin çocuklarının okula hazırlık becerileri geliştirmelerine ve öğrenciler arasındaki eşitsizliğin ortadan kaldırılmasına katkıda bulunacağı belirtilmiştir.

Yapıcı ve Ulu'un (2010) çalışmasında; ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemdeki eğitime ilişkin beklentilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 20 birinci sınıf öğretmendir. Araştırmacıların elde ettiği sonuçlara göre; ilkokul birinci sınıf öğretmenleri okul öncesindeki okuma yazmaya hazırlık çalışmaları konusunda çok fazla beklenti içerisinde bulunmaktadır. Çalışmanın sonuçlarına bağlı olarak araştırmacılar; ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin beklentilerinin açık bir biçimde belirlenip beklentilere uygun bir çalışmanın oluşturulması ve iki eğitim kademesi arasındaki bağın güçlendirilmesi gerektiği yönünde saptamalarda bulunmuşlardır.

2.6.2 Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Erickson ve Wharton – McDonald, (2019) yaptıkları çalışmada, çocukların okuma yazma becerilerini geliştirirken özerklik ve yeterlilik konusundaki temel

psikolojik ihtiyaçlarını destekleyerek; okuryazarlık ve çocuklarda okuryazarlığın sevgisini ve değerini artırmak için özerk motivasyon geliştirmenin önemli olduğu vurgulanmıştır.

Graham, Aitken, Barlett, Holzapfel, Liu, Ng ve Harris'in (2017) araştırmasında; erken okuryazarlığın gelişmesi için, okuma yazma dengeleme programı tanıtılmıştır. Araştırmada tanıtılan bu programa bağlı olarak çocukların okul içerisinde ve dışında yaptıkları aktivitelerin okuma yazma becerisinin gelişimine önemli bir etkisi olduğu vurgulanmıştır. Araştırma sonucunda tanıtılan bu programın okuma yazma becerilerini geliştirdiği ve gclendirdiği için önemli olduğundan bahsedilmiştir.

Baroody ve Diamond, (2016) yaptıkları çalışmada okul öncesi dönem çocuklarının sınıf ortamlarında yapılan okuma yazma faaliyetlerine göre ilgi ve katılımları araştırılmış ve çocukların oyun sırasında okuryazarlık faaliyetlerine katıldığı belirtilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda sınıf ortamlarının çocukların erken okuma yazma becerileri ile ilişkili olduğuna ve serbest oyun aktivitelerinin erken okuryazarlığı olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır

Sayeski, Burgrss, Pianta, Lloyd ve Wills (2001) yaptıkları araştırmada çocukların okuryazarlık davranışlarındaki gelişimi belirlemeyi ve çocukların okuryazarlık başarıları hakkında öğretmenlerin kararlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan bu araştırmanın çalışma grubu olarak, sosyo – ekonomik düzeyi düşük olan 3 – 4 yaşları arasında 2579 çocuğa ve eğitim veren 363 öğretmene ulaşılmıştır. Yapılan bu araştırmada öğretmenlere okuma yazma yeterlilik leği uygulanırken çocuklara da "Virginia Okul ncesi Eğitim Programı" uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda çocukların erken okuma yazma davranışlarının gelişmediği belirlenmiş ve aşına oldukları kelimeleri okuyabildikleri, hikayeleri anlayıp sonunu

tahmin edebildikleri, yönergelere uygun davranma konularında gelişme gösterdikleri ortaya çıkmıştır (akt. Bay, 2008).

Strickland ve Morrow'in (2000) yaptıkları çalışmada okul öncesi dönemde yürütülen erken okuryazarlık alanındaki etkinliklerin çocuklar üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Araştırma sonucunda okul öncesi dönemde yapılan etkinliklerin okuma yazma becerisinin gelişmesinde önemli etkilerinin olduğunu vurgulamışlardır.

Reitman (1994) araştırmasında altı okul öncesi öğretmeni ve altı birinci sınıf öğretmeni ile çalışarak; ana sınıf öğretmenlerinin okuryazarlık gelişimine ilişkin yaptıkları uygulamaları ve görüşlerini ortaya koymayı hedeflemiştir. Araştırmada öğretmenlerin öğrenme ortamlarında uyguladıkları okuryazarlık çalışmalarını belirleyebilmek için üç farklı yöntem kullanılmıştır. İlk yöntem olarak öğretmenler ile görüşme yapılmıştır, ikinci yöntem sınıflardaki fiziksel çevre ile ilgili veri toplamak için "Sergilenen Okuryazarlık Ölçeği" kullanılmıştır. Son yöntem ise öğretmenlerin uygulamaları hakkında veri toplamak için "Davranış Sistemi Ölçeği" kullanılmıştır. Yapılan bu araştırmanın sonucunda sadece bir öğretmenin okuryazarlık bakış açısına sahip olduğu ve çocukların gelişimlerine uygun etkinlikleri yaptığı ortaya çıkmıştır.

Bölüm 3

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma deseni, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması, çalışmada ele alınan etik ilkeler, verilerin analizi, geçerlilik ve güvenilirlik konuları hakkında bilgi verilmiştir.

3.1 Araştırma Deseni

Araştırma, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemeyi amaçladığı için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Nitel araştırma, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.41) olarak tanımlanmıştır. Nitel araştırmalarda, ikinci elden bilgi toplamak yerine birinci elden bilgi toplamak ve katılımcı ile iletişim kurmak esas alınır (Balcı, 2016).

Nitel çalışmalarda sıklıkla kullanılan yöntemlerden biri görüşmedir ve görüşmelerde açık uçlu veya yapılandırılmış görüşme formları kullanılmaktadır (Bogdan ve Biklen, 1992). Bu araştırmada da veri toplamak için yarı – yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Yarı – yapılandırılmış görüşme tekniği ile araştırmacı önceden hazırladığı soruları katılımcılara sorar (Ekiz, 2003) ve görüşme tekniği ile katılımcıların söyledikleri yüzeysel ifadelerin gerçek ve derin anlamlarını ortaya çıkmaya çalışır (Karasar, 2012).

Görüşme tekniği ile araştırmacı tarafından konu ile ilgili hazırlanan sorulara bağlı olarak, katılımcıların vereceği özgün cevaplar ile deneyimlerine bağlı, duygu ve düşüncelerini açığa çıkarmayı amaçlanmaktadır (Türnüklü, 2000).

Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması (case studies) kullanılmıştır. Durum çalışmalarında bir olayı meydana getiren ayrıntıları açıklamak, olası açıklamalar geliştirmek ve bir olayı değerlendirmek amacıyla yapılır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Durum çalışması, sınırlı bir sistemin derinlemesine incelenmesi ve incelenen durumlara bağlı olarak temaların tanımlanmasıdır (Subaşı ve Okumuş, 2017). Durum çalışması gerçek ortamda veri toplama ve analiz etmenin bir yoludur (Aytaçlı, 2012).

Yapılan bu çalışmada da gerçek ortamdan toplanan veriler doğrultusunda temalar gruplandırılmış ve betimleyici kategoriler oluşturulmuştur. Daha sonra içerik çözümlene yöntemi ile son şekli verilerek yeniden gruplandırılmıştır.

3.2 Çalışma Grubu

Araştırmanın hedef evreni 2018 - 2019 eğitim ve öğretim yılında Lefkoşa, Girne, Gazimağusa ve İskele ilçelerinde eğitim veren, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında görev yapan tüm okul öncesi öğretmenleri ve ilkokul birinci sınıf öğretmenleridir. Bu bağlamda araştırmanın hedef evreninde toplam 192 ana sınıf öğretmeni ve 150 ilkokul birinci sınıf öğretmeni bulunmaktadır. Ulaşılabilen evren ise 28 resmi okuldan, 29 ana sınıf öğretmeni ve 26 ilkokul birinci sınıf öğretmeninden oluşmuştur.

Araştırmada oluşturulan örneklem, olasılık temelli ve amaçlı örneklem yolu ile belirlenmiştir. Amaçlı örneklem, araştırmanın konusu ile doğrudan ilgili olan

kişilerin ve zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışmasına olanak sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırmanın örneklemi, 2018 – 2019 eğitim ve öğretim yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi okullarda, okul öncesi kurumlarında ana sınıf öğretmeni olarak görev yapan ve sınıflarında okuma yazmaya hazırlık çalışmaları uygulayan ana sınıf öğretmenleri ile ilköğretim kurumlarında birinci sınıf öğretmeni olarak görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır.

Bu araştırmanın verileri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Lefkoşa, Girne, Gazimağusa ve İskele ilçelerine bağlı resmi okullarında görev okul öncesi eğitim kurumlarının ana sınıf(5 yaş) ve/veya ana okullarında ve birinci sınıf öğretmenlerinden toplanmıştır.

Çalışma grubunun belirlenmesinde, araştırmaya gönüllü olarak katılan ana sınıf öğretmenlerinin 2018 – 2019 eğitim ve öğretim yılında sınıflarında okuma yazmaya hazırlık etkinliklerine yönelik çalışmalar uyguluyor olması temel ölçüt olarak belirlenirken; ilkokul birinci sınıf öğretmenleri için ise 2018 – 2019 eğitim ve öğretim yılında birinci sınıf öğretmenliği yapması temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden 29 ana sınıf ve 26 birinci sınıf öğretmeni ile gönüllülük esasına dayalı olarak çalışma sürdürülmüştür. Araştırmaya katılan ana sınıf öğretmenleri ile ilgili bilgiler Tablo 1'de, araştırmaya katılan birinci sınıf öğretmenleri ile ilgili bilgiler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcı ana sınıf öğretmenleri ile ilgili bilgiler

Katılımcı No	Mezun Olduğu Üniversite	Mezun Olduğu Bölüm	Hizmet Yılı	Okuma Yazma ile İlgili Eğitim Alıp Almadığı
KAÖ1	Diğer ¹	Okul Öncesi Öğretmenliği	6 – 11	Evet
KAÖ2	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	1 – 5	Hayır

KAÖ3	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	1 - 5	Hayır
KAÖ4	Diğer ¹	Okul Öncesi Öğretmenliği	11 - 19	Evet
KAÖ5	Diğer ¹	Farklı Bölüm ¹	1 - 5	Hayır
KAÖ6	Diğer ¹	Okul Öncesi Öğretmenliği	11 - 19	Hayır
KAÖ7	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	1 - 5	Evet
KAÖ8	AÖA (denklik)	Farklı Bölüm ¹	6 - 10	Evet
KAÖ9	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	25 ve üzeri	Evet
KAÖ10	Diğer ¹	Farklı Bölüm ¹	11 - 19	Evet
KAÖ11	Diğer ¹	Farklı Bölüm ¹	11 - 19	Evet
KAÖ12	Diğer ¹	Farklı Bölüm ¹	6 - 10	Hayır
KAÖ13	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	6 - 10	Evet
KAÖ14	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	11 - 19	Hayır
KAÖ15	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	20 - 24	Hayır
KAÖ16	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	11 - 19	Evet
KAÖ17	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	6 - 10	Evet
KAÖ18	Diğer ¹	Sınıf Öğretmenliği	11 - 19	Hayır
KAÖ19	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	6 - 10	Evet
KAÖ20	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	1 - 5	Hayır
KAÖ21	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	1 - 5	Hayır
KAÖ22	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	6 - 10	Hayır
KAÖ23	Diğer ¹	Farklı Bölüm ¹	11 - 19	Evet
KAÖ24	Diğer ¹	Okul Öncesi Öğretmenliği	11 - 19	Evet
KAÖ25	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	25 ve üzeri	Hayır
KAÖ26	AÖA (denklik)	Farklı Bölüm ¹	25 ve üzeri	Hayır
KAÖ27	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	6 - 10	Evet
KAÖ28	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	25 ve	Hayır

üzeri				
KAÖ29	Diğer ¹	Farklı Bölüm ¹	25 ve üzeri	Evet
Diğer ¹ : Atatürk Öğretmen Akademisi dışında öğretmen yetiştiren kurumlar (örn: Doğu Akdeniz Üniversitesi, Marmara Üniversitesi).				
Farklı Bölüm ¹ : Eğitim alanında bulunan okul öncesi öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği dışındaki bölümler (örn:Türkçe Öğretmenliği, Bilgisayar Öğretmenliği).				

Tablo 1’de görüldüğü gibi, katılımcı ana sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları üniversitelere göre farklılıklar görülmektedir; 16’sı Atatürk Öğretmen Akademisi mezunu, 2’si Atatürk Öğretmen Akademisi’nden denklik almış ve 11’i diğer üniversitelerden mezun olmuşlardır. Katılımcıların mezun olduğu bölümlere bakıldığında; 14’ü okul öncesi öğretmenliği, 7’si sınıf öğretmenliği ve 8’i farklı bölümden mezun olmuştur. Katılımcıların hizmet yılları da değişkenlik göstermektedir; 6 katılımcı öğretmenin 1 - 5 hizmet yılı, 8 katılımcı öğretmenin 6 – 10 hizmet yılı, 9 katılımcı öğretmenin 11 – 19 hizmet yılı, 1 katılımcı öğretmenin 20 – 24 hizmet yılı ve 5 katılımcının 25 ve üzeri hizmet yılı bulunmaktadır. Son üç yılda okul öncesi dönemde okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili olarak 15 katılımcı eğitim aldığını belirtirken, 14 katılımcı ise eğitim almadığını belirtmiştir.

Tablo 2: Katılımcı birinci sınıf öğretmenleri ile ilgili bilgiler

Katılımcı No	Mezun Olduğu Üniversite	Mezun Olduğu Bölüm	Hizmet Yılı	Okuma Yazma ile İlgili Eğitim Alıp Almadığı
KSÖ1	Diğer ¹	Okul Öncesi Öğretmenliği	11 - 19	Hayır
KSÖ2	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	11 - 19	Hayır
KSÖ3	AÖA (denklik)	Farklı Bölüm ¹	11 - 19	Hayır
KSÖ4	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	25 ve üzeri	Hayır
KSÖ5	AÖA (denklik)	Farklı Bölüm ¹	11 - 19	Evet

KSÖ6	AÖA (denklik)	Farklı Bölüm ¹	11 - 19	Evet
KSÖ7	AÖA (denklik)	Farklı Bölüm ¹	11 - 19	Evet
KSÖ8	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	11 - 19	Evet
KSÖ9	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	1 - 5	Evet
KSÖ10	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	1 - 5	Hayır
KSÖ11	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	1 - 5	Hayır
KSÖ12	Diğer ¹	Farklı Bölüm ¹	11 - 19	Hayır
KSÖ13	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	20 - 24	Hayır
KSÖ14	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	25 ve üzeri	Hayır
KSÖ15	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	25 ve üzeri	Hayır
KSÖ16	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	25 ve üzeri	Hayır
KSÖ17	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	1 - 5	Hayır
KSÖ18	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	1 - 5	Hayır
KSÖ19	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	6 - 10	Evet
KSÖ20	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	25 ve üzeri	Evet
KSÖ21	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	25 ve üzeri	Evet
KSÖ22	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	11 - 19	Evet
KSÖ23	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	1 - 5	Hayır
KSÖ24	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	6 - 10	Hayır
KSÖ25	AÖA	Sınıf Öğretmenliği	1 - 5	Hayır
KSÖ26	AÖA	Okul Öncesi Öğretmenliği	6 - 10	Hayır

Diğer¹: Atatürk Öğretmen Akademisi dışında öğretmen yetiştiren kurumlar (örn: Doğu Akdeniz Üniversitesi, Marmara Üniversitesi).

Farklı Bölüm¹: Eğitim alanında bulunan okul öncesi öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği dışındaki bölümler (örn: Türkçe Öğretmenliği, Bilgisayar Öğretmenliği).

Tablo 2’de görüldüğü gibi, katılımcı birinci sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları üniversitelere göre farklılıklar görülmektedir; 20’si Atatürk Öğretmen Akademisi mezunu, 4’ü Atatürk Öğretmen Akademisi’nden denklik almış ve 2’si diğer üniversitelerden mezun olmuşlardır. Katılımcıların mezun olduğu bölümlere bakıldığında; 17’si sınıf öğretmenliği, 4’ü okul öncesi öğretmenliği ve 5’i farklı bölümden (örn: PDR, Türkçe öğretmenliği, Bilgisayar öğretmenliği vb.) mezun olmuştur. Katılımcıların hizmet yılları da değişkenlik göstermektedir; 7 katılımcı öğretmenin 1 - 5 hizmet yılı, 3 katılımcı öğretmenin 6 – 10 hizmet yılı, 9 katılımcı öğretmenin 11 – 19 hizmet yılı, 1 katılımcı öğretmenin 20 – 24 hizmet yılı ve 6 katılımcının 25 ve üzeri hizmet yılı bulunmaktadır. Son üç yılda okul öncesi dönemde okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili olarak 17 katılımcı eğitim aldığını belirtirken, 9 katılımcı ise eğitim almadığını belirtmiştir.

3.3 Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmuş bir görüşme formudur. Veri toplama aracının birinci bölümünde, katılımcı öğretmenlerin çeşitli kişisel özelliklerine ilişkin bilgilerin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Demografik Bilgi Formu” kullanılmıştır (Ek 1). Bu formda katılımcılara 9 tane soru sorulmuştur. Sorular şu şekildedir; katılımcının cinsiyeti, yaşı, çalıştığı kurum türü, okuldaki görevi, mezun olduğu üniversite, mezun olduğu bölüm, lisans üstü eğitim yapıp yapmama durumu, mesleki kıdem yılı ve son üç yılda okuma yazma etkinlikleri ile ilgili herhangi bir eğitim alıp almadığıdır.

Görüşme Formu’nun ikinci bölümünde araştırmacı tarafından geliştirilen toplam 8 adet soru bulunmaktadır. Görüşme formunun oluşturulması için benzer çalışmalardan yararlanılarak uygun sorular hazırlanmıştır (Şahin, Sak ve Tuncer, 2013; Pekdoğan, 2017; Yılmaz Bolat ve Dal, 2017).

Görüşme formunun kapsam geçerliliği için öncelikle uzman görüşüne başvurulmuştur. Konu ile ilgili uzmanlığı bulunan beş uzmana görüşme formu gönderilmiştir. Üç uzmandan değişiklik önerileri gelmiştir. Gelen öneriler doğrultusunda sorular uygun şekilde düzenlenmiştir. Birinci uzmandan gelen önerilere bağlı olarak soruların daha iyi anlaşılabilmesi için ifade düzenlemeleri yapılmıştır. Ayrıca birinci uzman *“Bu araştırmayı, 2014 yılından bu yana Temel Eğitim Programları Geliştirme Projesi’nde bizzat görev aldığım için programın entegrasyonu ve değerlendirmesi adına alana katkı sağlayabilecek bir çalışma olarak görüyorum.”* ifadelerine yer verirken; ikinci uzmandan pilot çalışma yapılması önerisi gelmiştir. Bu bağlamda iki ana sınıf öğretmeni ve üç ilkokul birinci sınıf öğretmeni ile pilot çalışma yapılmıştır. Üçüncü uzmandan gelen öneriler doğrultusunda anlam karışıklığına neden olmaması için ikinci soruda sorulan iki ayrı unsurun ayrı ayrı sorulmasının gerektiğini belirtmiş ve KKTC’de okuma yazma ile ilgili okul öncesi dönemde gözlenen sorunlar ve çözüm önerileri ile ilgili bir sorunun eklenmesini istemiştir. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda on maddelik görüşme formu oluşturulmuş ve kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Ancak öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda aynı cevapların verilmesi nedeni ile benzer anlam taşıyan iki soru çıkartılmış ve sekiz maddelik görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme soruları, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının 2016’da uygulanmaya konulan Okul Öncesi Eğitim Programına göre ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme soruları şu şekildedir:

1. Size göre; okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı ne olmalıdır?

2. *Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması nasıl olmalıdır?*
3. *Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında ne tür etkinliklere yer verilmelidir?*
4. *Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının değerlendirme boyutunda nelere dikkat edilmelidir?*
5. *Size göre; 2016'da uygulamaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programı okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanmasında ve uygulanmasında bir farklılaşmaya yol açmış mıdır?*
6. *Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili olarak okul öncesi ve ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışmaları gerekli midir? Neden?*
7. *Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının yürütülmesine aileler hangi biçimde katkıda bulunabilir?*
8. *KKTC'de okuma yazmaya hazırlık ile ilgili okul öncesi dönemde gözlenen başlıca sorunlar nelerdir? Bu sorunların ortadan kaldırılması için neler yapılmalıdır?.* Görüşme soruları (Ek 2)'de sunulmuştur.

Araştırmada kullanılan soruların bulunduğu görüşme formu, Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu (BAYEK) (Ek 3) ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (Ek 4) izinleri alınarak kullanılmıştır.

Görüşme sorularının uygulanmasından sonra her katılımcının cevaplamış olduğu sorular araştırmacı, alan uzmanı bir eğitimci ve bir öğretim üyesi ile birlikte incelenmiştir. Görüşme formunda bulunan sekiz soru için verilen cevaplara uygun, açık ve anlaşılır tema ve alt temalar belirlenmiştir. Çalışmanın geçerliliğinin

sağlanabilmesi için, araştırmacı tüm görüşme kaydı sonuçlarını bir öğretim üyesi ile paylaşmış ve birlikte değerlendirmişlerdir.

3.4 Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 2018 – 2019 eğitim ve öğretim yılı şubat ve mart aylarında KKTC’de Lefkoşa, Girne, Gazimağusa, ve İskele ilçelerinden toplanmıştır.

Araştırmaya katılmak için gönüllü olan öğretmenlere görüşme yapmaya başlamadan önce “Katılımcı Bilgi Formu” (Ek 5) okutulmuş ve araştırma ile ilgili bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır. Katılımcılara görüşme esnasında ses kaydının alınacağı bilgisi verilmiş ve katılımcılardan ses kaydını kabul ettiklerine yönelik olarak “Bilgilendirilmiş Onam Formu” (Ek 5) imzalatılmıştır. Araştırmaya katılan tüm öğretmenler ses kaydını kabul etmiştir. Verilerin toplanması esnasında öğretmenlerden randevu alınmış, onlara uygun gün ve saatte görüşme yapılmıştır. Görüşmeler okul içerisinde ve öğretmenlerin rahat edebileceği, uygun zaman ve ortamlarda her katılımcı öğretmen ile yüz yüze görüşme yoluyla gerçekleştirilmiştir. Görüşme süreleri ortalama 15 dakika kadar sürmüştür.

Görüşme esnasında katılımcılar araştırmacıya soruları önemli ve anlamlı bulduklarını ifade etmiş ve istekli biçimde katılım göstermişlerdir. Araştırmacı görüşme sonunda katılımcılara teşekkür ederek görüşmede elde edilen bilgilerin sadece araştırma amacıyla kullanılacağı ve kişisel bilgilerin gizli kalacağı bilgisini vermiş ve katılımları için teşekkür etmiştir.

Araştırmacı yaptığı tüm görüşmelerin sonrasında, görüşme ile ilgili süreci, dikkatini çeken önemli noktaları ve görüşülen öğretmenlerin süreçteki yaklaşımlarına ilişkin izlenimlerini Kişisel Görüşme Günlüğü’ne not etmiştir. Bu notlar daha sonra görüşme sürecinin daha iyi anlamlandırılabilmesi amacıyla araştırmacı tarafından kullanılmıştır.

Görüşme yapılan okullarda, öğretmenlerin uygun bulması ve izin vermesi durumunda, sınıf ortamında gerçekleştirilen okuma-yazmaya hazırlık çalışmalarının örneklerine ilişkin fotoğraf çekilmiştir.

3.5 Çalışmada Ele Alınan Etik İlkeler

İnsanların yer aldığı her türlü araştırma için takip edilmesi gereken bazı kurallar ve uyulması gereken bazı etik ilkeler bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada etik ilkelere uygun bir biçimde hazırlanmıştır.

Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), 5 Haziran 2010 tarihli genel kurul toplantısında yapılan görüşmeler doğrultusunda “Bilimsel Doğruluk” (Scientific Integrity) ile ilgili ilkelerinin bu araştırma ile uygun olan maddeleri şu şekildedir (Ulus, 2011):

1. *Dürüstlük (Honesty)*: Araştırmacı, araştırmasının amaçlarını, yöntemlerini, bulgularını ve başkasının araştırmalarında görüş belirtirken dürüst davranmıştır.
2. *Güvenirlilik (Reliability)*: Araştırmacı, araştırmasının sonuçlarını dikkat ile yapmış ve sonuçlarını tarafsız bir şekilde sunmuştur.
3. *Açıklık (Openness)*: Araştırmacı elde ettiği sonuçları açık ve anlaşılır bir biçimde ifade etmiştir.
4. *Hakkaniyet (Fairness)*: Araştırmacı diğer araştırmacıların çalışmalarına uygun bir biçimde atıfta bulunmuş, adil ve saygılı davranmıştır.
5. *Sorumluluk*: Araştırmacı çalışmasından ve etkileyebileceği kişilere karşı sorumlu davranışlar göstermiştir.

3.6 Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler “içerik analizi” yöntemi kullanılarak araştırmacı tarafından gruplandırılıp ve çözümlenerek yorumlanmıştır. İçerik analizi

yöntemi ile veriler, tanımlanmaya ve verilerin içinde açıkça belirtilmeyen gerçekler çıkarılmaya çalışılarak birbirine benzeyen veriler kavramlar ve temalar çerçevesinde okuyucunun anlayabileceği hale getirilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Verilerin analizi için ses kayıtları araştırmacı tarafından deşifre edilerek yazılı notlara dönüştürülmüştür. Her katılımcıdan alınan ses kaydı yazılı bir doküman üzerinde toplanmış ve soru başlıkları altında katılımcıların verdiği cevaplara ayrılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler çözümlenerek içerik analizi ile tanımlanmış, benzer ve birbiri ile ilişkili olan kavramlar bir araya getirilmiştir. Elde edilen verilere uygun temalar oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

Verilerin analiz edilmesi sürecinde, her öğretmenin ses kayıtları katılımcı numarası ile değerlendirilmiştir. Çalışmada verilerin analiz edilmesi; verilerin kodlanması, temaların bulunması, verilerin kod ve temalara göre yeniden düzenlenmesi ve bulguların yazılması şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Her soru kategorilere ayrılmış ve elde edilen kodlara uygun temalar oluşturulmuştur. Araştırmanın bulguları yorumlanırken temaların daha iyi anlaşılabilmesi için katılımcı öğretmenlerin örnek ifadeleri ile desteklenmiştir.

Nitel araştırmalarda güvenilirliği sağlama yollarından biri aynı araştırmaya birden fazla araştırmacının dahil edilerek yapılan araştırmanın başkaları tarafından da kabul edilme ve inandırıcılığının artırılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada da elde edilen veriler çözümlenirken araştırmacı ve bir öğretim üyesi araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada doğru bilgilerin aktarılması yönünde önlemler alınarak (Yıldırım ve Şimşek, 2016) geçerliliği sağlanmıştır.

Araştırmacı, katılımcıları yönlendirmekten kaçınmış ve sadece katılımcıların araştırmanın konusu doğrultusunda konuşmalarının sağlamıştır. Çalışmada elde edilen veriler araştırmacı tarafından çözümlenmiş ve belirlenen kodlardan temalar

oluşturulup kategorilendirilmiştir. Araştırmada güvenirliğin sağlanması için elde edilen verilerin çözümlenme sürecinde, verilerin %20'si bir ğretim yesi ve alanında uzman başka bir araştırmacı ile değerlendirilerek “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” olan kodlar saptanarak araştırmacının güvenilir bir şekilde verileri özmlemesi sağlanmıştır. Bu alışmada Miles ve Huberman'ın tavsiye ettiği güvenirlik formülü ($Gvenirlik = \frac{Grş\ Birliği\ (79)}{Grş\ Birliği\ (79) + Grş\ Ayrılığı\ (11)}$) kullanılmış ve güvenirlik .87 olarak bulunmuştur.

Bölüm 4

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, öğretmenlerle bireysel olarak yapılan görüşme sorularından elde edilen bulgular, yorumlar ve sınıflardan elde edilen fotoğraflar yer almaktadır. Araştırmanın temel problem ve alt problemleri doğrultusunda elde edilen bulgulara uygun olarak kategoriler oluşturulmuştur. Katılımcı öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplardan seçki oluşturularak içerik analizi güçlendirilmiştir. Araştırmanın alt problemleri ile ilgili bulgular ve alt temaları aşağıda sırası ile belirtilmiştir. Son bölümde ise belirtilen temaları desteklemek için sınıflardan elde edilen fotoğraflar yorumlanmıştır.

4.1 Öğretmenlerle Yapılan Görüşmeler Sonucunda Elde Edilen Bulgular

4.1.1 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Temel Amacı” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ilk alt probleminde katılımcı öğretmenlerin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacının ne olması gerektiği konusundaki görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu kategorinin altında ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinden alınan görüşlere bağlı olarak dört farklı tema belirlenmiştir.

Tablo 3: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı ile ilgili görüşleri

KATEGORİ – 1: Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı		
	Ana Sınıf Öğretmeni	Birinci Sınıf Öğretmeni
TEMA – 1: İlkokula Hazırlık ve Okula Uyumunu Desteklemek	n=32	n=24
TEMA – 2: Kas Gelişimi ve Kalem Tutma Becerisini Desteklemek	n=23	n=19
TEMA – 3: Çizgi Çalışmaları Yapmak	n=4	n=18
TEMA – 4: Harf ve Yazı Farkındalığı Sağlamak	n=10	n=7

Tablo 3 incelendiğinde hem ana sınıf öğretmenleri hem de birinci sınıf öğretmenlerince okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı ile ilgili olarak en fazla “İlkokula Hazırlık ve Okula Uyumunu Desteklemek” (ana sınıf öğretmenleri n=32, birinci sınıf öğretmenleri n=24) teması vurgulanmıştır. “İlkokula Hazırlık ve Okula Uyumunu Desteklemek” teması ile ilgili olarak ana sınıf öğretmenleri; çocukların gereksinimlerine bağlı kalarak onları bir bütün olarak birinci sınıfa hazırlamak, okuma yazma bilinci uyandırmak, çocukların okulu sevmesi ve çocukların kendilerini daha rahat anlatabilmesi sağlamak gibi ifadeler kullanmışlardır. Ana sınıf öğretmenlerinden bazılarının örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ1: “Şimdi okuma yazmaya hazırlık dediğimizde özellikle zaten birinci sınıftan bahsederik okuma yazma için biz okul öncesinde buna hazırlık yapıyoruz evet, bunun temel amacı birinci sınıfa hazırlamaktır kesinlikle bence.”

KAÖ2: “Birinci sınıfa hazırlık, okuma yazmaya temel oluşturması için.”

KAÖ5: “Bence çocuklara yönelik olmalı daha fazla...”

KAÖ6: “Temel amacı çocuğu ilkokula, birinci sınıfa hazırlamak ve her çocuğun gereksinimi farklı, çocuğun gereksinimine göre bir yol izlemek...”

KAÖ8: “...Çocuğa en başta okulu sevdirmemiz gerekir. Okula severek gelmesi gerekir.

KAÖ9: “Çocukları ilkokula hazırlamak ilk amaç olarak, çocukların kendisini daha rahat ifade edebilmesi olmalıdır diye düşünürüm.

KAÖ10: “Temel amacı çocukları birinci sınıfa hazırlamak.”

KAÖ17: “Okul öncesi çocuğunu ilkokul birinci sınıfa hazırlamak. İllokula hazırlamak olmalıdır...”

KAÖ18: “Bence okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında esas amaç okuma yazmayı öğretmek olmamalıdır sadece çocuğu birinci sınıfa hazırlamak ve okuma yazma bilincini uyandırmaktır bana göre.”

KAÖ25: “Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı çocukları ilkokula başlamadan önce bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal bir bütün olarak ilkokula hazırlamaktır...”

Birinci sınıf öğretmenleri (n=24) de ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak “İllokula Hazırlık ve Okula Uyumu Desteklemek” teması ile ilgili görüşlerini belirtirken çocukların bireysel farklılıkları temelinde okuma yazmaya hazırlık yapmak, okula uyumu sağlamak ve okul kurallarını öğretmek gibi ifadelerde bulunmuşlardır. Birinci sınıf öğretmenlerinin ifadelerine ilişkin bazı örnek alıntılar şu şekildedir:

KSÖ2: “Temel amacı okuma yazmaya hazırlık yani, birinci sınıfa hazırlamak bence temel amaç bu olmalıdır.”

KSÖ4: “Önce bireysel farklılıkların dikkate alınması gerekir, çünkü gelen çocukların hepsi birbirinden farklıdır... Çocuğun ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde olmalıdır...”

KSÖ5: *“Temel amacı aslında çocukları hazırlamak... Daha çok okuma yazmaya hazırlık amaçlı olabilir.”*

KSÖ6: *“Çocuğa okulu sevdirmek, okulu, okuldaki düzenleri, kuralları sezdirmek onları benimsetmek, çocuğa öğretmek bunlardır temel amaç...”*

KSÖ8: *“... Temel amacı birinci sınıfa hazırlık olmalıdır.”*

KSÖ13: *“Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı birinci sınıfa hazırlık olmalıdır ki çocuklar birinci sınıfa geldiğinde bir ön hazırlıkları olsun ve okuma yazma çalışmalarına erken başlayabilsinler, zaman kaybetmesinler.”*

KSÖ19: *“Çocuğun kendi kişisel, akademik durumuna göre birinci sınıfa hazırlamak temel amaç olmalıdır diye düşünürüm...”*

KSÖ26: *“Çocukların birinci sınıfa hazır bir şekilde gelmeleri diye düşünüyorum.”*

Ana sınıf öğretmenleri (n=23) tarafından okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı ile ilgili olarak “Kas Gelişimleri ve Kalem Tutma Becerisini Desteklemek” en çok vurguladıkları bir diğer temadır. Ana sınıf öğretmenleri bu temada sıklıkla çocukların kaslarının gelişmesi için yapılabilecek çalışmalara değinmişler ve doğru kalem tutma becerisini geliştirmeden bahsetmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ7: *“...En önemlisi, çocukların küçük kas berilerinin artması yönünde olmalıdır.”*

KAÖ12: *“Temel amacı öncelikle kalem tutma, o çok önemli bir şey. Çocuğun küçük kaslarını geliştirerek kalem tutma... Yani temel amaç kalemi düzgün tutmak, el kaslarımızı güçlendirmek olmalıdır bence.”*

KAÖ14: *“Temel amacı uygun etkinliklerle ince kas gelişimini sağlamak ...”*

KAÖ16: “...En temel amacı kas becerilerini geliştirme olmalı daha doğrusu gelişmiş kas becerilerini pekiştirme bence...”

KAÖ20: “Öncelikle kas becerilerini kazandırmaya yönelik olmalıdır...”

KAÖ24: “...Kalem tutma becerilerini geliştirmek çocukların, kaslarının gelişmesine yardımda bulunmak.”

KAÖ27: “Kaslarının gelişmesidir en önemli olan... Önce hamurlar, işte küçük parçalar fasülye gibi, boncuk gibi, mercimek gibi. Sonra kumda çalışmalar, suda çalışmalar, unda çalışmalar bence bu şekilde olması lazım ki küçük kasları güçlensin...”

KAÖ28: “Kas çalışmasıdır. Kaslarını geliştirmektir temel amaç...”

Birinci sınıf öğretmenlerinin (n=19) “Kas Gelişimleri ve Kalem Tutma Becerisini Desteklemek” teması ile ilgili olarak görüşleri ana sınıf öğretmenleri ile benzer şekilde olup daha çok çocukların kas gelişimleri sağlanarak kalem tutma becerisi geliştirmek gibi ifadeler kullanmışlardır. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri de şu şekildedir:

KSÖ7: “Öğretmenler çocukların ince kas becerilerini geliştirmelerini gerekir...”

KSÖ10: “Temel amacı çocukların ince kaslarını geliştirmek ve el göz koordinasyonlarını sağlamak olmalıdır.”

KSÖ15: “...El doygunluğu sağlanmalıdır birinci sınıfa hazırlık açısından...”

KSÖ20: “Okul öncesinde okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı çocukların el kaslarının geliştirilmesi, güçlendirilmesi olmalıdır...”

KSÖ24: “Temel amacı çocuklarda bir ön hazırlık olmalıdır, özellikle çocuklarda ince kas gelişimlerine yönelik temel hazırlıklar yapılabilir...”

KSÖ25: *“Yani temel amaç çocuğun kalem tutma becerisinin gelişebilmesi için kaba motor becerilerinin daha da gelişmiş olması ve ince motor becerilerinin yavaş yavaş çalışılması lazım, okul öncesinde.”*

Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı ile ilgili bir diğer tema “Çizgi Çalışmaları Yapmak”tır. Buna göre ana sınıf öğretmenleri (n=4) bu tema ile ilgili olarak birinci sınıf öğretmenleri gibi çok fazla görüş belirtmezken daha çok çizgi çalışmalarının doğru yönlerine dikkat ederek çalışmalar yaptıklarından bahsetmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri ise şu şekildedir:

KAÖ19: *“...Çizgileri doğru yönde çizmeyi öğretmek.”*

KAÖ22: *“...Çizgilerin en ufakta olsa yönlerini nasıl olduğunu, sayıların yönlerini bilerek gitmesi birinci sınıfta çok işine yarayacak diye düşünürüm.”*

KAÖ29: *“Sadece çizgi çalışması yeterlidir...”*

Birinci sınıf öğretmenleri (n=18) “Çizgi Çalışmaları Yapmak” teması ile ilgili ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak çizgi çalışmalarının yazılışlarına bağlı yönü ve daha çok çizgi yönlerinin teknikleri hakkında görüş belirtmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KSÖ11: *“Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı çizgi çalışmaları, yazı yönü soldan sağa temel amacı bunlar olmalıdır.”*

KSÖ12: *“...Yazım tekniklerinin doğru yönde olup olmadığına bakmalıdır. Birçok çocukta rastladığım en büyük sıkıntıdır, daireyi yapmak...”*

KSÖ14: *“...Çizgi çalışmalarının şekli, yazılış şekli düzgün olmalıdır. Çünkü çocuk ilk çizgi çalışmalarını ana sınıfta yaptığı zaman harflerin yönünü ters yapıyorsa bunu biz birinci sınıfta ne kadar istersek düzeltmeye çalışalım yüzde doksanda başarılı olamıyoruz. Çünkü çocuk ilk öğrendiği şekilde gidiyor.”*

KSÖ21: “...Harfleri ses olarak değil yazım, yazı çalışmalarına yukarıdan aşağıya çizgileri yukarıdan aşağıya doğru bir sıfırcığın yapılışının üzerinde durulmalıdır...”

KSÖ22: “Bana göre özellikle yazı üzerinde durmalıdırlar... Yazının yönleri çünkü birinci sınıfa geldiklerinde biz çok sıkıntı yaşıyoruz yazıların yönlerinde sıkıntılar var, yarısı aşağıdan başlar yarısı yukarıdan bence özellikle yazı çalışmalarına önem verilmelidir.”

KSÖ23: “...İşte çizgilerin yönleri ile ilgili en azından birazcık fikri varsa gerçekten bize çok fazla yardımcı olur... Düz çizgi nasıl çekilir, yuvarlak nasıl yapılır, bunları bilmesi, sayıları bilmesi, bir hazırbulunuşluğunun olması, bizim için önemli...”

Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı sorusunun bir diğer teması ise “Harf ve Yazı Farkındalığı Sağlamak”tır. Ana sınıf öğretmenleri (n=10) bu temada daha çok harf tanıma, harfler ile ilgili şekil farkındalığını oluşturmak olarak ifade etmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ3: “... En önemli şey farkındalık oluşturmak çocuklarda, hani tamam çocuk birinci sınıfa geldiğinde bu çocuk okumayı yazmayı öğrenecek ama bunun bir yazı olduğunu önceden fark etmesi lazım...”

KAÖ4: “Farkındalık. Harfleri tanıma ve okuma yazmaya bir ön hazırlık. Aslında okuma yazma öğretmek değil.”

KAÖ11: “Harf tanıma, yani bir çocuğun bence bir kelimenin başındaki ve sonundaki harfi tanıması lazım. Bu yeterli olacaktır diye düşünürüm...”

KAÖ13: “...Harf olarak değil şekil olarak harflerin onlara tanıtılması gerekir ki görsel hafızalarına bu yerleşsin onlarda bir farkındalık oluşsun birinci sınıfa başladıklarında da en azından görsel olarak tanımış oldukları şekillerin üzerinde çalışabilsinler.”

KAÖ15: *“Farkındalık geliştirmelidir çocuk için yani sözlü konuşulan cümlelerin yazılı bir anlatımı da olduğunu farkına varmaları gerekir...”*

Birinci sınıf öğretmenleri (n=7) ise ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak “Harf ve Yazı Farkındalığı Sağlamak” teması ile ilgili daha çok ses farkındalığı, sesi tanıma ve harflerin sesini çıkarmak üzerinde durmuşlardır. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KSÖ1: *“Temel amacı en başta farkındalık olmalı. Çocuktaki ses farkındalığı, yani yazma olarak ta düşünenecek olursak yani bence temel harfler yazdırılabilir...”*

KSÖ3: *“Temel amacı çok az derecede sadece sesli harfleri vererek böyle farkındalığı yaratma olmalıdır...”*

KSÖ9: *“...Çocuklara farkındalık kazandırmak... Dediğim gibi farkındalık yaratmak çocuklara. Gördüğünde tanısın, sesini çıkarabilsin bu şekilde.”*

KSÖ18: *“Temel amacı farkındalık yaratmaktır. Harfleri çocuğun önceden bilmesi önemlidir “Be” harfin gördüğünde bu Be diyebilmelidir, “Ce” harfini gördüğünde bu Ce diyebilmelidir çünkü birinci sınıfa bu bilgiler olmadan geldiğinde çocuk çok zorlanır...”*

4.1.2 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütölen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Planlanması” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin okul öncesi dönemde yürütölen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması ile ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu kategorinin altına ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinden alınan görüşlere bağılı olarak altı farklı tema belirlenmiştir.

Tablo 4: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması ile ilgili görüşleri

KATEGORİ – 2: Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına yönelik planlanma yapmak

	Ana sınıf Öğretmeni	Birinci Sınıf Öğretmeni
TEMA – 1: Hazırbulunuşluğa Yönelik Plankama Yapmak	n=27	n=6
TEMA – 2: Çizgi ve Ses Çalışmalarına Yönelik Planlama Yapmak	n=14	n=22
TEMA – 3: Kas Gelişimine Yönelik Planlama Yapmak	n=10	n=11
TEMA – 4: Aşamalı Planlama Yapmak	n=8	n=16
TEMA – 5: Eğitim Programının Amaç ve Hedeflerine Yönelik Planlama Yapmak	n=9	n=1
TEMA – 6: Öğretmenler Arası İşbirliğine Yönelik Planlama Yapmak	n=3	n=3

Tablo 4'e göre okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması ile ilgili olarak ana sınıf öğretmenleri (n=27) tarafından en çok vurgulanan "Hazırbulunuşluğa Yönelik planlama Yapmak" temasıdır. Ana sınıf öğretmenleri bu temada sıklıkla çocukların hazırbulunuşluklarına bağlı kaldıklarından ve çocukların sevebilecekleri tarzdaki etkinlikler ile ilgilerine göre planlama yaptıklarından bahsetmişlerdir. Ayrıca ana sınıf öğretmenleri bu tema altında çocukların seviyeleri ve bireysel gelişimlerini dikkate aldıklarına vurgu yapan ifadeleri de bulunmaktadır. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ1: "Öncelikle sınıfı görüp tanımak gerekir. Orda ki çocukların düzeyine göre... Yavaş yavaş uygun bir şekilde planlanması gerekir ve çocuklara uygun olması gerekir mutlaka."

KAÖ3: "Tabii ki onların hazırbulunuşluk seviyelerine uygun olmalı, yani bunun üstünde ve altında olması onların ilgi çekiciliğini kaybeder... Onların sevebileceği"

tarzda şeyler ve onların ilgilerini çekecek hani biraz olsun onları güdüleyebilecek şeyler olması.”

KAÖ5: “...Dört yaştan ana sınıfa geçişte dört yaş eğitimi alan çocuğun bence düzeyine göre... Çocukların düzeyine göre ilerlenmesi gerekir. Zaten biz o şekilde yapıyoruz çünkü çocukların algı düzeyleri farklı oluyor. Mecbur birini geride bırakıp ilerleyemiyoruz yani çocuklara göre olmalı bence.”

KAÖ9: “Öncelikle çocukların kendi bireysel gelişimleri göz önünde bulundurarak çocukların kendi ilgi alanlarına uygun olarak çalışmalar yapılması uygundur.”

KAÖ13: “Bence bu tamamen çocukların hazırbulunuşluğuna göre olmalıdır çünkü her sene farklı düzeyde çocuklar bize geliyor bazen 4 yaşa giden bazen 4 yaşa gitmeyen çocuklar geliyor. Çocukların hazırbulunuşluğuna göre bir planlama yapıp o şekilde çocukların birinci sınıfa hazırlanması gerekir.”

KAÖ17: “Çocuğun gelişim özelliklerine göre olmalıdır, çocuğun yapabilirlik durumuna göre olmalıdır, her bir çocukta da farklılık gösterebilir olmalıdır.”

KAÖ19: “Çocukların durumlarına bağlı olmalı. Gelişim düzeylerini göz önünde bulundurarak ona uygun şekilde çalışmalar planlanmalıdır. Tabii her sınıfta da her çocuk aynı değil ona uygun şeyler yapılmalıdır...”

Birinci sınıf öğretmenlerinin (n=6) “Hazırbulunuşluğa Yönelik Planlama Yapmak” teması ile ilgi görüşleri ana sınıf öğretmenlerinin görüşlerine benzer şekilde olup çocukların bireysel farklılıklarını dikkate alarak hazırbulunuşlukluklarına uygun planlama yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Birinci sınıf öğretmenlerinden bazılarının görüşleri şu şekildedir:

KSÖ4: “... Bireysel farklılıklar dikkate alınarak yapılmalıdır...”

KSÖ9: “Bence her sınıf çocuğun hazırbulunuşluğuna göre yapması lazım mesela bir sınıf hazır, ona göre yapman lazım...”

KSÖ12: *“Bana göre aslında çocuğa göre olmalıdır. Öğretmen kendine göre yapmamalıdır. Çocuğa göre yapılmalıdır. Çevreyi düşünerek ele almalıdır. Başka, sınıf ortamını düşünmeli, öğrenciye göre olmalı, çevreye göre olmalı...”*

KSÖ14: *“Çocuklara uygun olmalıdır...”*

KSÖ19: *“Çocukların durumuna göre öğretmen kendine bir yöntem bir teknik belirleyip çocukların isteklerine ve beklentilerine göre bir planlama yapılabilir...”*

KSÖ24: *“Yani öncelikle çocukların hazırbulunuşluklarına göre olmalı, hani hepsi farklı farklı sonuçta... Çocukların düzeyine göre planlama yapmak lazım...”*

Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması ile ilgili olarak “Çizgi ve Ses Çalışmalarına Yönelik Planlama Yapmak” temasında ana sınıf öğretmenleri (n=14) daha çok okuma yazma farkındalığı oluşturmaktan bahsetmişlerdir. Ana sınıf öğretmenleri çocuklar ile ses ve şekil farkındalığı sağlamaya yönelik çalışmalara yer verdiklerini dile getirmişler ve görüşlerinde sıklıkla harflerin şekillere benzetilerek öğretim yapıldığını ifade etmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri ise şu şekildedir:

KAÖ4: *“...Sadece hikaye okurken bile mesela parmağımızla hani yazıların akış yönünü göstermemiz bile bir okuma yazma farkındalığı aslında, planlamasına ayrı olarak ben sesleri öğretiyorum sadece yani ünlü harfleri buna dikkat ederim bir tek planlamasını yaparken... Sadece farkındalık olarak, ünlü harfleri ekliyorum ve onları tanımalarını sağlıyorum.”*

KAÖ12: *“Yani çizgi çalışmaları ile rakam çalışmaları ile başlanıyor... Harfi harf olarak değil de çizgi çalışması olarak veriyoruz ama ikinci dönemde hani biraz da birinci sınıfa yaklaştıkları için artık harfleri sezdirerek hangisinin hangi harf olduğunu öğretmeli birazcık ve ona okumaya yazmaya hazırlık yapmak gerekir diye düşünüyorum.”*

KAÖ16: “Çocuk ilk geldiğinde serbest karalama çalışmaları yaparız, daha sonra işte dik çizgi, yatay çizgi onları veririz, daha sonra onları birleştirerek şekiller olsun, semboller olsun onları tamamladıktan sonra sesli harflerin çalışmasına geçeriz ama onu şubat döneminin ikinci döneminden sonra genelde yaparız...”

KAÖ26: “...Çizgileri veriyoruz, çizgileri dikey, yatay, eğik çizgiler şeklinde onların çalışmalarını yaparız, onları gerekli harflerin seslerini, sesli harfleri veriyoruz ses olarak, sessiz harfleri vermeden şekil olarak çizgileri orda kullanarak onları yazı yazmaya hazırlamaya çalışıyoruz. Bir de hikaye anlatımlarımız vardır, orda özellikle ben şeyde çok duruyorum hikaye anlattığım zaman bana vereceği sorunun cevabının düzgün kurallı cümle olmasını çok isterim...”

KAÖ29: “...Harfler şekillere, bir şeye benzetilmeli, harf öğretimi yapılmamalıdır.”

Birinci sınıf öğretmenleri (n=22) “Çizgi ve Ses Çalışmalarına Yönelik Planlama Yapmak” temasında ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak daha çok sesli harf öğretimi yapılması gerektiğini ve çizgi çalışmalarının yönlerinin verilmesi gerektiği ile ilgili ifadeleri bulunmaktadır. Tema ile ilgili olarak birinci sınıf öğretmenlerinin bazılarının görüşleri şu şekildedir:

KSÖ3: “...Hazırlık yaptıracak eğitim şekli teksirleri olmalıdır yani; “A” harfini seslendirme, sesli harfleri tanıtmaya amacıyla onlara resim gösterilebilir; Flash kartlar kullanılabilir. Hikaye dinletilebilir, yani farkındalık yaratma amacıyla küçük, basit teksirler olmalı.”

KSÖ8: “...Okuma için değil de ben daha çok yazmaya önem veririm yani yazma dediğim de kalem tutmadır benim için okumada da belki şey olabilir sekiz sesi belki çıkarmaya yönelik olabilir, yani çevreden tanıdık seslerle yani örneklendirilerek çıkarılabilir bunlar... Sağ elini mi sol elini mi kullanacak buna karar versin çocuk

çizgi çalışsın eli doysun, bence yeterlidir sekiz sesli harfi de öğrendi mi bize gelince geri kalan yirmi bir sessizi de öğrenecektir.”

KSÖ15: *“...Planlama olarak sesli harfler dediğim gibi önce sesli harfler öğretilmesi lazım, bazı fiş cümleleri verilmesi lazım ve o noktada kalması lazım...”*

KSÖ17: *“...Çizgi çalışmalarından başlanarak, el becerisi kazanır ilk önce çocuklar daha sonra da harfleri oluşturan çizgi çalışmalarına geçer, ardından da harfleri tanımaya geçer tabii sesli harfleri ilk önce.”*

KSÖ21: *“...Öğretmenler eğitimlerinin arasında çocuklara çizgi çalışmaları yani, doğrudan mesela “d”yi veya “b”yi yaz demiyorum ama çizgilerin yönlerini o çizgi çalışmalarını da programlarına, planlarına koymalarını öneririm... Yani bu planlamalarında ben birinci sınıf öğretmeni olarak en çok önemli olan burada harflerde bulunan çizgilerin yazılışı önemlidir.”*

KSÖ22: *“Özellikle sesli harflere göre planlasınlar önce onları öğretmeye çalışsınlar, oyunlarla tabii ki...”*

“Kas Gelişimine Yönelik Planlama Yapmak” teması ile ilgili olarak ana sınıf öğretmenleri (n=10) ve birinci sınıf öğretmenlerinin (n=11) görüşleri benzer şekilde olup her iki öğretmen grubu da çocukların kaslarının çeşitli etkinlikler ile geliştirilerek kalem tutma becerisinin sağlanması yönünde ifadelerde bulunmuşlardır. Bu bağlamda ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ7: *“...Önemli olan çocuğun hem kalem tutmayı öğrenmesi hem de küçük kas becerilerinin artması yönünde olmalıdır.”*

KAÖ8: *“...Çocuğu sıkmadan, kas gelişimini de düşünerek, çalışma yapmak gerekir diye düşünüyorum.”*

KAÖ20: *“...Çocuğun yeterli kas becerisini kazanıp kazanılmadığına bakılmalıdır, çünkü kalem tutacağı için tabii onun öncesinde hazırlık çalışması olduğu için oyun*

hamuru ile de desteklenir bu iş oyun hamuru ile de okuma yazmaya hazırlık çalışmaları yapılabilir ama en önemlisi kas becerisi gelir bu noktada daha ileri seviye de hani bu kas becerisini kazandıktan sonra... Yani kas becerisinden yazma becerisine doğru bir planlama izlenmelidir.”

KAÖ27: *“...Önce kalın çizgiyi düz kessin, sonra kalın çizgiyi kumda yazsın, unda yazsın, düz çizgi, sonra yan çizgi aynı şekilde sıralama. Sonra bu iki çizgiyi bir eş sırada aynılarını yapsınlar, en son baktık gördük bütün çocuklar hazır, yapabilir, hamurda çalışsınlar yine yapabildiler kessinler kağıtları birleştirsınler yine aynı şekilde oluştursınlar, zaten böyle böyle küçük kasları güçlenecektir.”*

KAÖ28: *“Şimdi bu planlamaları yapabilmek için birinci soruya bağlı zaten bu da önce kaslar iyice gelişecek, kalem değil da bir odun parçasından unda, toprakta bu işlemleri yapacak yani kalemi tutmadan önce... Önce parmağını sonra elini kullansın.”*

Birinci sınıf öğretmenlerinin “Kas Gelişimine Yönelik Planlama Yapmak” teması ile ilgili ifadeleri ise şu şekildedir:

KSÖ10: *“Planlanması... Daha çok çocukların ince kaslarını geliştirmek ve algılarını, odaklanmalarını sağlamaya yönelik olması lazım.”*

KSÖ11: *“Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması yine kas gelişimini sağlamak için, plastisinler olabilir ...”*

KSÖ13: *“Yani tabii ki öncelikle, el kaslarının gelişmesi yönünde çalışmalar olması gerekir...”*

Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması ile ilgili olarak “Aşamalı Planlama Yapmak” temasına göre ana sınıf öğretmenleri (n=8) görüşlerini belirtirken daha çok basitten karmaşığa, kolaydan zora ve sıralı öğretim ifadelerini kullanmışlardır. Öğretmenler görüşlerinde basit

etkinliklerle çocukların kas gelişimleri sağlandıktan sonra çizgi çalışmalarının yapıldığını ve en son çocukların kalem tutabileceği doğrultuda aşamalı öğretim yaptıklarını vurgulamışlardır. Buna göre bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ6: *“Basitten karmaşığa doğru olmalıdır bence, daha en başta basit etkinliklerle çocukların el becerileri görülmeli ve ne düzeyde olduğuna bakılıp ona göre planlanıp basitten karmaşığa doğru gidilmelidir.”*

KAÖ10: *“...Genelde basitten karmaşığa olur. Ancak öğrencinin düzeyine göre zaman zaman değişiklik gösterir. Birkaç dersten sonra çocuğu tanıdıktan sonra yavaşlarız ya da basitse biraz daha karmaşığa doğru gideriz...”*

KAÖ11: *“Planlanması mesela temanın içinde ben şu anda vermeye başladım yani birinci dönemin son aşamasında şu anda konularımın içinde var; öncelikle resimler koyuyorum, yani o resimlerin isimlerini alıyorum. Sınıftaki materyallerin isimlerini, hani bir ses olayı ile başlıyoruz. Sonra karakteri gösteriyorum...”*

KAÖ21: *“Planlanması şu şekilde, önce etraftan mesela “A” harfi ile ilgili materyaller toplanmalı örneğin çocuklar dışarıya çıkarılmalı, kumun üzerine yazı yazılmalı, sonra sınıf içerisinde çeşitli çalışmalarla çeşitli kademelerle yavaş yavaş kalem moduna geçilmeli.”*

KAÖ22: *“Yani ilk başladığımızda biz çizgi çalışmaları ile başladım her dönem. En basit çizgiler yukarıdan aşağıya, soldan sağa, yani bunların bir şeyi var basitten zora doğru gider zaten ilk onlarla başladım. Daha sonra bir - bir buçuk ay bunu ilerlettikten sonra hem çizgi çalışmalarına hem de sayılarda yani eli kaleme alışmaya başladıktan sonra giderek devam edilir.”*

Birinci sınıf öğretmenleri (n=16) “Aşamalı Planlama Yapmak” teması ile ilgili olarak ana sınıf öğretmenlerine göre daha çok dönemler arasındaki sıralı

öğretimden bahsetmişler ve bu çalışmaların oyun şeklinde yapılabileceğini dile getirmişlerdir. Öğretmenler görüşlerini belirtirken etkinliklerin çocukları sıkmadan aşama aşama yapılmasından ve özellikle ikinci dönem çocukları birinci sınıfa hazırlayacak öğretimlerin olmasından bahsetmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ2: *“İlk önce çizgi çalışmaları verilip, birinci dönemde çizgi çizerek; ikinci döneme geçildiği zaman harfler verilir, ama sesleri olmadan sadece şekiller bazında...”*

KSÖ7: *“Birinci dönem önce okulu sevmeleri gerekir, oyunlarla desteklenerek ince motor becerileri geliştirilebilir. İkinci dönem ise bence artık birinci sınıfa başlayacakları için birazcık çizgi çalışmalarına daha fazla özen gösterilmesi gerekir.”*

KSÖ9: *“...Genelde daha çok oyunla, çocuklara işte toprak kullanarak ya da başka köpük falan kullanılarak zaten kas geliştirici amaç güttüğü için ya bunlarla ya da farkındalık için oyun şeklinde bence...”*

KSÖ16: *“Kolaydan zora tabii ki olmalıdır...”*

KSÖ20: *“Okul öncesi dönem de okuma yazmaya hazırlık çalışmaları çocukların zorlanmayacağı ve sıkılmayacağı şekilde, aşama aşama geliştirilerek planlanmalıdır. Önce kalın boylarla boyama, karalama çalışmaları, daha sonra aşağı, yana, sağa, sola, eğri yön kuralları konmadan yapılan çizgi çalışmaları ve harflere benzer şekillerin harf olarak fark ettirilmeden çizdirilmesi şeklinde olmalıdır...”*

Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanmasında “Eğitim Programının Amaç ve Hedeflerine Yönelik Planlama Yapmak” teması ile ilgili olarak ana sınıf öğretmenleri (n=9) birinci sınıf öğretmenlerine göre daha çok okul öncesi el kitabını kullandıklarından, tema

yaklaşımına bağlı hareket ettiklerinden ve yeni eğitim programına göre eğitim verdiklerine vurgu yapmışlardır. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ14: *“Planlama amacı tematik sistem, tematik yaklaşıma göre biz ilerliyoruz, ilgili tamamımızdan yola çıkarak çocuğa kazandırmak istediğimiz hedeflerimize göre ne olursa yani önceden planlıyoruz tabi ki bunları...”*

KAÖ15: *“Planlanması elimizde okul öncesi için hazırlanan kitabımız vardır ona uygun şekilde yapmaya çalışırız ki bir standardımız olsun yani o kitaba bağlı olarak onun öğrenme çıktularına göre kendimizde etkinlikler hazırlıyoruz...”*

KAÖ23: *“Yani yeni programına göre hareket etmeye çalışıyoruz, ama pekte hareket etmiyoruz yani tam birebir onu yapmıyoruz açıkçası, çünkü çocuklar ona daha hazır değil, biz hazır değiliz... Sınıfların sayısı da zaten her bölgeye göre değişiyor onda da sıkıntı oluyor, mecburen siz bir şeyler ortaya koyuyorsunuz, onun üzerinden yola çıkıyorsunuz. Sadece eski ile yeni birleştirerek hareket ediyorsunuz.”*

KAÖ25: *“Planlama çocuğun yaş ve gelişim düzeyi dikkate alınarak eğitim program amaç ve kazanımları doğrultusunda planlanmalıdır...”*

Birinci sınıf öğretmenleri (n=1) ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak “Eğitim Programının Amaç ve Hedeflerine Yönelik Planlama Yapmak” teması ile ilgili olarak sadece haftalık planlardan bahsetmişlerdir. Birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ18: *“Planlanması, haftalık planlarda kesinlikle yazılmalıdır işte bu hafta atıyorum A harfi öğretilicek, E harfi öğretilecek diye...”*

Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması ile ilgili “Öğretmenler Arası İşbirliğine Yönelik Planlama Yapmak” temasını ana sınıf öğretmenleri (n=3) ve birinci sınıf öğretmenleri (n=3) aynı oranda

vurgulamışlardır ve konu ile ilgili düşünceleri birbirine benzemektedir. Her iki öğretmen gurubu da ifadelerinde programlar arasındaki paralelliği, kendi aralarındaki birlikteliği, birinci sınıf öğretmenleri ile birlikte ve birinci sınıf programına paralel bir planlama yapılması gerektiğini dile getirmişlerdir. Kısaca iki kademe arasındaki bütünselliğe vurgu yapılmıştır. Buna bağlı olarak ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ2: *“Birinci sınıf öğretmenleri ile beraber, çocuğun yaşına ve kendi becerilerine uygun olmalı.”*

KAÖ26: *“Yani biz nasıl yapıyoruz hep birlikte tartışıyoruz burada zaten on tane ana sınıfız hep birlikte tartışarak ona göre çalışmalarımızı düzenliyoruz...”*

Birinci sınıf öğretmenlerinin “Öğretmenler Arası İşbirliğine Yönelik Planlama Yapmak” teması ile ilgili görüşleri ise şu şekildedir:

KSÖ14: *“Çocuklara uygun olmalıdır, eğer imkan varsa ve birinci sınıf müfredatı ile ilgili öğretmenin bilgi sahibi varsa, birinci sınıfa yönelik çalışmalarla birlikte okul öncesi okuma yazmaya hazırlık çalışmaları birbirini pekiştirecek şekilde olmalıdır.”*

KSÖ25: *“Yani planlama kesinlikle birinci sınıf öğretmenleri ile paralel olmalı ki çocuk birinci sınıfa geldiğinde farklı bir öğretim yapılmamalı...”*

4.1.3 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları Kapsamında Uygulanan Etkinlikler” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında uygulanan etkinlikler ile ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu kategorinin altında ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinden alınan görüşlere bağlı olarak beş farklı tema belirlenmiştir.

Tablo 5: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında uygulanan etkinlikler ile ilgili görüşleri

KATEGORİ – 3: Okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında uygulanan etkinlikler

	Ana sınıf Öğretmeni	Birinci Sınıf Öğretmeni
TEMA – 1: Farklı Materyallerle Yapılan Etkinlikler (kum, traş köpüğü, oyun hamuru...)	n=59	n=42
TEMA – 2: Yazma Çalışmalarına Yönelik Etkinlikler (boyama, teksir, çizgi çalışmaları...)	n=33	n=25
TEMA – 3: Dinleme ve Konuşma Becerilerine Yönelik Etkinlikler (hikaye, olay örgüsü...)	n=18	n=5
TEMA – 4: Kas Gelişimine Katkı Sağlayan Etkinlikler (kesme, yuvarlama, zıplama...)	n=15	n=5
TEMA – 5: Oyun ve Müzikli Hareket Etkinlikleri (drama, parmak oyunu...)	n=11	n=8

Tablo 5'e göre ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında uygulanan etkinliklere ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Katılımcı öğretmenler ile yapılan görüşme sonunda "Farklı Materyallerle Yapılan Etkinlikler" teması (ana sınıf öğretmenleri n=59, birinci sınıf öğretmenleri n=42) her iki öğretmen grubunda en yüksek oranda gerçekleştirildiği görülmektedir.

Ana sınıf öğretmenleri (n=59) "Farklı Materyallerle Yapılan Etkinlikler" temasında sıklıkla doğa da bulunan malzemelerle evde çocukların aileleri ile birlikte yapılabilecekleri atık malzemelerle ilgili etkinlikler ve oyun hamurları ile yapılabilecek şekil çalışmalara ilişkin etkinliklere yönelik ifadeler kullanmışlardır.

Bazı ana sınıf öğretmenlerinin tema ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

KAÖ2: "Sadece kağıdın üzerinde kalemle yapılan çizgi çalışmasına karşıyım, hani bir kum tepsisi olur, tuz tepsisi olur. Ya da ne bileyim elinin üzerinden götürdüm, oyun hamuruyla yaptım, parmak boyasıyla yaptım bunun gibi hem çocuğun da görsel algısını da pekiştiren daha güzel etkinlikler."

KAÖ3: “Birçok etkinliğe yer verilebilir, en başta yere ben mesela elektrik bantlarıyla çizgiler çekerim, önce onların üstünde bir yürürler onları keşfederler... Ayrıca kum havuzları bu konuda en büyük yardımcılarıdır öğretmenlerin...”

KAÖ7: “Doğadaki bütün nesnelere yararlanılabilir. Örneğin; taş, yaprak veya topraktan öğrenilen kavramlar pekiştirilebilir. Mesela taşlardan; büyük - küçük, geniş - dar, aynı - farklı, benzer gibi birçok kavram daha gruplama yöntemi ile veya taşlardan öğrenilen sayının şekli yapılabilir. Doğadaki her şey, bütün artık materyallerden yararlanılabilir.”

KAÖ10: “...Biz çok fazla şey kullandık boncuk, evde atıl durumda olan boncukları aileler kendilerine tepsi yaptılar tahtadan kimisi dülgerden yaptırdı, kimisi kendi yaptı kimisi Mr.Pound’dan aldı (Mağusa için konuşurum).”

KAÖ13: “...Çocuklara kumda, unda, havada işte şekillerle harfleri çalıştırıyoruz...”

KAÖ16: “Söylediğim gibi kuma yazma, hamur oynama çalışmaları gibi çeşitli etkinlikler yapılabilir...”

KAÖ18: “...Kum ile yapıyoruz bu çalışmaları, yerlerde yapıyoruz, kağıtlara yapıyoruz, tebeşirle yerlere çiziyoruz, onun dışında boncuklarla o öğretilen şekli boncuklarla üzerinden gidiyoruz taşlarla parmaklarımızla bu gibi etkinliklerle yapıyoruz biz bunları.”

KAÖ20: “Tabii ki 48 aydan itibaren çocuklar okula geldiği için etkinlik olarak; oyun hamuru kullanıyoruz. Sert toprakla çalışılabilir, kil ile çalışılabilir, sanatsal çalışmalarda okumaya yazmaya hazırlık olarak düşünülerek hazırlanabilir. Bunları yaparken boya kullanımında yani parmak yapısına uygun boyalar ve biraz sert boyalar tercih edilmelidir ...”

KAÖ23: “...İşte traş köpüğü olur, kum olur, işte hani birebir dış dünya da kendi dünyasında kullanabileceği malzemelerle hani hep kalemle, silgi ile değil de işte kumda olabilir mesela...”

Birinci sınıf öğretmenleri (n=42) “Farklı Materyallerle Yapılan Etkinlikler” teması ile ilgili ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak farklı malzemeler ile yapılabilecek aile katımlı çalışmalar ve oyun hamurları ile yapılabilecek çizgi ve harf çalışmaları ile ilgili etkinliklere yönelik ifadeler kullanmışlardır. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KSÖ1: “...Direkt oyunla “E” sesi ile başlayan “A” sesi ile başlayan eşyaları bulalım evden getirelim gibi aile katılım çalışmaları ya da bir proje çalışması hazırlayalım. Daha çok çocuğu düşünmeye yöneltecek, çocuk merkezli çalışmalar. Aileyi de işin içine katabilecek çalışmalar...”

KSÖ9: “Mesela köpükle harf yazımı; yerde, masanın üzerinde ya da birinci sınıfta da yaptırılır zaten işte bunlar kum havuzunun içerisinde parmağıyla harfleri yazma yapılabilir...”

KSÖ10: “...Çocukların dikkatini geliştirmek için çeşitli etkinlikler yapılır. Kuma, una gibi yerlere parmaklarıyla yazma gibi...”

KSÖ14: “...Kumların üzerinde, pirinçler masanın üzerine dökülebilir veya bir tepside. Onlarla çalışmalar yapılabilir...”

KSÖ20: “...Kumun üstünde çizgi çalışmaları yapılabilir, oyun hamurları ile çizgi çalışmaları yapılabilir... Sirtında olur bu, masada olur, yerde olur, tahtada olur yani bu tamamen öğretmenin kendi yaratıcılığına kalmış bir şeydir.”

Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında uygulanan “Yazma Çalışmalarına Yönelik Etkinlikler” teması ile ilgili olarak ana sınıf öğretmenleri (n=33) sıkça çalışma kağıtları üzerinde çizgilerin

yönlerine uygun çalışmalar yapılmasını ve harflerin şekil çalışmalarına bağlı yapılabilecek etkinlikleri dile getirmişlerdir. Ana sınıf öğretmenlerin görüşlerine ilişkin bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

KAÖ4: “...Çalışma kağıtları, çalışma kağıtları ile çizgilerin yönlerini pekiştirmek aslında, onun için kullanılmalıdır...”

KAÖ12: “...İkinci dönem dediğim gibi harfleri sezdirmek gerekiyorsa hem bunu yazı çalışmaları üzerinde, çizgi çalışmaları üzerinde yazı demeyim ama en azından harf çalışmaları yapılabilir bir yandan da gerek hayvan isimleri üzerinde ilerlenerek işte o kelimeleri ve başladığı harfleri öğretmek lazım kendi isimciklerinin belki birazcık yazılışları seslenişleri harflerini iyice öğrenmesi için ufak girişler yapılabilir...”

KAÖ19: “...Noktalı şeylerin üstünden gitmeleri lazım ki önlerinde bir şey olsun direkt boş sayfaya verdiğimiz zaman çocuklar bocalar çünkü. Noktalıların üstünden gittiğimizde işte yönlerini gösterecek okçuklar belki olabilir ...”

KAÖ22: “...Ben şey yaparım genelde yani mesela dışarda yapacaksak etkinlik çocuklarla sahada istedikleri bir bölge seçeriz çocuklarla, o sizin defterinizdir derim orda çizgi çalışmaları yaparız...”

KAÖ24: “Mesela biz ne tür etkinlikler yapıyoruz; çizgi, çizgi çalışmaları, çizgi tamamlama ilk önce başladığımızda, işte daha sonra zorlaşıyor bu çizgiler, sonra sayılara giriyoruz, bu sene ilk defa harflere girdik harfin da yazımına girdik, özellikle sesli harflerin, çizgi tamamlama daha çok yani ilerledikçe işte sayıların yazımı, harflerin yazımı, bu şekilde.”

KAÖ25: “Okumaya hazırlık becerileri kazandırılmalı işte kalem ve kağıdı uygun şekilde tutması, sesleri tanınması...”

Birinci sınıf öğretmenleri (n=25) “Yazma Çalışmalarına Yönelik Etkinlikler” teması ile ilgili olarak çizgilerin yönlerine uygun çalışmalar yapılması konusunda ana sınıf öğretmenleri ile görüşleri bir birine benzemektedir. Ancak birinci sınıf öğretmenleri ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak çalışma kağıtları üzerinde yapılabilecek ses çalışmaları ile ilgili etkinliklerden de bahsetmişlerdir. Buna göre birinci sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KSÖ3: *“Yazı çalışması olarak işte, çizgi çalışması yapabilir. Bunu çocuğu eğlendirerek yapılmalı, tabi çizgi çalışmasından da sıkılabilir çocuklar yani bir teksir çizgi çekemez. Bunu işte dışarı aktiviteleriyle yapılabilir...”*

KSÖ6: *“Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında dediğim gibi çocuklara sayılar gösterilebilir, seslerin yazılışları belki, hani kalem tutması o şekilde ama yani çok fazla okuma yazmaya giriş yapılmamalıdır bence, diye düşünüyorum.*

KSÖ8: *“...Düz çizgi çalışmaları, tren yolu, yatay çizgiler gibi ve bunlara yönelik zaten bol bol şeyler vardır atıyorum etkinlik kağıtları, çalışma yaprakları vardır. Yani ne olabilir, belli sesleri işte o sekiz sesli için bunlar yapılabilir A ile ilgili E ile ilgili zaten vardır birçok yerde da var, bunları yapsınlar bence yeterlidir.”*

KSÖ21: *“...Mesela ben alırım tebeşirleri dışarı yerlere çizgi çalışmaları yaptırırım...”*

KSÖ24: *“...Çizgi çalışmaları, özellikle kalem tutma, defter kullanma, kitap kullanmayı birazcık hissettirilmeli o çocuklara çünkü en çok zorlandığımız okulun ilk dönemlerinde en çok zorlandığımız şeyler bunlar oluyor...”*

“Dinleme ve Konuşma Becerilerine Yönelik Etkinlikler” teması ile ilgili olarak ana sınıf öğretmenleri (n=18) görüşlerini belirtirken daha çok çocuklara hem okulda öğretmenlerin hikaye okuması hem de evde ailelerin hikaye okunması, çocukların kendi hikayelerini oluşturmaları, çocuklar ile günlük konularda sohbet

etmek, tekerleme ve bilmece gibi etkinliklerden bahsetmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ9: “...Okuma çalışmalarının hazırlık aşamasında dediğim gibi öğretmenlerin ve ailelerin de çocuklara kitap okuması ve o kitaplar hakkında sohbet edilmesi, günlük konular hakkında çocukların çevresinde gördüğü olayları, yaşadıkları olaylar konusunda çocukların duygu ve düşüncelerini aktarmasına fırsat verilmeli. Gerekirse çocukları farklı sorularla yönlendirerek çocuklardan dönüt alınması gerekir. Çocuğun sözünü kesmek yerine, çocuğu dinlemek çocuğun duygu ve düşüncelerini anlamak da önemlidir okuma açısından...”

KAÖ14: “...Masal dinleme, çocuklardan kendi masallarını oluşturma, resimleri ile gerek sözel ifadeleri ile ...”

KAÖ15: “...Hikaye anlatımları olsun, şiirler, şarkılar, tekerlemeler bilmeceler bunlar hepsi yazılı bir anlatımın var olduğunu onlara öğretir ve orda okumaya isteklendirir...”

KAÖ17: “Kitap okuma, ilk başta çocuklarla birlikte resimleri inceleyerek okuma yani öğretmen okuyup çocuk dinlesin şeklinde değil. Resimlere gerekirse kendilerinin de yorum yapabilmelerini sağlamak, kendilerinin resimleri inceleyip kitabı kendi yorumları ile okumalarını sağlamak...”

Birinci sınıf öğretmenleri (n=5) “Dinleme ve Konuşma Becerilerine Yönelik Etkinlikler” teması kapsamında çocuklara okumayı sevdirmeye yönelik okuma çalışmaları ve olay örgüsünü kullanabileceği anlatım çalışmaları ile ilgili etkinlikler yapılabileceğini dile getirmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri ise şu şekildedir:

KSÖ18: “Harflerin sesleri ile ilgili videolar var mesela ben de yapmıştım onu bu dönem onlar da yapılabilir işte hangi kelime hangi sesle başlar gibi...”

KSÖ19: “...Okuma çalışmalarında yani okumayı sevdirmektir zaten amacımız o okuma dediğim gibi hikaye olabilir, çocuğun yani hikayeyi alıp kendisi bir şey uydurması olabilir hani en azından anlatma yeteneği gelişir. Diğerleri anlama, dinleme, konuşma becerileri gelişmiş olur...”

KSÖ23: “Okuma yazmaya hazırlık için, belki resim kartları kullanılabilir ve çocuğun o olay örgüsünü kullanması, olay örgüsünü anlatabilmesi istenebilir, çünkü çocuk eğer baktığı zaman bir şeyi anlamlandırabiliyorsa bunu yarın öbür gün işte resimde kitapçıkta da uygulayabilir, zaten o yüzden resimliden başlarız ilk etapta bir ipucu olsun göstereyim diye o şekilde bir şey kullanılabilir, dediğim gibi okul öncesi çokta dönemim olmadığı için yüzde yüz yorumda bulunamayacağım ama çizgi çalışmaları artık bu şekilde olay örgüsü ile hazırlık yapabiliriz diye düşünüyorum.”

Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında “Kas Gelişimine Katkı Sağlayan Etkinlikler” teması ile ilgili olarak ana sınıf öğretmenleri (n=15) çocukların çeşitli etkinlik ve materyallerle el kaslarını geliştirme etkinlikleri ve kalem tutma becerisine yönelik etkinliklere yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ1: “... Öncelikle kaslarını çalıştırırız çocukların. İşte mandallarla çalışmadır, bu tarz şeylerle kaslarını çalıştırırız...”

KAÖ6: “...Kas gelişimi için kesme, katlama - yapıştırma, yırtma – yapıştırma, yuvarlama aklıma gelenler bunlar.”

KAÖ8: “Şimdi öncelikle okul öncesinde okuma yazmadan önce zaten, çocuğun iyi bir kalem tutması gerekir. İşte boya, özellikle boyama yaptığında çocuğun kasları, el kasları gelişiyor. Öncelikle işte boyama tarzında bir şeyler verilmelidir...”

KAÖ26: “Çocuklar tebeşir ile yazmayı çok severler. Biz de onlara tebeşir veririz ve bahçede yazarlar ve bu arada tabii ki düzgün kalem tutmayı öğretmeye çalışıyoruz.”

Çünkü çok yanlış tutan çocuklar vardır yani kalemi de düzgün nasıl tutması gerektiğini yazılarda nasıl kullanması gerektiği üzerinde da duruyoruz.

Birinci sınıf öğretmenleri (n=5), “Kas Gelişimine Katkı Sağlayan Etkinlikler” teması ile ilgili olarak ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak çocukların yalnızca küçük kas gelişimlerine yönelik değil zıplama/atlama gibi büyük kas becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklere de yer verilebileceğinden bahsetmişlerdir. Buna göre bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ5: “... Düz bir çizginin üstünde yürüyebilme, atlama zıplamayla belki olabilir... Birinci sınıfta da yaptığımız şeydir bu çocuklar için yine el kaslarını geliştirmek için mandallarla etkinlik olabilir, aklıma gelenler bunlar.

KSÖ13: “...Bununla birlikte makasla kesme bunlar her zaman el kaslarının gelişmesini sağlayacağı için el çalışmalarına yer verilir.”

Ana sınıf öğretmenleri (n=11), “Oyun ve Müzikli Hareket Etkinlikleri” temasında daha çok drama ve parmak oyunları gibi etkinliklerden bahsetmişlerdir. Ayrıca ana sınıf öğretmenleri çocukların dil gelişimlerinde dramının büyük öneme sahip olduğunu vurgulamışlardır. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ14: “Vallahi biz uyguladığımız etkinliklerde drama etkinliklerine yer veriyoruz... Oyun paraşütümüz var, oyun paraşütümüzü kullanarak okulumuzun bahçesinde oyunlar oynayarak şarkılarla, parmak oyunları ile etkinliklerimizi yapıyoruz...”

KAÖ27: “Kesinlikle drama çalışması yapılması lazım...”

KAÖ28: “Oyunun ön planda olduğu etkinlikler. Drama ön planda olması gerekir, çocuğun kendini yeterince ifade edebilmesinde sözlü iletişimde çok önemlidir.”

KAÖ29: “...Drama çok önemli bir etkinliktir bu süreçte.”

Birinci sınıf öğretmenleri (n=8), “Oyun ve Müzikli Hareket Etkinlikleri” teması kapsamında daha çok görsel oyunlar oynatılabileceği, müzikli etkinliklere yer verilebileceği ve çocukların kendilerini ifade etme becerisinin gelişebileceği dramatizasyon etkinliklerinden bahsetmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri ise şu şekildedir:

KSÖ2: “Okul öncesi daha çok oyun olarak, oyun yoluyla öğretim yapılan bir şey diye daha çok oyunlaştırarak, görsel bazda yapılabilir... Yani oyunlaştırılarak, görselleştirilerek, farkına varmadan çocukları işin içine çekmek.”

KSÖ4: “...Daha çok oyun şeklinde mesela hecelerden küpler oluşturup çekip bunlardan kelime oluşturma. ... Projeksiyonda çok güzel oyunlarla öğretilebilir.”

KSÖ11: “...Müzikli etkinlikler yani ki o harfleri vücutları ile dramatize edebilirler, bu kadar.”

4.1.4 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Değerlendirilmesi” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında uygulanan değerlendirmeler ile ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu kategorinin altına ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinden alınan görüşlere bağlı olarak dört farklı tema belirlenmiştir.

Tablo 6: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının değerlendirilmesi ile ilgili görüşleri

KATEGORİ – 4: Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının değerlendirilmesi

	Ana sınıf Öğretmeni	Birinci Sınıf Öğretmeni
TEMA – 1: Bireysel Özelliklere Dayalı Değerlendirme	n=24	n=16
TEMA – 2: Programa Dayalı Değerlendirme	n=11	n=11
TEMA – 3: Gelişim Temelli Değerlendirme	n=9	n=10

Tablo 6'ya göre ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının değerlendirilmesi ile ilgili alınan cevaplara göre; ana sınıf öğretmenlerinin önemli bir bölümü “Bireysel Özelliklere Dayalı Değerlendirme” yaptığını söylemiştir.

Ana sınıf öğretmenleri (n=24) “Bireysel Özelliklere Dayalı Değerlendirme” temasında sıklıkla çocukların bireysel özelliklerinin önemini, her çocuğa ayrı bir değerlendirme yapılması gerektiğini ve bu değerlendirmenin gelişimsel açık uçlu bir değerlendirme olduğunu dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ2: *“Bireysel olması gerekir, bireysel değerlendirirsek daha adil olur diye düşünüyorum.”*

KAÖ3: *“Aslında bence tüm sınıf olarak değil, hani tüm çocuklar tamam yukarıdan aşağıya çizgiyi çizebiliyor değil da, bireysel olarak değerlendirme bence daha mantıklı...”*

KAÖ4: *“Şimdi, bire bir her çocuğa göre değerlendirme yapılması lazım. Genel olarak, bu çocuklar geri kaldı ya da ileri gittik falan bir zaman kaygısı olmaması lazım çocuğun hazır olup olmamasına bağlı her şey. Değerlendirmeyi ben, genelde çocukları birebir tanıdığım için ona göre yapıyorum...”*

KAÖ5: *“Her çocuğun dediğim gibi alma kapasitesi farklı olduğu için, her çocuğu aynı kefeye koyamayız kesinlikle...”*

KAÖ9: *“...Biz çocuğu hiçbir şey için zorlamayız her çocuğun kendisine ait bir gelişim düzeyi vardır. Çocukların ilgi, alaka ve gelişim düzeylerini göz önünde*

bulundurarak çocukların kendine uygun olarak diğer arkadaşları ile kıyaslamadan, çevresindeki yaşlıları ile kıyaslamadan yapılması gerektiğini düşünürüm...”

KAÖ15: *“Tabi ki çocukları bireysel olarak değerlendirmek gerekir. Her çocuk için yapamadığı durumlarda tekrardan sıkılmadan çocuğu da yormadan tekrar tekrar çalıştırmak gerekir...”*

KAÖ18: *“Yani değerlendirme boyutunda da işte çocuk bunu öğrenmedi ya da incitici bir boyutta olmaması gerekir... Hepsi öğrendi da X yapamadı bunu diye kesin bir şey olmamalıdır okul öncesinde, açık uçlu bir değerlendirme olması gerekir.”*

KAÖ25: *“Her çocuk bireysel olarak değerlendirilmelidir. Çocuğun şeyine bakılırken işte nereden nereye geldiğine bakılmalıdır. Ne kadar ilerleme sağladı ona bakılmalıdır.”*

Birinci sınıf öğretmenleri (n=16), “Bireysel Özelliklere Dayalı Değerlendirme” teması ile ilgili görüşleri ana sınıf öğretmenleri ile benzer şekilde olup, değerlendirme aşamasında daha çok her çocuğun kendi özelliklerine göre değerlendirme yapılması, çocukların gelişimsel farklılıklarının olabileceğini bilerek hareket edilmesi ve öğretmenlerin çocuklardan büyük beklentilerinin olmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ1: *“Değerlendirme boyutunda çocuktan çok fazla bir şey beklenmemelidir. Diyorum ya çok büyük öğretmek amaçlı olmamalı...”*

KSÖ5: *“...Her çocuk kendi içinde değerlendirilmeli. Özellikle okul öncesi, bir ve ikinci sınıfta diye düşünüyorum. Çünkü çok küçükler, yani bizim şu anda not olarakta verdiğimiz çok doğru değil, çünkü dediğim gibi her çocuğun daha geriden gelme özelliği de olabilir. Daha ileride olabilir. Yani hepsini bir kalıpta toplamak bence*

biraz yanlış. Hepsini tek tek bence değerlendirmek, çocuğa göre değerlendirmek daha mantıklı olur diye düşünüyorum.”

KSÖ6: *“...Çocuğa göre değerlendirmek gerekir. Çünkü sonuçta o değerlendirmede hiçbir çocuk denk değildir, bir değildir bu sene yapamadığını seneye yapabilir o çocuk. Yani o çocuğun hazırbulunduğu dönem, yaş grubu çok etkindir...”*

KSÖ12: *“...Çocuğun yaşının küçük olmasını düşünerek, yani çok büyük bir beklentilere girmememiz gerekir yani öncelikle onu belirteyim...”*

KSÖ13: *“...Çocukların bireysel olarak değerlendirilmesi gerekir. Çünkü çocuğun ne derecede yaptığı çalışmalarda başarılı olup olmadığına bakılır eksik olduğu alanlar tekrarlanır, bireysel olarak.”*

KSÖ20: *“Bu dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının değerlendirilmesinde kesinlikle her çocuğun tek tek kendi içinde değerlendirilmesi ve çocuğun tek başına gelişiminin değerlendirilmesi önemlidir.”*

Ana sınıf öğretmenleri (n=11), “Programa Dayalı Değerlendirme” teması ile ilgili olarak görüşlerini ifade ederken 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı’nda yer almayan ifadeleri kullanmaları dikkat çekicidir. Öğretmenler çocukların programın hedeflerine ne ölçüde ulaşıldığına bakılarak bunu gelişim raporlarına yansıtıklarını söylemek yerine karneye yansıtıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca çocukları özellikle programdaki amaç ve kazanımlara bağlı değerlendirdiklerine vurgu yapmışlardır. Oysaki bu ifadeye karşılık olarak programda öğrenme çıktıları ve göstergeleri şeklinde yazılmıştır. Ana sınıf öğretmenleri birinci sınıf öğretmenlerinden farklı olarak bu temada öğretmenlerin kendilerini değerlendirdikleri ifadeleri de bulunmaktadır. Buna göre bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ6: *“Yani değerlendirme, karne yazma döneminde karneye yansıtarak ...”*

KAÖ7: “Değerlendirme boyutunda, çocuğun o ayki hedeflenen amaç ve kazanımlara ulaşım ulaşılmadığına dikkat edilmeli.”

KAÖ10: “Değerlendirme boyutunda bilmem diğer öğretmenleri ama ben daha çok kendimi değerlendiririm acaba ne kadar verebildim, çocukları ölçerim, ölçerken ne eksik kaldı. Acaba ben mi veremedim, o mu alamadı ona çok dikkat ederim. Zaman zaman biz da hata yaparık çünkü genel de da ben bu değerlendirme kısmında...”

KAÖ12: “...Çocuğun yaptığı bir şeyi yanlışsa silip düzeltmesini sağlamak gerekir yani gene zaten o özgüveninin kazandığında geri dönütlerle o değerlendirmeyi yaparsınız. Zaten bir vakitten sonra o oturur diye düşünüyorum yani hani notla zaten değerlendirme yapabileceğiniz bir şey değil, geri dönütlerle değerlendirme yapabiliyoruz.”

KAÖ19: “Gözlem yaparak çocukları değerlendiririz... Yani her çocuğu ayrı değerlendirmek lazım tabii ki çünkü farklıdırlar, gözlem yaparak, dönüt verdiğimiz şeyleri gelişip gelişmediğini test ederek yani değerlendirebiliriz.”

KAÖ28: “Hedeflediğimiz amaç ve davranış hedefe ulaşabildik mi...”

Birinci sınıf öğretmenleri (n=11), “Programa Dayalı Değerlendirme” temasında ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak daha çok çocukları değerlendirirken kendilerine bir amaç belirlemeleri gerektiğinden bahsetmişlerdir. Ayrıca çocukların çalışma kağıtlarının düzenli bir şekilde kontrol edilmesi gerektiğini ve çocukları ev ödevlerine göre değerlendirilmemesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin tema ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

KSÖ2: “...Çocuklara verilen çalışma kağıtlarındaki etkinlikleri doğru yapıyor olmasına dikkat edilmeli ve sürekli kontrol edilmelidir...”

KSÖ3: “İlk önce kendilerine bir amaç edinmelidir kendilerine öğretmenler bence. Ben bu çocuğu ne şekilde değerlendirebileceğim, yani çizgi çalışmasına dayalı

olarak mı, yeteneğine dayalı olarak mı, çünkü okul öncesinde birazcık daha yeteneğe dayalı etkinlikler yapabiliyoruz. İlk önce onu kendine bir amaç edinecek öğretmen...”

KSÖ7: *“Şimdi ailelere ödev gönderiyorlarsa çocuk evde anne yardımıyla eli tutularak yapılabilir. Bunu ailelerle birlikte değil sınıfta değerlendirmeleri gerekir. Birebir yanında değerlendirmeli nasıl ki biz birinci sınıfta yanımıza çağırıp okuma dinliyoruz. O şekilde çocuğu değerlendirebilirler...”*

KSÖ16: *“...Hazırlanan program veya müfredat ne ise onu yapabilir mi, yapamaz mı veya tabii ki mükemmel yapması da beklenemez. Ama genele uyan bir çocuk bence tamamdır.”*

KSÖ19: *“Çocukların yaptığı çalışmaların hepsinin öğretmen kontrollü olması gerekir, özellikle çok fazla karşımıza geldiği için bunu sürekli buna değinirim çizgi çalışmalarında öğretmen çok dikkatli bir şekilde değerlendirmeli, sürekli geri dönüt vermelidir çocuklara işte doğru yaptığında, doğru ise “doğru” şeklinde pekiştirme vermelidir. İşte yanlış yaptıysa sürekli uyarmalıdır diye düşünürüm ben işte doğrusunu göstererek, birlikte deneyerek, yapamadıysa yanına çağırarak belki, öğretmen oturarak değil de sınıf içinde gezerek değerlendirmesini yapabilir ancak anaokul dört yaş bölümlerinde.”*

Ana sınıf öğretmenleri (n=9), “Gelişim Temelli Değerlendirme” teması ile ilgili olarak görüşlerinde çocukların gelişimlerine yönelik ifadelere yer vermişlerdir. Çocukların gelişimleri doğrultusunda kalem tutma becerisine bağlı kas gelişimlerini değerlendirdikleri, hikaye okuyup çocukların sorulara verdikleri cevaplar ve yönergeleri uygulama biçimlerine bağlı algı gelişimlerini değerlendirdiklerini dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ20: “...Kas gelişimini tamamlayıp tamamlamadığına bakılır çocuğun hani verdiğimiz yönergeyi uygulayabiliyor mu... Yönergeye uygun olarak, yani kas gelişimini tamamladıysa yönergeye uygun olarak çalışmayı sürdürebiliyorsa buna bakarak değerlendirilir.”

KAÖ21: “...Hikaye okumakta okumaya hazırlıktır, hikayeden sonra ne anladık bunu nasıl değiştirebiliriz, böyle olsaydı nasıl olurdu, sizi böyle yapıyor musunuz, siz nelere dikkat ediyorsunuz bu konuda bu olayda gibisinden sorular sorularak çocukların algı gelişimlerine bakılır.”

KAÖ26: “Yani şimdi çocuğun kas gelişimi önemlidir... Kas gelişimi çok önemlidir. Eğer kas gelişimi tamamlandıysa sizin verdiğiniz kurallara göre çocuk yapabiliyor o kas gelişimi tamamlanmayan çocukların daha çok hamur oynamaları küçük kaslarını kullanacak şeye gelene kadar, makas kullanmaları, makası kullanırken o kasları yine çalıştırıyor...”

KAÖ27: “...Çocuk en başta nasıldı, üç etkinlik sonra nasıl oldu. En son geldiğimiz nokta ne, ilerleme kaydetti mi... Her çocuğun kreşe gitme düzeyi aynı değil bazısı hiç kreşe gitmeden gelir, bazısı iki yıldır kreşe gider öyle gelir. Ama o gitmeyen gidene göre çok fazla gelişim göstermiştir.”

Birinci sınıf öğretmenleri (n=10), “Gelişim Temelli Değerlendirme” teması ile ilgili görüşleri ana sınıf öğretmenleri ile benzer şekildedir. Birinci sınıf öğretmenleri çocukların gelişimlerine bağlı olarak ilerlemelerini takip edilerek bir değerlendirme yapılabileceği, kas gelişimlerine bağlı olarak kalem tutma becerisinin değerlendirilebileceği ve verilen yönergeleri algısal gelişimlerine bağlı olarak değerlendirilebileceği üzerinde durmuşlardır. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ8: “...Çocukların, parmak kasları bence zamanla gelişir erkeklerin zaten daha geç parmakları ve el kasları gelişir. Bence süreç içerisinde tüm çocukların gelişecektir... Çocuğu değerlendirmek bence kendi içinde olur...”

KSÖ10: “Çocukların ince kaslarında gelişme kaydedildi mi ya da algısında gelişme kaydedildi mi. İlk başta başladığımızda ve sonunda bitirdiğimizde aradaki gelişmeye bakmak lazım bence. Sonuçta beklentimiz okumayı yazmayı öğrenmesi değil.”

KSÖ17: “...Çocuk ilerleme gösterdi mi, öğretmen bir ilerleme formu oluşturur sene başında, sene ortasında ve sene sonunda bakabilir çocuğun ilerlemesine çünkü her çocuğun öğrenme hızı başkadır ve farklıdır. Ona göre bir yol ilerler.”

KSÖ22: “Çocukları değerlendirirken yani daha çok gördüklerini anlayabiliyorlar mı yani yapabiliyorlar mı, söylenenleri algılayabiliyorlar mı, o tarz değerlendirme yapmaları lazım...”

Ana sınıf öğretmenleri (n=4), “Yazı Becerisi ve Ses Bilgisi Temelli Değerlendirme” teması ile ilgili olarak daha çok çocuklarda harf farkındalığı oluşup oluşmadığına ve yazım yönlerini kurallarına uygun olarak yazılıp yazılmamasına yönelik değerlendirme yaptıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca ana sınıf öğretmenleri yazım yönleri konusuna birinci sınıf öğretmenlerinin çok fazla önem verdiklerini ve beklenti içinde olduklarını dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ11: “Çocuğun işte dediğim gibi yani kelimenin başındaki harfe ve kelimenin sonunda bir harf olduğunu dikkat etmesi benim için önemlidir. Bunları yapabiliyorsa zaten ilerisi için hazırdır demektir.”

KAÖ16: “Yazdığının yönüne, önce yönlere bakarım uygun kavradı mı yönlerini çünkü özellikle birinci sınıf öğretmenlerinin beklentisi yazmadan çok yönlerinin doğru yazılması bu yüzden önce yönlerinin doğru olduğunu kontrol ederim daha

sonra işte dik mi yaptı, düz mü yaptı, eğri mi yaptı buna daha sonra geçiş yaparım...”

Birinci sınıf öğretmenlerinin (n=14), “Yazı Becerisi ve Ses Bilgisi Temelli Değerlendirme” temasındaki görüşleri ana sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden farklı olarak yazım yönlerinin okul öncesi dönemde yanlış öğretildiği ve birinci sınıfta sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca birinci sınıf öğretmenleri bu temanın değerlendirmesini yaparken çocukların harfi tanınması gerektiğini ve harflerin yönlerini bilmesi gerektiği gibi ifadeler kullanmışlardır. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ9: *“...Daha çok sesini çıkarsın, sesini çıkarabiliyor mu, görünce tanıyabiliyor mu bu şekilde.”*

KSÖ11: *“...Harflerin yönlerini doğru yapabiliyor mu, ne bileyim harf olarak bilmez onlar ama çizgi yönlerini doğru yapabiliyor mu bunlara bakılmalı bence.”*

KSÖ15: *“...Okul öncesinden gelen çocuklarda yuvarlaklar ters yapılır, düz çizgiler aşağıdan yukarıya yapılır bu ciddi bir sorundur bizim için ve maalesef mesela biz öğretmenliğe ilk başladığımızda okul öncesi bu kadar yaygın değildi. Hep biz verirdik ve kurallı bir yazı vardı... Okul öncesinde yanlış öğretilir, yanlış öğretim çocuğa yerleşir ve düzeltmek çok çok zordur, bizim için.”*

KSÖ18: *“Değerlendirme boyutunda çocuk öncelikle harfi görünce tanımalıdır yani bu harf A harfidir diyebilmelidir. O çok önemli, mesela çok var böyle birinci sınıfa gelip te harfleri tanımayan. Gösterdiğimiz halde tanımaya zorlanan, geriden gelen çocuklar çok fazla var...”*

KSÖ26: *“...Biz çizgi çalışmalarında mesela atıyorum “Le”harfini ayakları kırık sandalye diye verirdik. Ben onu söylediğimde düşünüp yazabiliyor mu ben onlara bakardım yani. Yani kodlayabildi mi çocuk verdiğim şeyi.”*

4.1.5 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “2016 Okul Öncesi Eğitim Programı’nın Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Yürütülmesinde Yol Açtığı Farklılıklar” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı’nın okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanma ve uygulanmasında yol açtığı farklılıklar ile ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu kategorinin altına ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinden alınan görüşlere bağlı olarak beş farklı tema belirlenmiştir.

Tablo 7: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin, 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı’nın okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının yürütülmesinde yol açtığı farklılıklar ile ilgili görüşleri

	Ana sınıf Öğretmeni	Birinci Sınıf Öğretmeni
<u>Olumlu yönde farklılaşma oldu</u>		
TEMA – 1: Çocuğa Olumlu Katkı		
1.1 Çocuk merkezli planlama imkanı	n=10	n=6
1.2 Çocukların gelişimlerinin desteklenmesi	n=7	n=5
TEMA – 2: Öğretmene Olumlu Katkı		
2.1 Öğretmenlere esnek planlama imkanı	n=6	n=5
<u>Olumsuz yönde farklılaşma oldu</u>		
TEMA – 3: Çocuğa Olumsuz Etki		
3.1 Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının azalması (kalem tutma, ...vb.)	n=7	n=7
3.2 Eğitim plan ve uygulamalarında okullar arası farklılaşma	n=2	n=3
TEMA – 4: Öğretmene Olumsuz Etki		
4.1 Programı uygulamaya çekinme	n=6	n=5
4.2 Kademeler arasında çatışma yaşanması	n=4	n=0
4.3 Program sınırlarının belirgin olmaması	n=3	n=2
<u>Fikrim yok</u>		
TEMA – 5: 2016 Öncesi Uygulanan Programı Bilmiyor	n=2	n=2

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden alınan cevaplara göre; Eğitim Programının çocuğa olumlu katkısı olduğunu söyleyenlerin bir bölümü çocuk merkezli planlama imkanı sağladığını (ana sınıf öğretmenleri n=10, birinci sınıf öğretmenleri n=6) ve çocukların gelişimlerinin desteklendiğini (ana sınıf n=7, birinci sınıf n=5) söylerken; diğer bölümü ise programın öğretmenlere olumlu katkısı olduğunu düşünerek öğretmenlerin uygulama becerilerine yönelik esnek planlama imkanı (ana sınıf öğretmenleri n=6, birinci sınıf öğretmenleri n=5) sağladığını ifade etmiştir.

Buna bağlı olarak ana sınıf öğretmenleri 2016'da uygulanmaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programının olumlu yönde farklılaşmaya yol açması "Çocuğa Olumlu Katkı" teması ile ilgili olarak çocuk merkezli bir anlayışla, çocukların gelişimleri sağlanarak ve bilinçlenerek birinci sınıfa başladığı, çocukların gereksinimlerinin ön planda olduğu ve çocukların yaratıcı gücünü ortaya çıkaran materyaller kullanabilme imkanı sağladığını dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin tema ile ilgili örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ1: *"...Bazı şeyleri fark etmemizi sağladı diye düşünüyorum ben kendi açımdan. Sadece kağıtta olmadığını özellikle vurguladı bence bu plan, yani çocuğun önüne oyunlaştırarak vermek daha önemlidir, bunu daha iyi anladım ben bu plandan sonra diyebilirim."*

KAÖ5: *"Tabii ki açmıştır çünkü çocuklarımız önceden biraz olsun bilinçlenip ilkokula başlıyor daha önce bu olmadığı için çocuklar bodoslama dalma direkt okuma öğreniyordu. Şu an sistem çok daha güzel ilerliyor çocuklar alt yapıyla ilkokula başlar ve daha iyi ilerleme sağlanıyor..."*

KAÖ15: *"Yani tema olarak tabii ki ele aldığımız zaman bir bütünsellik olduğu için mutlaka öğrenmeyi kolaylaştırmıştır diye düşünürüm ve eğlenceli hale getirmiştir..."*

KAÖ27: *“Tabii ki çok farklılık oldu. Bir önceki programa göre, daha çok materyal kullandık. Daha çok kendini ifade edebilmeye başladı çocuklar. Daha çok kestik, biçtik, yapıştırdık.”*

KAÖ28: *“Tabii ki açmıştır. Çocuklardaki yaratıcı gücü ön plana çıkarıyor daha çok kendini ifade edebilme yeteneği sağladı...”*

KAÖ29: *“Bir öncekine göre evet açmıştır. Tema işi çok faydalı oldu. Çocuklar daha çok sözlü olarak ifade eder kendini, daha çok teorikti bizim yaptığımız bir önceki programda şimdi daha çok çocuk ön plandadır.”*

Birinci sınıf öğretmenleri 2016’da uygulanmaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programının “Çocuğa Olumlu Katkı” teması ile ilgili olarak çocukların birinci sınıfa daha hazır ve daha bilinçli geldiklerini ve çocuk merkezli planlamaya uygun bir program olduğunu kendi tecrübeleri doğrultusunda dile getirmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KSÖ4: *“... Daha iyi oldu, çocuklar birinci sınıfa daha bilinçli geldi. Zorluk çekmedik.”*

KSÖ13: *“Açıkçası ben birinci sınıfta 13 yıllık bir aradan sonra tekrar aldım ve geçmiş ile bu dönemi kıyasladığımda bu dönemdeki aslında okul öncesinden çocukların hazır olarak gelmesi, daha iyi eskiye nazaran. Çünkü okul öncesinde verilen önem daha fazla, orda yapılan etkinlikler daha fazla, hazırlık aşamalarının daha çok üzerinden geçiliyor. Yani en azından daha hazır geliyorlar. Şimdi aslında inanılmaz derecede oyun ile öğretim var o güzel bir şey...”*

KSÖ23: *“Bildiğim kadarı ile, birazcık daha böyle beyin fırtınasına da müsait bir programdır söz konusu program, yani çok hakim değilim dediğim gibi okul öncesi olduğu için ama işte daha çok çocuğu işe katarak onların söylediği bir sözcükten yola çıkılarak bir şeylerin yapıldığı program söz konusudur bildiğim kadarı ile o*

yüzden evet bir değişiklik tabii ki olmuştur... Çünkü öğrenci bazlı olmaya başladı artık.”

KSÖ25: *“...Duyduklarıma göre şu ise istersa yapar istemezsa yapmaz, bu belki olabilir, çünkü o dönem çocuğun oyun çağıdır istemeyebilir. Oyun ile belki öğretilir. Bu anlamda faydalı olabilir çocuğa yani zorlamanın olmaması...”*

Ana sınıf öğretmenleri 2016’da uygulanmaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programı ile ilgili olarak “Öğretmene Olumlu Katkı” temasında öğretmenlerin planlama konusunda daha özgür olduklarını, kısıtlamaya girmediklerini, fırsat eğitimlerine yer verdiklerini ve çocukların istekleri doğrultusunda eğitimi planlayabildiklerini dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ2: *“Şimdi bu tematik sistem zaten olduğu gibi hepimize çok farklıydı. Ama bence tamamen öğretmenin kendi katkıları ile gelişecek bir sistem olduğu için öğretmene göre değişir diye düşünürüm... Öğretmenin tamamen kendi özverisiyle ilgili. Yani bunların gelişimi farklılaşabilir ama öğretmenin kendi katabileceği şeylere göre değişebileceğini düşünüyorum.”*

KAÖ13: *“Ben çok memnunum yani öğretmen olarak bu çalışmadan çünkü yani tema sistemi geldi, çocukların beklentilerini karşılıyor elimizden geldiği kadar... Uygulanması ile ilgili bir zorluk yaşamadım. Ben araştırmayı sevdiğim için çocuklarımda da araştıran insanlar olmasını istediğim için yani onları yönlendirerek onlarda beni yönlendiriyor bazen mesela kendi istekleri doğrultusunda bana da farklı bir pencere açıyorlar ve çocuklardan da öğreniyoruz aslında hani yeni nesil ne merak ediyor ya da çevrelerinde neleri merak ediyorlar o şekilde bizde kendimizi onların meraklarından bizde bir şeyler öğrenerek yeni bir şekilde onlara bir uygulama alanı da sağlıyoruz bence daha güzel oldu.”*

KAÖ18: “...Ben açıkçası kendi çalışmalarında daha çok etkinliklere yer verdiğimin farkına vardım, yani kısıtlamaya girmiyorum artık ben de daha rahatım çocuklarda her şey daha doğal gidiyor, yani ille bunu öğreteceğim diye bir şey yok... Bu yeni uygulama aslında onu gösteriyor yani sınıfta gelişen olaylara göre gitmek veya çevreye göre gitmek...”

Birinci sınıf öğretmenleri 2016’da uygulanmaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programına yönelik “Öğretmenlere Olumlu Katkı” teması ile ilgili olarak uygulama aşamasında öğretmenlerin daha çok hazırlık yapması gerektiği ve öğretmenin isteğine ve becerisine göre uygulama imkanının olduğunu dile getirmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ3: “...Öğretmenler arasındaki farklılaşmayı şu şekilde; çok klasik, geleneksel bir yöntem vardı eskiden herkes hazırbulurdu herkes başkasının teksirini hazır olarak kullanırdı ve öğretmenlerde bir fosilleşme vardı. İlk önce bu ortadan kalktı. Öğretmenin daha çok çalışması etken oldu, öğretmen kendi teksirini, kendi etkinliğini hazırlar oldu...”

KSÖ9: “Bence sistem çok güzel, hem öğretmene bırakır kendi isteği etkinliği ile yapsın, hem eğlenceli bir hale getirir farklı materyaller kullanırsın, sadece bir kalem kağıttan değil, işte ne bileyim köpüğüdür, taşıdır toprağıdır, her malzeme okuma yazma için kullanılabilir oldu ve bence çok iyi oldu...”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden alınan diğer cevaplara göre ise 2016’da uygulanmaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programı’nın okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanmasında ve uygulanmasına olumsuz yönde farklılaşmanın olduğu gerekçesi ile öğretmenler; çocuğa olumsuz etkisine olduğuna bağlı olarak, okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının azalması (ana sınıf öğretmenleri n=7, birinci sınıf öğretmenleri n=7) ve eğitim plan ve uygulamalarında okullar arasında

farklılaşma (ana sınıf n=7, birinci sınıf n=5) olduğunu söylerken; diğer bölümü ise programın öğretmenlere olumsuz etkisi olduğunu belirtmiştir. Öğretmenler yeni programı uygulamaya çekindiğini (ana sınıf öğretmenleri n=6, birinci sınıf öğretmenleri n=5), kademeler arasında çatışma yaşandığını (ana sınıf öğretmenleri n=4, birinci sınıf öğretmenleri n=0) ve programın sınırlarının belirgin olmamasından (ana sınıf öğretmenleri n=3, birinci sınıf öğretmenleri n=2) dolayı sorun yaşadıklarına ait verilere ulaşılmıştır.

Ana sınıf öğretmenleri 2016'da uygulanmaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programının olumsuz yönde farklılaşma olmasına bağlı "Çocuğa Olumsuz Etki" teması ile ilgili olarak öğretmenler okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının azaltılması ve kaldırılmasının yanlış bir uygulama olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca programı uygularken öğretmenlerin öğretim sistemleri arasındaki farklılığın çocuklara olumsuz bir şekilde yansıdığını dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ6: *"...Yapılan seminerlere katıldığım kadarı ile bize kalem verilmesin denildi açıkçası... İsteyen kalem tutsun, isteyen tutmasın, isteyen işte yapsın isteyen yapmasın, makas kullanmak istemeyen çocuğa zorlamayalım, diye birçok şey söylendi bize. Açıkçası ben buna çok katılmıyorum. Çünkü biz mesela Karpaz bölgesindeyiz ve halen daha kalem tutmayı hiçbir şekilde bilmeyen çocuk var. Kalem tutmak çok mu önemli diyeceksiniz... Evet önemlidir. Çünkü çocuğu birinci sınıfa hazırlıyoruz ve ailede gerçekten ilgisizse hiçbir şekilde biz bunu kazandıramıyoruz... Yani bence okuma yazma konusunda çok da iyi bir şey yapılmadı."*

KAÖ7: *"...Çizgi çalışmalarının, harf ve sayı çalışmalarının çalışma yaprağı olarak çocuklara verilmemesi hem ders süresinin verimli kullanılmamasına hem de*

öğretilenlerin hava da askıda kalmasına sebep olmaktadır. Çocuklar içinde yeterli gelmemektedir.”

KAÖ12: *“...Yine aynı şekilde rakam çalışmaları, çizgi çalışmaları mevcuttur fakat kitap kullanımı değişmiştir kitap kullanımı yoktur ve biz ekstra kaynak kitap kullanıyoruz ki sırf çizgi çalışmalarını veya işte renktir kavramdır, makas çalışmalarını yapabilmek için. Bura da ciddi bir farklılık var, kitap kaldırıldı... Ama kitapların kaldırılmış olması birdeki okuma yazma, defter düzeni açısından sıkıntı yaratıyor diye düşünüyorum. Mecburen biz kaynak kitap kullanıyoruz. Bir şekilde geri dönebilir diye düşünmekteyim.”*

KAÖ26: *“...Temayı seçiyoruz o tema ile ilgili etkinlikler yapıyoruz da okuma ile ilgili olabilir, hikayeler olabilir, dramalar olabilir o tema konusu ile ilgili de ama yazma konusunda yoktur. Eski planda daha çok vardı. Yazma konusunda biz orda biraz bocaladığımız için biz kendimize göre ayrı bir şey oluşturduk, program oluşturduk ve belirli bir düzende o aklımızdaki kuralları, düzenleri, harflerin yani...”*

2016’da uygulanmaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programının olumsuz yönde farklılaşması ile ilgili olarak “Çocuğa Olumsuz Etki” temasında birinci sınıf öğretmenleri ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak sıklıkla, okullar arasında farklılaşan eğitim sistemlerinin birinci sınıf ortamlarında çocuklar üzerinde yarattığı olumsuz farklılıkları dile getirirken ana sınıf öğretmenleri ile benzer şekilde okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının kaldırılmasının ve azaltılmasının çocuklar üzerinde bir gerileme etkisinin olduğunu ifade etmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ7: *“...Birinci sınıfa gelen çocuklarda kaç yıldır bir okutuyorum böyle aşırı bir farklılık özellikle o yıldan bu yana çok bir farklılık görmedim... Yani ana sınıftan çıkmış gelmiş ama her okul anladığım kadarıyla farklı şeylere ekstralara yer verdiği*

için belki müfredatlarında yoktur o öğretmenin ilgisinden dolayı ekstra yer verdi. Bu iş bireysele döndü...”

KSÖ8: *“...Artık galiba okullarda bu yeni programa göre şey yoktur bu hazırlık çalışmaları kaldırıldı, birinci sınıfa yönelik hazırlık çalışmaları yoktur. Daha çok herhalde boyama falan yaparlar, daha çok böyle şeyler şarkılar falan. Bence verilmeli ama aslında bilin, çünkü çocuklar çok boş gelir, yani bilin iyi gelen çocukta emin ol ki böyle arada birkaç bu programı es geçip yani yapan eski öğretmenler ya da ne bileyim meraklı olan öğretmenler eski demeyim, meraklı öğretmenler belki bize dolu dolu çocuklar yollarlar ya da bazı aileler anne babalar. Yani bilmem.”*

KSÖ12: *“...Çocukları gerilemeye ittiğini düşünüyorum. Çünkü bu yeni müfredata göre; çocuk eline kalem almayacak diyor. Bu bana, çok yanlış geldi. Kaba motor kaslarının gelişebilmesi için kalem vermeliyiz çocuğa, en azından kesik kesik çizgilerin üzerinden gidebilmeli... İşte sıkıntıda çocuklar birinci sınıfa geldiklerinde çocuklar dört yaş ve ana sınıfta eline kalem almadığından dolayı biz yazma çalışması, kesik kesik çizgi, daire çizmeyi, biz yani sıkıntı birinci sınıfta ortaya çıkıyor. Süreç olarak birinci sınıfta ortaya çıkıyor zaten bu gerileme o yüzden söylüyorum zaten bunu.”*

KSÖ21: *“...Bizim burası bir devlet okulu ve bir programımız var onun için o gelen çocuklar daha farklı bir şekilde geliyorlar, daha hareketli geliyorlar. Kalem tutmada, çizgiler çizmede, yazılar daha yani geri gibi geldi bana...”*

2016’da uygulanmaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programı ile ilgili olarak “Öğretmene Olumsuz Etki” teması hakkında ana sınıf öğretmenleri yeni programı uygulamaya çekindikleri ve uygulamaya geçemediklerini, verilen hizmet içi eğitimlerin yetersiz olduğunu, eski programı uygulamaya devam ettiklerini, programın sınırlarının belli olmamasından kaynaklı sorunlar yaşadıklarından

bahsetmişlerdir. Ana sınıf öğretmenleri birinci sınıf öğretmenlerinden farklı olarak bu temada birinci sınıf öğretmenlerinin yeni program hakkında haberlerinin olmaması ve beklenti içerisinde olmasından dolayı aralarında çatışma yaşandığını, ayrıca denetmenlerin ve okul idarecilerinin de programın uygulanış şekli hakkında haberlerinin olmamasına bağlı sorunları dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ8: “...Herhangi bir fark hissetmedim. Okulumuzda bunu uygulamaya geçemedim tam, ben kendi adıma söyleyim. Yarı geçer tarzı ama ben daha fazla eski sistemde devam ettim.”

KAÖ9: “Yani ilk toplantıda, 2016 yılından sonra yapılan toplantılarda, bütün öğretmenlerin hem fikir oldukları bir konu vardır. Bu seminerler okul öncesindeki öğretmenlere verilirken, ilkokul öğretmenlerinin okul öncesindeki yapılan çalışmalardan bir haber olduğundan dolayı okul öncesi öğretmenleri ile ilkokul öğretmenleri karşı karşıya geliyor... Ama 2016 yılındaki çalışmalardan sonra; çizgi çalışmaları dahil olmak üzere çoğu şey birinci sınıfa kalıyor ve birinci sınıf öğretmenleri bundan haberdar olmadığı için öğretmenler karşı karşıya gelmiş oluyor. Bu da okul öncesinin ayrı bir dairesinin olmamasından ve öğretmenlerin birimler arasında iletişim olmamasından kaynaklanan bir durumdur... Denetmenlerde çok fazla buna hakim değiller yani gelip sana sınıfta sen bunu uygulamaya çalışırken gelip sana sınıfta niye bu böyle değil diye hesap sorabiliyorlar. Bu da büyük bir sıkıntı.”

KAÖ11: “...Yani programın bu kadar sınırsız olması rahatsız edici bence yani bir kitapla veya işte öğretmenin eline verilecek olan bir dosyayla sınırlandırılabilir bu yani en azından hepsi aynı düzeyde olsun, aynı aşamada olsun çünkü şu anda benim yaşadığım en büyük sorunlardan bir tanesi velilerimin şeye zorlar beni işte çocuk ne

zaman ismini yazacak, çocuk niye yazmıyor. İşte kim var benim akrabam, o yazmaya başladı biz ne zaman yazmaya başlayacayık diye zorlamalara giriyorum. Yani bence bunun daraltılması için 2016 öncesi sanırım daha mantıklıydı.”

KAÖ20: *“...Yani bu yeni program kağıttan uzaklaşalım, çok kitaplara kağıtlara boğulmayalım okul öncesinde düşüncesi var ama müfredatın bir devamı var yani ilkokul bünyesi var, birinci sınıfta bu çocuklar birkaç ay sonra okuması bekleniyor, müfredat bu şekilde. ... İlkokul müfredatının okul öncesi ile eş zamanlı olarak değişmemesinden dolayı ciddi mağduriyetler olur. Yani ilkokul öğretmeni bunu haklı olarak okul öncesinde öğrenmesi gerekirdi diyor, e biz tematik yaklaşıma geçtik kağıttan uzaklaşıp oyuna odaklandık... Bu yaş çocuğunun oyun oynaması gerekiyor ama müfredatlar arası çok büyük farklılıklar olduğundan dolayı hani biz de zorlanıyoruz çünkü yardımcı da olmaya çalışıyoruz ilkokula ama olmakta gerçekten zor, bir tarftanda hani tematik yaklaşıma uygun olarak çocukların farkındalığının yükselmesini da istiyoruz hem programın gerektirdiği hem ilkokul bünyesinde yardımcı olmak için yapmaya çalıştığımız çalışmalar bu programlar çok geride kalıyor. Maalesef başaramıyoruz.”*

KAÖ22: *“Yani ben eski sistemi savunanlardayım, yeni sistem sanki biraz başı boş biraz bozuk gelir bana yani kendimi tam emin hissetmem açıkçası yeni sistemde, dizginler bende olsun isterim her zaman. Ben ileriye görmeden adım atmam. Yapacağım şeyleri önceden bilmem lazım, neler olduğunu hep planlı programlı giderim eski sistem daha planlı programlı gibiydi bana göre.”*

2016’da uygulanmaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programının birinci sınıf öğretmenleri tarafından “Öğretmene Olumsuz Etki” temasına yönelik görüşlerini ifade ederken ana sınıf öğretmenlerinin birinci sınıf öğretmenlerin programın işlenişinden haberlerinin olmaması ifadesini destekler şekilde birinci sınıf

öğretmenleri bu soruya daha çok duyumları üzerinden programın işleyişine yönelik olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KSÖ20: *“Birinci sınıf öğretmeni olduğum için uygulamadaki farklılaşmaya çok fazla bir şey söyleyemem ama gözlemlediğim kadarı ile her okul öncesi eğitim kurumunda bu programın uygulandığı söylenemez. Kimi okullarda eski ve yeni program karıştırılarak uygulanmaktadır.”*

KSÖ26: *“...Yani benim duyduğum kadarı ile ana sınıfta artık defter tutulmayacak falan denildi, ya da çocuk zorlanmayacak, yazmak istemiyorsa yazmayacak falan. Bence doğru değil ve çok dağınık bir sistem olduğunu düşünürüm. Dediğim gibi çocuk birinci sınıfa geldiğinde neye uğradığını şaşırır, bence biraz disiplini, kalemi tutmayı falan öğrenmesi gerekir ve buna uymayan öğretmenler var yani bunu yanlış bulup bildiğim kadarı ile.”*

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden alınan cevaplara göre son olarak 2016 öncesi uygulanan programı bilmiyorum (ana sınıf öğretmenleri n=2, birinci sınıf öğretmenleri n=2) diye bahsetmişlerdir.

Buna göre ana sınıf öğretmenlerinin konu ile ilgili görüşleri aşağıdaki gibidir.

KAÖ3: *“Şimdi 2016 öncesini bilmediğim için bir yorum yapamam. Programı kullanıyorum sadece.”*

KAÖ21: *“Emin değilim çünkü 2016’dan önce pek uygulama yapamadım o yüzden bu soruya pek cevap veremeyeceğim. Şu an uygulanması ise bence yeterlidir.”*

Birinci sınıf öğretmenlerinin konu ile ilgili görüşleri ise şu şekildedir:

KSÖ11: *“Ben yeni mezun olduğum için bu konu hakkında bir bilgim yok...”*

KSÖ19: “Yani çok fazla bilgim yoktur program hakkında... En azından gördüklerin ve izlenimlerime dayanarak söyleyecek olursam net olarak çok fazla uygulandığını düşünmüyorum bu programın bizim okulda.”

4.1.6 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarında Öğretmenlerin İşbirliği” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenler ile yapılan görüşmelerde, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili olarak ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin işbirliği içinde olması gerekliliği ile ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu kategorinin altına ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinden alınan görüşlere bağlı olarak iki farklı tema belirlenmiştir.

Tablo 8: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında öğretmenlerin işbirliği ile ilgili görüşleri
KATEGORİ – 6: Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında öğretmenlerin işbirliği yapması

	Ana sınıf Öğretmeni	Birinci Sınıf Öğretmeni
<u>Gereklidir</u>		
TEMA – 1: İlkokul Hazırlık Sürecini Bütünleştirmek		
1.1 Öğretmenlerin uygulamalarından haberdar olmak	n=15	n=21
1.2 Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında benzerlik sağlamak	n=10	n=11
1.3 Programlar konusunda bilgilenmek	n=4	n=7
<u>Gerekli değildir</u>		
TEMA – 2: Öğretim Kademelerinin Farklılığı		
2.1 Farklı öğretim yaklaşımları	n=5	n=1

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden alınan cevaplara göre; okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili olarak ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin ilkokula hazırlık sürecini belirlemek temasına bağlı

olarak birlikte çalışmalarının gerekli olduğunu söyleyenlerin önemli bir bölümü, öğretmenlerin uygulamalarından haberdar olmak (ana sınıf öğretmenleri n=15, birinci sınıf öğretmenleri n=21), okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında benzerlik sağlamak (ana sınıf öğretmenleri n=10, birinci sınıf öğretmenleri n=11) ve programlar konusunda bilgilenmek (ana sınıf öğretmenleri n=4, birinci sınıf öğretmenleri n=7) ile ilgili konularda işbirliğinin gerekliliklerden bahsetmişlerdir.

Buna bağlı olarak ana sınıf öğretmenleri, “İlkokul Hazırlık Sürecini Bütünleştirmek” temasında birinci sınıf öğretmenleri ile birlikte çalışmalarının gerekliliği ile ilgili olarak görüş belirtirken sıklıkla kurallı öğretim yapılabilmesi için ortak temellerin atılmasına, öğretmenler arasında iletişimin olması gerektiğine ve değişen programlar hakkında birbirlerini haberdar etmeleri gerektiğinden bahsetmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ1: “...Evet biz okutmuyoruz yazdırmıyoruz belki ama bazı şeylerin kuralları vardır. Yazım kuralları vardır, harflerin, sayıların. Bunların mutlaka bilinmesi gerekir ki koyulan materyallerde verilen kağıtlarda onların düzgün olması gerekir ve çocuğa düzeltirken onlara dikkat edilmesi gerekir.”

KAÖ2: “...Ben okul öncesi öğretmeniyim, çocukları bir sonraki yıla hazırlarım ama kime göre neye göre hazırlarım. Belki o öğretmen diyecek ki biri böyle yazdırmayın böyle yazdırın. O yüzden beraber çalışılmalı.”

KAÖ3: “...Ben bir temel oluşturuyorum zaten o da isteyecek kendi temelini oluştursun ama benim temelimi yıkmadan oluştursun, yani ikimiz bir temel atalım o da ilerde alsın oradan ileriye götürsün bu yüzden gereklidir.”

KAÖ4: “...İletişim olması lazım. Harf değil, ses farkındalığı harfleri fark etmeleri için, okuma yazmada harfler olduğunu işte sağdan başlayıp okunduğu konusunda farkındalık, hikaye sırasında da bunu fark ediyorlar, bunu aynı zamanda seslerde de

öğretmenlerle iletişim olması lazım. Yanlış yapmamak için. Çünkü orda da sürekli değişiyor program falan, birlikte yapmamız lazım. Sonuçta biz bir temel atacağız, onlar onun üzerine devam edecek, yanlış bir şey yapmak istemeyiz.”

KAÖ6: *“...Okul öncesi dönemde daha farklı şeylerle okuma yazmaya hazırlıyoruz, birinci sınıf öğretmeni daha farklı düşünüyor, ilk etapta özellikle birinci dönem bence birlikte istişare ederek, daha da güçlendirebilirler bunu diye düşünüyorum.”*

KAÖ7: *“...Okul öncesi öğretmeni çocuklara kavramları öğretmenin yanında harf ve sayıları özellikle de sessiz harflerin okunması konusunda yardım almalıdır birinci sınıf öğretmeninden. Çünkü okul öncesinde yaşanan yanlış bir öğretim birinci sınıfta değiştirilmesi çok zor olacak diye düşünürüm.”*

KAÖ8: *“...Ben az önce mesela birinci sınıf öğretmenine danıştım; harfleri verirken, yazım şekillerini verirken, yönlerini birlikte karar verip ona göre okul öncesinde da çocuğa o şekilde gösterebilmemiz gerekir...”*

KAÖ9: *“...Birbirinden haberdar olmadıkları için, öğretmenler arasında sorun çıkıyor. Bize yeni öğretilen programda okul öncesi dönemde çocukların tamamen hazır olma ile alakalı bir olay olduğu söylenmesine rağmen ilkökulda çalışan öğretmen arkadaşlar bize çocukların kesinlikle okumaya ve yazmaya özellikle yazmaya hazır olarak gelmediklerinden dolayı çok büyük problemler yaşadıklarını dile getirirler. Birinci sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin değil, öğretmenler arasında çalışılmak konusunda bir bütünlük olması lazımdır...”*

KAÖ10: *“...Ben her yıl ki birinci sınıf öğretmenleri ile konuşurum nasıl vermem gerektiğini çünkü ben birinci sınıf öğretmeni değilim, yanlış bir şey yapmak istemem yani mesela yatay çizgiyi verirken biz işte merdiven çizgisi ya da yol çizgisi olarak verdik bunu akılda kalıcı olsun diye günlük hayatlarında kullandıkları bir şey olsun diye, biz böyle verdik hocahanım siz da seneye bu şekilde hatırlatma yapın deriz. Biz*

o bilgiyi veririz onlarda bize nasıl vermemiz gerektiğini yani yanlış bir şey yapmamayı çünkü en kritik noktadır, okuma yazmaya hazırlık. Kesinlikle birlikte çalışmamız gerekir.”

KAÖ16: *“...Birinci sınıfa gittiğinde çocuk okul öncesi bizden öğrendiklerinin üstüne eklerler. Biz bir şeyi yanlış öğretiyorsak birinci sınıf öğretmeninden de düzeltmesi gelecek ve bu o çocuğu bir adım geriye çekecek...”*

KAÖ17: *“...Birinci sınıf öğretmenlerinden de görüş almak gerektiğine inanıyorum belki ilk başta birazcık. Yani süreklilik olmasa da olur yani senenin başında okul öncesi öğretmenleri ile birinci sınıf öğretmenleri işbirliği altında bir şeyler hazırlayıp devamını getirebilir yani, aslında ilkokul birinci sınıf öğretmenin de okul öncesi çocuğundan beklentisi ne düzeydedir o da önemlidir.”*

KAÖ22: *“... Okul öncesi öğretmeni birinci sınıfta çocuğun nelere ihtiyacı olduğunu birinci sınıf öğretmene danışarakta öğrenebilir. Okul öncesi öğretmen da gereken çalışmaları mevcut sene içerisinde hazırlayıp çocukları ona göre ileriye taşıyabilir.”*

KAÖ23: *“Bu konu çok sıkıntılı. Çünkü birinci sınıf öğretmenleri diyor ki siz işte sayıları ya da harfleri öğrettiğiniz zaman işte doğru şekilde yazmasını öğretmediniz ya da işte eksik yazar, yanlış yazar ya da hiç yazamaz çok tartışma çıkar hepimizin arasında. Yeni program diyor ki öğretmeyeceksiniz, sadece hani hazırsa çocuk onun üzerinde duracaksınız, değilse o birinci sınıf öğretmenin görevidir der. Bu halen daha oturmadığı için, sıkıntılar yaratmaktadır.”*

KAÖ25: *“...Yapılan çalışmaların doğru ve düzgün bir şekilde yürütülmesi için okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenin yani ortak çalışması gerekir.”*

KAÖ28: *“Kesinlikle gereklidir. Çünkü birbirimizi anlamamız lazım. İlköğretimdekiler geçemedi mesela tema yaklaşımına.”*

Birinci sınıf öğretmenleri, “İlkokula Hazırlık Sürecini Bütünleştirmek” temasında ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak; ana sınıf öğretmenleri ile okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına bağlı ortak bir çalışma yürütülebileceğinden ve özellikle ana sınıf öğretmenlerinin öğretim sırasında birinci sınıf öğretmenlerinin beklentilerini dikkate almalarından bahsetmişlerdir. Ayrıca birinci sınıf öğretmenleri ana sınıf öğretmenleri ile benzer şekilde çocukların eğitimine ortak temeller atılabilmesi ve program değişiklikleri hakkında birbirlerini haberdar etmeleri ile ilgili ifadeleri de bulunmaktadır. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ1: “...Fikir amaçlı olabilir aslında. Neden olmasın? Yani ben, bu güne kadar hiç böyle bir şey görmedim, yaşamadım ama olabilir. Bir fikir alış verişi belki bir yol. Özellikle okul öncesi öğretmenleri için bir yol olabilir. Belki oyunlar, belki şarkılar öğrenilebilir. Ya da hangi sestem nasıl başlanmalı nasıl verilmeli gibi. Bir harf nasıl yazılmalı, doğru yazımı nasıl olmalı gibi. Okul öncesi öğretmenleri bunu çok fazla bilmiyor açıkçası ben de dahil olmak üzere, çünkü bizim yazı eğitimimiz falan yoktu, sizin gibi yazı yazma dersimiz yoktu o yüzden ben bilmiyordum. Ben sağdan soldan, şube arkadaşşımdan öğrenerek. O yüzden olabilir, neden olmasın.”

KSÖ2: “...Birbirini tamamlayan halkalar. Birinde başlayacak öbüründe devam edecek çocuk, hani bisiklet sürmeyi öğrenirken; nasıl oturup kalkacağını, nasıl pedala basacağını öğrenmesi gerekir ve ona göre bisiklet sürmesi gerekir. Çocuğun, bazı şeylere sahip olması gerekir. Hazırbulunuşluğu olması gerekir ki, çocuk yol alabilsin, ilerleyebilsin o yüzden öğretmenlerin birlikte çalışması gerekiyor. Birbirlerinin beklentilerini bilmek gerekiyor.”

KSÖ4: “...Ana sınıf öğretmeni belli bir yere kadar getirmelidir. Çocuk boş gelmemelidir birinci sınıfa, esas temel ilkeleri alması gerekir çocuğun ki birinci

sınıfa geldiğinde, birinci sınıf öğretmenin işi daha rahat olur, çocuk açısından da öğretmen açısından da.”

KSÖ5: *“Yani birlikte çalışmasalar bile, ortak bir şeylerinin olması lazım. Evet belki birlikte çalışsalar daha da iyi olur ama o nasıl sağlanacak bundan emin değilim. Ama arada bir toplantılar olabilir, zümre toplantıları gibi düşünülebilir okul öncesi ve birinci sınıf öğretmenleri, en azından birinci sınıf öğretmenleri ne bekliyor; ana sınıf öğretmenleri ne bekliyor; çocukların durumu nedir; bundan sonra ne yapılabilir, bu ortak bir konu ve evet olabilir.”*

KSÖ6: *“...Özellikle farklı okullardan öğrenciler geliyor bize orda ki öğretmenlerle konuşup en azından verilmiş şekillerimiz, öğretim şekillerimiz, öğretim metod ve yöntemlerimiz aynı olduğu takdirde onlarla bir çatışma yaşamayız. Ama onun yöntemi ve sistemi farklıdır, benim farklıdır. Yani herkesin sistemi kendine kolay ve özeldir yani onun için bakanlığın bence belirleyeceği herkes tarafından uygulanan müfredatın uygulanması daha doğru olacaktır diye düşünüyorum.”*

KSÖ8: *“Bence gereklidir yani aslında bize da sorulsa yani ortak bir şekilde o programlara birlikte katılsak işte o 2016’da uygulanan okul öncesi eğitim programını keşke sadece onları değil de bize da sorsalar ki bence birlikte yürütsek bu durumu çünkü bize çok boş gelen var yani yüzdelik olarak sınıf sayım benim 30’dur. Yani birçoğu boş gelir diyebilirim size.”*

KSÖ9: *“...Ben okul öncesi eğitimi aldım, açıkçası bize Yücel hoca öğrettiydi mesela harflerin yönlerini falan ama bazı öğretmenler, eğitimini bilmeyen var ya da sesini yanlış çıkaran var, mesela şimdi yeni sistemde sadece sesini çıkarma var, ama alfabe öğreten okul öncesi öğretmeni bilirim ben. O zaman çocukta sıkıntı çıkar bence birlikte çalışmalarını lazım...”*

KSÖ10: “...Okul öncesinde tanıtım yapılırken eğer yanlış yapılırsa çocuk birinci sınıfa geçtiğinde okumayı öğrenmede ya da yazmayı öğrenmede sıkıntı çekmeye başlar çocuk kavram yanılışına düşer. O yüzden ne öğretilecekse ortaktır sonuçta, okuma ya da yazma bellidir ne öğretileceği ortak şeyler belirlenip iki öğretmen işbirliği içinde onları öğretmesi lazım çocuğa .”

KSÖ13: “...Okul öncesi ve ilkokul birinci sınıfın bu kadar kopuk olması sorunlar ortaya çıkarır. Aslında birliktelik olsa en azından herkes birbirlerinin hedeflerini bilse, amaçlarını bilse ona göre hareket etse daha iyi olur.”

KSÖ16: “Tabii ki gereklidir işte en azından birlikte seminer olabilir, işte bu yaşadığımız, onların yaşadığı ya da bizim yaşayabileceğim sorunlar aza indirgenebilir.”

KSÖ18: “...Birlikte çalışmalarını gereklidir derken, yani işte birinci sınıf öğretmeni ile birlikte oturup karar verebilirler, okul öncesi öğretmeni ne yapması gerekir, nasıl bir hazırlık çalışması yürütmesi gerekir. İşte harfler konusunda tüyo verebilir, işte nasıl yapacağını gösterebilir falan. O şekilde olabilir, harfleri sezdirme çalışmalarını kesinlikle olmalıdır.”

KSÖ19: “Bence kesinlikle gereklidir. Çünkü sürekli birinci sınıfta yenilikler olur, değişiklikler olur bu program değişikliği olur işte harflerin yazım yönlerine kadar değişiklik yaşadığımız oldu. En azından o yazım yönleridir işte sayıların bile yazım şekilleridir falan onların nasıl yazıldığı sürekli işbirliği içinde olması gerekir ki doğrusunu hazırlayabilsin okul öncesi öğretmeni ve birinci sınıfa hazır bir şekilde yollasınlar çünkü aksi takdirde yanlış öğrenirse çocuk ve yanlış öğrenerek gelirse birinci sınıfta o yazı çalışmaları bir hafta sürerken sekteye uğrar iki hafta devam eder, o yüzden bence kesinlikle birlikte çalışmalarını gereklidir.”

KSÖ20: *“Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum çünkü her iki öğretmenin de harfleri, sayıları aynı yön ve şekillerde yazması, doğru yöne çizgilerin çizdirilmesi, harflerin yazılışında öğretmenler arasında farklı şekiller olmamalı, tamamen iki sınıfta yapılan birbirini tutmalı ve uyumlu olmalıdır.”*

KSÖ23: *“İstişare mutlaka edilmelidir bence, çünkü dediğim gibi ne kadar fazla olur ne kadar az olur nasıl ki ben şu an şey diyorum okul öncesi benim bölümüm değil, yani ne desem doğru olmaz. Aynı şekilde onlarda bize hazırlarken hani bir danışma bir fikir alma yani biz bunu veriyoruz ama sence vermeli miyiz diye bir istişare beraber çalışma evet olabilir. Yararlı olabilir tabii ki.”*

KSÖ24: *“Birlikte çalışmalarını bence gereklidir. Çünkü okul öncesi ve birinci sınıf aslında birbirine çok bağlı iki sınıftır yani diğer sınıflar arasında bu kadar güçlü bağ yoktur. Okul öncesinden çıkan çocuklar özellikle bu dönem de gözlemlediğim kadarı ile sudan çıkmış balık gibi oluyorlar birinci sınıfa geldiğinde tamamen kopuk yani birinci sınıf ve okul öncesi öğretmenlerin birbiri ile işbirliği içinde olması bu kopukluğu en aza indirgeyebilir diye düşünüyorum.”*

Araştırmaya katılan öğretmenlerin diğer bölümü ise öğretim kademeleri arasındaki farklılığa bağlı olarak ana sınıf (n=5) ve birinci sınıf öğretmenlerinin (n=1) farklı öğretim yaklaşımları nedeni ile birlikte çalışmanın gerekli olmadığını belirtmişlerdir.

Ana sınıf öğretmenleri “Öğretim Kademelerinin Farklılığı” teması ile ilgili olarak görüşlerini belirtirken sıklıkla okul öncesi öğretmenleri görevlerini bildiği ve birinci sınıftan farklı bir bölüm olduğunu dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ11: *“Çokta gerekli değil aslında birlikte çalışmak hani bir yaz dönemi geçirilir siz da bilirsiniz yani çocuk hani o yaz döneminde ne yazık ki ne kadar istemezsekta*

bazı şeyleri yeniden yapılandırır ve tamamen farklı bir olayın içine girer. Okul öncesinde biraz daha rahat biraz daha okula alışma dönemi olarak görürüm ben. Tabii ki bir temel oluşturulması gerekir onda bir şeyim yok ama ille aynı düzlemde olması gerekmez hatta bence farklı olması daha iyi olur çocuk için yani birinci sınıfa gittiği zaman çünkü okuma ve yazma konusunda gelişmiş olan bir çocuk geri tepecektir diye düşünürüm.”

KAÖ14: *“...Okul öncesi başlı başına bir alandır ve okul öncesi öğretmenin görevleri çok spesifik bellidir. Okul öncesi oyun çağıdır. Çocuğun yaratıcılığının tavan noktada olduğu bir dönemdir ve okul öncesi öğretmeni zaten kendine ait görevi yaptığı sürece çocuklarla oynayarak, onların gelişim alanlarını temel gelişim alanlarına hitap edecek şekilde güzel etkinlikler hazırladığı zaman çocuk kendiliğinden zaten okuma yazmayı tamamlar ve kendiliğinden ilkokula hazır gider...”*

KAÖ19: *“Gerek yok bence. Çünkü okul öncesi öğretmeni da sonuçta ne yapacağını bilir, birinci sınıf öğretmenin onu yap şunu yap demesine veya yönlendirmesine ihtiyaçları yoktur diye düşünüyorum.”*

KAÖ21: *“Aslında gerekli değildir bana göre çünkü zaten okul öncesinde verilmesi gerekenler bellidir, birinci sınıf öğretmeni de zaten çocuk birinci sınıfa başladığı zaman bunları kazanmış olarak gelmesini bekler, herhangi bir birlikte çalışmaya birlikte rol alma durumunun olmasına gerek yoktur.”*

Birinci sınıf öğretmenleri ana sınıf öğretmenleri ile işbirliği içinde olmanın gerekli olmadığını “Öğretim Kademelerinin Farklılığı” teması kapsamında sadece bir öğretmen görüş belirtmiştir ve görüşünde okul öncesi dönemdeki oyun ile öğretim yaklaşımının birinci sınıfta kaldırılması gerektiğini ifade etmiştir. Öğretmenin görüşü ise şu şekildedir:

KSÖ12: “Yani pek gerekli değil diye düşünüyorum yani açıkçası çünkü okul öncesi daha çok oyuna yöneliktir ama birinci sınıfta artık bu oyunu kaldırmamız lazım. Yani evet o da oyun çağında bir çocuktur ama şartlar artık çocuğun oynamamasını, heceyi öğrenmesini, okumayı öğrenmesini ve en basit toplama çıkarmayı öğrenmesini gerektirdiği için birinci sınıfın kuralı o yüzden bence ayrı olmalı diye düşünüyorum.”

4.1.7 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Ailelerin Katkısı” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına ailelerin katkılarına yönelik görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu kategorinin altına ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinden alınan görüşlere bağlı olarak dört farklı tema belirlenmiştir.

Tablo 9: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına ailelerin katkısı ile ilgili görüşleri

KATEGORİ – 7: Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına ailelerin katkısı

	Ana Sınıf Öğretmeni	Birinci Sınıf Öğretmeni
TEMA – 1: Önerilen Etkinliklerle Evde Çocuğu Destekleme (Ev ödevleri, Proje çalışmaları, oyun hamuru... vb.)	n=52	n=27
TEMA – 2: Öğretmen Yönlendirmelerine Açık Olma (İşbirliği Sağlamak, Bilinçlendirmek)	n=12	n=12
TEMA – 3: Sınıf Etkinliklerine Açık Olma	n=7	n=1
TEMA – 4: Ailenin Destegine Gerek Yok (Aileler Bilinçsiz)	n=0	n=4

Tablo 9’a göre ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına ailelerin katkısı kapsamında öğretmenlerin görüşleri değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin görüşü doğrultusunda

“Önerilen Etkinliklerle Evde Çocuğu Destekleme” (ana sınıf öğretmenleri n=52, birinci sınıf öğretmenleri n=27), “Öğretmen Yönlendirmelerine Açık Olma” (ana sınıf öğretmenleri n=12, birinci sınıf öğretmenleri n=12), “Sınıf Etkinliklerine Açık Olma” (ana sınıf öğretmenleri n=7, birinci sınıf öğretmenleri n=1), ve “Ailenin Desteğine Gerek Yok” (ana sınıf öğretmenleri n=0, birinci sınıf öğretmenleri n=4) olarak dört farklı tema ile belirlenmiştir.

Bu bağlamda ana sınıf öğretmenleri (n=52), “Önerilen Etkinliklerle Evde Çocuğu Destekleme” teması ile ilgili görüşlerini belirtirken sıklıkla ailelerin çocuklarına yazım aşamasında katkıda bulunabileceklerinden, farklı malzemeler kullanarak çocukların kas gelişimlerine katkı sağlayacaklarından ve evde hikaye okumaları yaparak çocukların dil gelişimlerine katkı sağlayabileceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca eve gönderilen ödev teksirlerinin aile desteği ile yapılmasının önemine ve günlük ödevlerin tekrarlarına dikkat çekmişlerdir. Ana sınıf öğretmenlerinin büyük bir bölümü bu tema hakkında görüş belirtirken bazı örnek ifadelerle bağlı görüşler şu şekildedir:

KAÖ1: *“Aileler çocuklarına yazıyı sezdirerek katkıda bulunabilirler bence. Etraftaki yazıları, etraftaki sayıları göstererek bunlar üzerinde konuşarak evde mutlaka kitap okuyarak, kitabın resimlerine baktırarak, onlara da anlattırarak bence ailelerin rolü çok büyüktür bu süreçte.”*

KAÖ4: *“...Şimdi aileler ilgili ise eğer, çok şey katabilirler. Bir kere çocuklarla sohbet etmeleri, kelimeleri doğru telaffuz ederek ya da hikaye okumaları, yani hikaye okurken parmaklarını o harfler üzerinde gezdirmeleri bile çocuğun sağdan sola doğru gittiğinin farkındalığını yaratır...”*

KAÖ5: *“...Çocuklara eve gönderdiğimiz ödevlerini ailelerin desteği ile yapmalarını istiyoruz, aileler bize destek verdiği zaman o ödevleri çocuklarla oturup sayı saymayı*

işte renkleri göstermeyi ya da şekilleri çizmeyi ailelerin yardımıyla olduğu zaman çocuk daha fazla ilerleme kaydediyor ve daha hızlı ilerliyoruz.”

KAÖ6: *“Aileler evde daha çok hamur oynatma kısmında, boyama yapma kısmında işte yırtma – yapıştırma, açıkçası aile katılımı ile yani eğer aileye söyledikleriniz yapılmıyorsa siz aile katılım çalışmaları ile bunu destekleyebiliriz...”*

KAÖ7: *“Aileler öğretilen kavram, sayı veya harf çalışmalarının yalnızca yazım aşamasına katkıda bulunabilirler... Çocuk kalem tutmasını da öğrenir böylelikle.”*

KAÖ12: *“Yani özellikle çocuklarına evde rakam yazımı, çizgi çalışması yapma belki işte harfleri sezdirme dönemine gelmişsek onlarla ilgili yardımda bulunurlarsa ve sürekli bu kalem tutma konusunda yardımcı olurlarsa ki en temel şeylerden biridir bence, çok önemli bir katkıda bulunabilirler...”*

KAÖ15: *“...Okuma fişi veriyoruz genelde masal okuma ve bunu eğlenceli hale getiriyoruz ödüllendiriyoruz. Evde mutlaka alışkanlık haline getirilmesi gerekir, okul öncesi çocuk tabii ki okul öncesinden bile önce başlanmalıdır bu ama bu alışkanlığı edinmeyenler için biz her gece ya da akşamüzeri bir kitabın çocuğuna okunmasını isteriz ki çocuklar çok sever bunu ve çok isterler.”*

KAÖ16: *“Daha çok eve teksir çalışmaları yollarım, teksir çalışmaları yollarken ok ile yönleri belli ederim ki onlarda doğru bir şekilde yapsınlar çünkü ailelerinde doğru yönleri bilmemekte ve hatta bunu özellikle işte whatsapp grubumuz var whatsapp grubumuzda yönlere dikkat edilmesi gerektiğini söylerim...”*

KAÖ17: *“Aileler bol bol kitap okusunlar, ellerine kağıt kalem vermesinler yanlışlık yaparlar, darmadağın ederler... O yüzden aileler sadece kitap okusun, masal kartları oluştursunlar kendileri ile o resimleri rast gele masal anlattırsın çocuğa ki hızlı okuyabilsin belki yazdırma olarak değil kelimeyi yani tek tek evde var olan*

kartlardan mesela bu kibrittir, kibrit kutusudur çöp kutusu ama altında kelimeleri yazarak gösterebilir çocuğa ki görsel farkındalık geliştirsin.”

KAÖ23: *“...Sınıfta yapılan uygulamaların evde tekrar edilmesinde ailelerin bize yardımı olabilir.”*

KAÖ28: *“Hikaye okumalarında çocuklarına öncü olmalarını istiyoruz. Yani ben hep söylerim çocuklarınıza hikaye okuyun, dramatize edin, çocuklarda dramatize etsin. Aynanın karşısına geçsin çocuk kendini taklit etsin.”*

Birinci sınıf öğretmenleri (n=27), “Önerilen Etkinliklerle Evde Çocuğu Destekleme” teması ile ilgili görüşlerini belirtirken ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak birinci sınıf programı uygulamalarına yönelik görüş belirtmişlerdir. Soru okul öncesi döneminde yürütülen çalışmaları kapsarken birinci sınıf öğretmenleri, birinci sınıfta yapılan imla etkinliklerinin evde yapılmasından ve farklı malzemeler ile çocukların kaslarının güçlendirilmesinden bahsetmişlerdir. Ayrıca birinci sınıf öğretmenleri evde yapılabilecek proje çalışmalarının da olduğunu ve ailelerin bunu çocukları ile birlikte yapmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ1: *“...Aile katılım çalışmaları yapılabilir. Ekstra küçük ödevler olabilir, çalışma sayfaları olabilir, basit, eğlenceli, boyamalı. Birazcık çizmeli, projeler olabilir, ödev derken sadece bir beyaz kağıt üzerinde değil de dediğim gibi proje çalışmaları olabilir, renkli karton üzerine şu sesle başlayan eşyaları bulup yapıştırma çizme boyama yani ödev ve aile katılımı olarak tabi ki katkısı olabilir her dönemde olduğu gibi çocuklar için yani sadece okul öncesi için değil.”*

KSÖ2: *“Aile katılım etkinlikleri oluyor okul öncesinde orda projeler verilebilir; aileleride katacak şekilde, çocuklarla birlikte, ünlülerle ilgili etkinlikler düzenlenebilir. Evde ona uygun o ünlü ile ilgili kelimeler getirebilirler, resimler*

getirebilirler yazıp, projeler hazırlanabilir ve bu şekilde aileyi de katabilirler. Ailenin katkısı da olabilir.”

KSÖ4: *“...Okuduklarını evde dinlemek açısından mesela biz imla yaparız; öğrendiğimiz kelimelerle cümlelerle ilgili, her gün için evde anne babadan imla yazmalarını isteriz, bu da çok faydalı olur. Yapan aileler için tabi ki.”*

KSÖ9: *“... Evde kaslarının gelişmesi için, şimdi günümüzde herkes telefonla uğraşır ve çocuklar çok kötü gelirler yani hem okul öncesine hem birinci sınıfa parmak kasları çok zayıf gelirler. Hiç kalem tutamayan çocuğum var benim mesela birinci sınıftır ve çocuk yani evde iki plastisin bile oynasa daha iyi seviyede olması gerekirdi kasları....”*

KSÖ24: *“...Aileler evde çocuklarına ince motor kaslarının gelişmesi ile ilgili etkinlikler yaptırabilirler, işte boncuk dizmeler, hamur oynamalar, işte kumdan çizgi çalışmaları yapmaları bu şekilde bunun bilincinde olarak evde buna yönelik oyun şeklinde etkinlikler yaptırabilirler bunların çok faydası olur.”*

“Öğretmen Yönlendirilmelerine Açık Olma” temasında ana sınıf öğretmenleri (n=12) ailelere evde nasıl öğretim yapabilecekleri konusundaki yönlendirmeleri doğrultusunda ailelerin bilinçlendirmelerinin önemi hakkında görüşlerini belirtmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KAÖ8: *“Bu çok önemli, çünkü aileler çoğu zaman yanlış yönlendirebiliyor çocukları, özellikle önce aileler bir öğretmenlerle konuşup hem okul öncesi hem işte birinci sınıf öğretmenleri ile irtibat halinde olmaları gerekir ve bu yazı şekillerini ve işte yazım yönleri ne şekilde olacak birlikte anlatılabilmesi gerekir velilere, ailelere...”*

KAÖ10: *“En önemli şey, yani biz veririz birinci sınıfta çok yaşanır bu hem arkadaşlarımdan duyuyorum hem birebir yaşadım. Mesela sessiz harfler, özellikle annesi evde “ka” dedi, “k” sesine, “kaael” diye çıkar. Aileyi bilinçlendirmek lazım, kimisi bilir ama bilmeyen aileler de var yani, herkes öğretmen değil. O yüzden video yöntemi gerçekten çok işe yaradı bizde.”*

KAÖ13: *“Bence öncelikli olarak ailelerin hem okul öncesinde hem de birinci sınıfta nelerle karşılaşacağı konusunda eğitilmesi gerekir çünkü bu konu da eğitimsiz aile var, bilinçsiz ve okula gelip yaptığımız etkinliğin anlamını anlamayan çok aile var, o yüzden bu konularla ilgili gerek bakanlık, gerek biz okullarımızda aileleri bilgilendirme adına seminerler düzenlenebilir...”*

Birinci sınıf öğretmenleri, (n=12) “Öğretmen Yönlendirilmelerine Açık Olma” teması ile ilgili görüşlerini ifade ederken sıklıkla ailelerin kıyaslama yapmaması gerektiğini, öğretmen ile işbirliği içinde olması gerektiği ve ailelerin çocuklarına doğru eğitim verebilmeleri için sürekli öğretmenlerden görüş alarak bilinçlenmeleri gerektiğini dile getirmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ5: *“Ailelerin çok bilinçlendirilmesi gerekir, çünkü çocuk çizgiyi çizemiyor gibi şeyler geliyor, birinci sınıf olacak; işte diğer okuldaki X çocuk bunları bunları yapıyor şeklinde kıyaslanmalar. Yani ailelere bu bilincin verilmesi gerekir...”*

KSÖ6: *“Aileler öğretmenleri ile konuştukları ve öğretmenleri onlara yapılması söylediklerinin bence üstüne çıkmamalıdır... Aile yardımcı olmak istiyorsa bilinçli bir şekilde öğretmeni ile koordineli olup bilinçli bir şekilde olmalı.”*

KSÖ10: *“Aileler bence okul ya da bakanlık tarafından bilgilendirilip, kuralına uygun şekilde evde da eğitimi devam ettirmesi lazım çünkü okulda öğretmen başka bir şey söyler evde aile başka bir şey söyler, harflerin yazımından okunuşuna kadar*

o sesleri çıkartmaya kadar evde sıkıntılar yaşanır. Bence burada da öğretmen – okul ile ailenin işbirliği içinde yürümesi lazım.”

KSÖ16: *“İşte aileler öğretmenlerin yönlendirdiği şekilde onun dışında yapmamaları lazım çünkü dediğim gibi çok hatalar oluyor, öğretmeleri konusunda. Öğretmenlerin verdiği şekilde yürütürse bir de de daha iyi olur.”*

KSÖ20: *“Bu dönemde ailelere de önemli görevler düşüyor aslında... Öğretmenlerinden bilgi alıp, öğretmenin uyduğu sıraya, yöne ve yazılış şekillerine göre çocukların çizgileri çizip çizmediğine dikkat edilmeli, bu kurallara uyması için çocukları yönlendirmelidir.”*

KSÖ26: *“...Öğretmen ve aile bence işbirliği içinde olmalı mutlaka.”*

Ana sınıf öğretmenleri (n=7), “Sınıf Etkinliklerine Açık Olma” teması ile ilgili olarak daha çok sınıf içerisinde yaptıkları çalışmalarını dile getirmiştir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ22: *“Çok güzel bir biçim de katkıda bulunabilir. Ben her ay haftanın Cuma günleri konuları bitirdiğimde atıyorum, tamam hayvanlarla ilgili ise konu bittiğinde en az bir aile katılımlı çalışmam vardır. Bu aile katılımlı çalışmaları sadece yaratıcı sanat etkinlikleri değil, yeri geldiğinde oyun etkinliği olur. Yeri geldiğinde boyama, yeri geldiğinde sınıfta çizgi çalışması yaptığımız da olur, kalem tuttuğumuz etkinlikler olur, yani sürekli aile katılım çalışmaları yapmaya özen gösteririm...”*

KAÖ29: *“Bizim aile katılımımız vardır. Mutlaka yaptığımız etkinlikleri aile katılımı ekleriz...”*

Birinci sınıf öğretmenleri (n=1), “Sınıf Etkinliklerine Açık Olma” teması ile ilgili olarak ailelere sınıfta öğretilen konular ile ilgili bilgi verilmesi için katılım çalışmalarına yer verdiklerini belirtmiştir. Ancak bu temaya birinci sınıf

öğretmenlerinden sadece bir kişi görüş belirtmiştir. Öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

KSÖ22: “... Aileleri okula çağırıp yani onlarla birlikte işbirliği yapılabilir, bir sürü etkinlik vardır birlikte yapılabilecek olan ailelerin de tamamen katılması gerekebilir, biz birinci sınıfta da yaptığımız şeylerden biri, biz bazı harfleri nasıl öğretildiğini onlara da gösteririz çocuklarla birlikte, seslerin nasıl çıktığını anlatmak zorunda olduğumuz zamanlar oldu, getirdik onları ve onlarla birlikte bu ses bu sestir, çünkü gerçekten bazı seslerin nasıl çıktığını aileler da bilmez, bu sefer yanlış öğretir, o yüzden yani ailelerle yapılabilecek çok güzel etkinlikler vardır bence.”

Ana sınıf öğretmenlerinin (n=0), hiçbiri “Ailenin Desteğine Gerek Yok” teması ile ilgili görüşü belirtmezken; birinci sınıf öğretmenleri (n=4), tema ile ilgili olarak ailelerin yanlış tutumları ve bilinçsiz davranışları yüzünden ailenin desteğine gerek olmadığını ifade etmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ3: “Hiçbir biçimde. Ben aileleri katmak istemiyorum. Çocuk zaten okul öncesi eğitimden okula hazırlanmak için gidiyor. Aileler daha bir eski sistemde, geleneksel sistemde okuma yazma öğretmek istedikleri için işin içine girdiklerinde yapılanları da bozmaktadır...”

KSÖ15: “Bence hiç katılmasınlar. Hiç katılmasınlar öğretmenlere bıraksınlar hatta bana göre birinci sınıfta bile çok şey yapmasınlar çok bilinçsiz aileler var. Hala çoklara harf öğreten aileler var. Yani bence hiç katılmasınlar daha iyi.”

KSÖ19: “Bence okul çalışmalarına aileler katkıda bulunmasın. Çünkü ne yazık ki benim çocuğum erken öğrensin, benim çocuğum daha erken herkesten önce kavrasın şöyle öğrensin böyle öğrensin deyip te ne yazık ki kendi bildiği şekilde yanlış öğreten aileler çoktur...”

4.1.8 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “KKTC’de Okuma Yazmaya Hazırlık ile İlgili Okul Öncesi Dönemde Gözlenen Başlıca Sorunlar ve Bu Sorunların Ortadan Kaldırılması İçin Önerdikleri Düzenlemeler” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, KKTC’de okuma yazmaya hazırlık ile ilgili okul öncesi dönemde gözlenen başlıca sorunlar ve bu sorunların ortadan kaldırılması için önerdikleri düzenlemeler hakkındaki görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu kategorinin altına ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinden alınan görüşlere bağlı olarak beş farklı sorun ve beş farklı düzenleme önerisi teması belirlenmiştir.

Tablo 10: Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin, KKTC’de okuma yazmaya hazırlık ile ilgili okul öncesi dönemde gözlenen başlıca sorunlar ve bu sorunların ortadan kaldırılması için önerdikleri düzenlemeler ile ilgili görüşleri

KATEGORİ – 8: KKTC’de okuma yazmaya hazırlık ile ilgili okul öncesi dönemde gözlenen başlıca sorunlar ve düzenleme önerileri	Ana sınıf Öğretmeni	Birinci Sınıf Öğretmeni
Sorun		
TEMA – 1: Okullar Arasında Uygulama Farklılıkları	n=13	n=21
TEMA – 2: Eğitim Ortamlarındaki Eksiklikler (materyal, pano, kitap... vb.)	n=12	n=2
TEMA – 3: Program Değişikliğine Bağlı Sorunlar (Programı uygulayamama, ...vb.)	n=9	n=5
TEMA – 4: Ailelerin Bilinçsiz Oluşu	n=10	n=3
TEMA – 5: Çocukların Bireysel Farklılıkları (özel eğitim, yabancı uyruklu, ...vb.)	n=3	n=1
Öneri		
TEMA – 1: Öğretmenlerin Gereksinimlerinin Belirlenip Karşılınması	n=9	n=4
TEMA – 2: Ailelere Eğitim Verilmesi	n=6	n=2
TEMA – 3: Özel Okulların Denetlenmesi	n=2	n=3
TEMA – 4: Öğretmenlerin İşbirliği Yapması ve Programın Tektipleştirilmesi	n=4	n=3
TEMA – 5: Özel Eğitime Önem Verilmesi	n=3	n=1

Tablo 10'a göre ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin KKTC'de okuma yazmaya hazırlık ile ilgili okul öncesi dönemde gözlenen başlıca sorunlar ile ilgili görüşleri incelendiğinde öğretmenler "Okullar Arasında Uygulama Farklılıkları" (ana sınıf öğretmenleri n=13, birinci sınıf öğretmenleri n=21), "Eğitim Ortamlarındaki Eksiklikler" (ana sınıf öğretmenleri n=12, birinci sınıf öğretmenleri n=2), "Program Değişikliğine Bağlı Sorunlar" (ana sınıf öğretmenleri n=9, birinci sınıf öğretmenleri n=5), "Ailelerin Bilinçsiz Oluşu" (ana sınıf öğretmenleri n=10, birinci sınıf öğretmenleri n=3) ve "Çocukların Bireysel Farklılıkları" (ana sınıf öğretmenleri n=3, birinci sınıf öğretmenleri n=1) olarak belirtmiştir.

Ana sınıf öğretmenleri (n=13), "Okullar Arasında Uygulama Farklılıkları" temasında bazı anaokullarında okuma yazma öğretildiğini belirtmişler ve bu durumun okullar ve öğretmenler arasında kıyaslama yapılmasına neden olduğunu dile getirmişlerdir. Ayrıca ana sınıf öğretmenleri görüşlerini belirtirken sıklıkla birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesinden çok fazla şey beklediğini ve birinci sınıf öğretmenlerinin ana sınıf öğretmenlerine okuma yazmaya hazırlık çalışmaları hakkında baskı yaptığını dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ1: *"Bizim okulumuzda bence böyle bir sorun yok ama işte KKTC'de bazen ana sınıflar da okuma yazma öğretiliyor. Yani okuma yazmaya hazırlık değil, okuma yazma direkt öğretiliyor; bence bunun olmaması gerekir kesinlikle. Çünkü çocuk bu dönem de buna hazırlanır birinci sınıfta mutlaka öğrenir. Bence en büyük sorun budur."*

KAÖ8: *"Öncelikle KKTC'de bence bir karar verilmesi gerekir, okul öncesinde okuma yazmaya başlanmalı mı, başlanmamalı mı. Çünkü okullar arasında da çok farklı sistemler var çoğu okulda ana sınıfta okuma yazmaya başlanır, zorla başlanır."*

Çocuk hazır değilken, hazır hissettirilmeye çalışılır öncelikle bence buna bir karar verilmeli ona göre hareket edilmeli.”

KAÖ11: *“Şu anda yani tek sorun bence okullar arasındaki dengesizliktir. Çünkü çok küçük bir ülkedeyiz. Herkes birbiri ile akraba, yani buradan işte dediğim gibi Mağusa bölgesinden veya İskele bölgesinde verilenle benim verdiğimin arasında dağlar kadar fark var...”*

KAÖ18: *“İşte sorun, ilköğretimden bizden çok şey bekleniyor. Bizim programımızda gidişatımız daha farklı yani bence ilk öğretimde bunları iyice şey yapmaları gerekir yani bu okul öncesinde okuma yazma hazırlık çalışmalarının kesin olarak okul öncesinde hazır gelecek bize diye bir şeye kapılmaması gerekir ilkokul öğretmenlerinin yani çünkü bizim orda yaptığımız daha çok çocuğun dediğim gibi el kaslarını geliştirmedir, yani öğretme değildir, o yüzden birinci sınıfta buna daha çok zaman ayrılmalıdır...”*

KAÖ27: *“Bence okul öncesi okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının tamamı ile yapılabilmesini engelleyen en önemli şey birinci sınıf baskısı. Öğretmen derki yani ben tamam iyi güzel çocuklar zevk alır ama bu şekilde eğer bir şey öğrenemezlerse birinci sınıf öğretmeni ne diyecek. Birinci sınıf öğretmeni beni kötüleyecek...”*

Birinci sınıf öğretmenlerinin (n=21), “Okullar Atasında Uygulama Farklılıkları” teması ile ilgili görüşleri ana sınıf öğretmenleri ile benzer şekildedir. Birinci sınıf öğretmenleri ifadelerinde okullar arasındaki dengesizlik ve farklı eğitim uygulamalarından çocukların kötü etkilendiğini belirtmişlerdir. Bu durumun birinci sınıfta çocuklar arasında büyük farklılıklara neden olduğunu vurgulamışlardır. Birinci sınıf öğretmenleri bu tema altında ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak ana sınıf öğretmenlerinin çocuklara çok fazla çizgi film izlettiğini ve ana sınıf öğretmenlerinin hece öğretimi yaparak çizgi çalışmalarına yeteri özeni

göstermediklerini ifade etmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekilde verilmiştir:

KSÖ2: *“En büyük sorun, konuştuğumuz gibi denge yok. Bütün okullar birlikte hareket etmiyor her yer de farklı farklı kimisi okul öncesine tamamen ait çalışmalar yapıyor, kimisi okuma yazmayı veriyor, kimisi okuma yazmaya ait hiçbir şey yapmıyor...”*

KSÖ14: *“Okuma yazmaya hazırlık başlıca sorunlar ana sınıfta okul öncesinde çocuklara okuma yazmaya yönelik yani hece çalışması yaptırılmasıdır bence. Çünkü çocuklar okuma çalışmalarını birinci sınıfta başlamaları gerekir bence. Ana sınıfta bol bol çizgi çalışması, harfleri seslendirmeden çizgi çalışması yani okutmak değildir, olmamalıdır anasınıfın amacı birinci sınıfa hazırlamak olmalıdır...”*

KSÖ20: *“Okul öncesi öğretmeni olmadığım için bu konuda yeterli gözlemlemeye sahip değilim ancak en önemli sorunlardan biri her okulda farklı uygulamaların yapılmasıdır...”*

KSÖ23: *“Gene aynı şeye çıkabiliriz, hani sınırı aşmak olabilir bu sorunlardan bir tanesi...”*

Ana sınıf öğretmenleri (n=12), “Eğitim Ortamlarındaki Eksiklikler” teması ile ilgili görüşlerini belirtirken maddi sıkıntıların olduğu, yeterli materyallerinin olmadığını ve sınıf ortamındaki eksiklikleri dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin tema ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

KAÖ20: *“Doğru materyalin çocuğa verilebilme imkanı bir sorundur, çocuğa doğru materyal maalesef her zaman veremiyoruz. Bazı meslektaşlarımızda doğru materyalleri çocuğa vermediğini görüyoruz kas becerilerinin yanlış yönde gelişmesine neden olacak materyaller veriyor bakanlığın gönderdiği materyaller eksik, hani bütçemiz sınırlı, biliyorsunuz birde ailelerden para talep edemiyoruz...”*

KAÖ28: *“Malzeme yetersizliğimiz var ve yaşayarak öğrenme ön planda olduğu için yardımcılarına da ihtiyaç vardır sınıfta. Yardımcı bir öğretmene ki istenilen şeyler daha iyi olur, çocuk daha iyi kavrayabilir her şeyi, çocuk daha çok yaşar, daha çok kalıcı olur ve öğretmen de istediğini yapabilme olanağına sahip olur...”*

KAÖ29: *“Bir kere alt yapı eksikliğimiz var. Oyuncak, kendi imkanlarımızla temin ederiz. Artı yani daha çok bahçe içi oyuncak olması lazım. Mutfağımızın olması lazım ama yok. Laboratuvar, küçük bir laboratuvarımız olsa mesela biz yaparız ufak ufak deneyler okulda çocuklar çok mutlu olur, ama o deney daha bir bilimsel ortamda olsa çocuk en azından ilerde karşılaşacağı laboratuvarlara birazcık olsun aşına olur yani...”*

Birinci sınıf öğretmenleri (n=2), “Eğitim Ortamlarındaki Eksiklikler” teması ile ilgili görüşleri ana sınıf öğretmenleri ile benzer şekilde olup sadece sınıf ortamındaki eksikliklerden bahsetmişlerdir. Aşağıda bazı birinci sınıf öğretmenlerinin ifadeleri şu şekildedir:

KSÖ3: *“Sınıf ortamındaki yetersizlikler, görsel olarak bir şey olmaması, panoların olmaması... Pano yoksa çocuk nerden öğrenecek, hava durumunu nerden öğrenecek, mevsimleri nerden öğrenecek. Dikkat edilmesi gereken unsur budur... Birde yetersizlikler. Yetersizlikler nedir, ses kaydı ya da dinleme için bir TV, bir DVD olmaması çocuğun görsel olarak bir şey öğrenmemesi...”*

Ana sınıf öğretmenleri (n=9), “Program Değişikliğine Bağlı Sorunlar” teması ile ilgili olarak ifadelerinde değişen programa uyum sağlayamadıklarını ve öğretmenlerin değişen programın işleyişi hakkında yeterli bilgiye sahip olmamasını dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ7: *“2016’da değişen programda okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında çizgi çalışmalarının kaldırılmasıdır en büyük problem bana göre.”*

KAÖ19: “...Öğretmene bağlıdır yani o sınıfa girdiği zaman o 2016’dan sonraki sisteme ayak uydurupta çok boş veren öğretmen oldu, yani çocuk istemez ben da yapmam onun için bütün günü boşa geçiren öğretmenler var o yüzden öğretmene bağlıdır...”

KAÖ23: “Programın oturmaması en büyük sorun. Gelen denetmenlerin tam olarak konuyu bilmemesi ya da işte sürekli bizden bu plan nerde, işte haftalık nerde, yıllık nerde diye hani o şekilde eski programa göre hareket edipte bizden yeni programa göre gitmemizi istemesi bence en büyük sorunlarımız.”

Birinci sınıf öğretmenleri (n=5), “Program Değişikliğine Bağlı Sorunlar” teması ile ilgili görüşlerini belirtirken sıklıkla ana sınıf öğretmenlerinin yeni ve eski programı uygulama arasındaki ikilemde kalmış olmalarını dile getirmişler ve bu durumun çocukların eğitim seviyelerinde farklılıklara neden olduğunu belirtmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ5: “İşte en büyük sorun bence şu anda bu ikilemde kalınmış olması, öğretmenlerin ikilemde kalınmış olması... Dediğim gibi belki de hani geçiş süreci olduğu için süre vermeliydik ama 2016’dan beri yani 3.seneye girdik bu sene 2019’dayız. Bu algının da kolay kolay değişeceğine inanmıyorum. Neden inanmıyorum? Bizde çünkü başarılı olan öğretmen çok güzel defter tutturan, çok güzel yazı yazdıran öğretmendir, en çok ödev veren olduğu için...”

KSÖ8: “...Bence sorunun en büyüğü programın değiştirilmesidir. Yani bazı öğretmenler eski şeye göre uygular ya da verir yani bence birinci sınıfla bir birliktelik olması gerekir diye düşünürüm. Yani onlar sanki bizden daha farklıdır gibi duydum arkadaşlarımdan...”

KSÖ10: “Başlıca sorunlar bence eski sisteme göre çocukların okul öncesinde yaşını unutup onlara direkt okumayı yazmayı öğretmeye çalıştıracak etkinlikler yaparlar

bence bunun artık eski bir sistem olduğunu kabul edip yeni sisteme geçmek ve çocukların daha çok yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik etkinlikler yapılması lazım.”

Ana sınıf öğretmenleri (n=10), “Ailelerin Bilinçsiz Oluşu” teması ile ilgili ifadelerinde sıklıkla ailelerin eğitimsizliğinden bahsetmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri aşağıdaki gibidir:

KAÖ5: *“En başta ailelerin ilgisizliği diyebilirim buna maalesef...”*

KAÖ13: *“Yani bu dönemde aile dediğim gibi eğitimsizliğinden çok büyük bir sorun yaratıyor çocuklarda...”*

KAÖ21: *“Başlıca sorunlar aile tabii ki. Bizim okul için konuşacak olursak bence başlıca sorun aile. Aile çünkü okul öncesini sayıları öğrensin yeter olarak biliyor. Maalesef bundan ibaret değil olay, eşleştirme, gruplama, bunun gibi şeyler aileler tarafından pek bilinmiyor...”*

Birinci sınıf öğretmenleri (n=3), “Ailelerin Bilinçsiz Oluşu” teması ile ilgili görüşlerinde ailelerin öğretmenlere yarattığı sorunları dile getirmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ4: *“Şimdi aileler hep kendi zamanındaki şeyleri düşünür, bizim zamanımızda harflerle öğretilirdi, siz niçin böyle yaparsınız, çocuklar böyle daha çok zorlanır. Bayağı velilerle bir çelişki yaşıyoruz öğretmenler açısından onu anlatmaya çalışırız ve özellikle bayağı sorun yaşıyoruz...”*

KSÖ12: *“Yani gözlemlediğim kadarı ile sorun aslında çocuklardan önce ailede sorunlar var özellikle son dönemlerde. Örneğin çocuğa makas verdiğim zaman kağıtla kesmesini çocuk almıyor ve makas kullanmayı bilmiyor. Sorduğum zaman annem koymuyor. Yani ailelerde çok fazla sıkıntılar var...”*

Ana sınıf öğretmenleri (n=3), “Çocukların Bireysel Farklılıkları” teması ile ilgili olarak ifadelerinde okul öncesi dönemde yaşanan özel eğitim ve konuşma bozukluklarını dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ12: *“Şimdi hep böyle yazma çalışması üzerinde ilerledik ama bence konuşma bozuklukları ciddi bir durumdur. Kıbrıs'ta çok sık ve yaygın görüyoruz hiperaktivite bozuklukları çok ciddi ve önemlidir günümüzde çok fazla bir şekilde görüyoruz...”*

Birinci sınıf öğretmenleri (n=1), “Çocukların Bireysel Farklılıkları” teması ile ilgili görüşlerinde özel eğitimli öğrencilerin okul öncesi dönemde belirlenmesi gerektiği ile ilgili ifadeleri yer almaktadır. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ18: *“Şimdi okul öncesinde çocuğun özel eğitimliyse eğer, bunun kesinlikle fark edilmesi gerekiyor ve fark edilip aileye söylenmesi gerekiyor. Ailede uygun eğitime çocuğu götürmesi gerekiyor eğer götürmezse çocuk birinci sınıfa geldiğinde çok zorlanıyoruz ve birinci sınıfta okumayı öğrenirken çocuk çok zorlanıyor ve büyük ihtimalle okuyamıyor. Özellikle özel eğitime dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.”*

Tablo 10'a göre ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin KKTC'de okuma yazmaya hazırlık ile ilgili okul öncesi dönemde gözlenen başlıca sorunlara yönelik önerdikleri düzenlemeler ile ilgili görüşleri incelendiğinde öğretmenler “Öğretmenlerin Gereksinimlerinin Belirlenip Karşılanması” (ana sınıf öğretmenleri n=9, birinci sınıf öğretmenleri n=4), Ailelere Eğitim Verilmesi” (ana sınıf öğretmenleri n=6, birinci sınıf öğretmenleri n=2), “Özel Okulların Denetlenmesi” (ana sınıf öğretmenleri n=2, birinci sınıf öğretmenleri n=3), “Öğretmenlerin İşbirliği Yapması ve Programın tektipleştirilmesi ” (ana sınıf öğretmenleri n=4, birinci sınıf

öğretmenleri n=3) ve “Özel Eğitime Önem Verilmesi” (ana sınıf öğretmenleri n=3, birinci sınıf öğretmenleri n=1) olarak belirtmiştir.

Ana sınıf öğretmenleri (n=9), “Öğretmenlerin Gereksinimlerinin Belirlenip Karşılanması” teması ile ilgili görüşlerinde, kendilerine değişen programın uygulanabilirliğinin bakanlık tarafından sorulmasını istediklerini ve daha fazla kursa ihtiyaçları olduğunu dile getirmişlerdir. Ayrıca ana sınıf öğretmenleri görüşlerinde hizmet içi eğitimlerin bölgesel ve öğretmenlerin çalışmadığı zamanlarda olması gerektiğini dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ2: “...Tekrardan öğretmenlere acaba bu sistemi nasıl uygularsınız, yetersiz kaldığınız nokta oldu mu, sizce bu sistem nasıldır diye hiç sormadılar, o sorulabilir...”

KAÖ9: “...Öğretmenlerin de hizmet içi eğitimlerinin mutlaka öğretmenlerden geri dönüt alınarak yapılması gerekir ve savunduğum bir şey var benim, bu hizmet içi eğitimler hep Lefkoşa’da değil de bölgesel yapılması gerektiğine inanırım ben...”

KAÖ10: “Yine yeni sisteme göre konuşalım, bana göre güzel, çok güzel ama dediğim gibi sanırım ilk sorudaydı önce öğretmenlere ciddi bir şekilde kimin ne bildiği aslında ne kadar hakim olabildiği bu yeni sisteme bir denetleme ama denetleme derken bir öğretmene uyarı verme ya da öyle bir şey değil. Önce ölçülmesi gerekir, o bir kursla olabilecek bir şey değil yani. Bir deneyim yaşan evet ama çok eski öğretmenler kabul etmedi daha bu sistemi. Odur sıkıntı yoksa, sistem çok güzel. Hizmet içi eğitim kursları belki yazda da işlemediğimiz zaman öyle bir şekilde olabilir, verilebilir. Daha verimli olacak. Sistem daha güzel oturacak diye düşünürüm.”

Birinci sınıf öğretmenleri (n=4), “Öğretmenlerin Gereksinimlerinin Belirlenip Karşılanması” teması ile ilgili görüşlerinde ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak

Okul Öncesi Eğitim Programı'nda eski sisteme geri dönülmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca görüşlerinde seminerlere katılımın zorunlu hale getirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ9: *“Katılım zorunlu bir şey yapmaları lazım ki bütün öğretmenler eğitim alsın...”*

KSÖ26: *“Bence eski sisteme dönülmeli, bu yeni sistemi ben de hiç onaylamıyorum. Eski sistem yani planlar bile bence şu an darmadağın bir şekilde yani ben okul öncesi yaparken çok sistemliydi, müfredatta bunu bunu verecen şimdi ordan batan ordan çıkan, çocuk istemiyorsa yapmayacak bence öyle bir şey yok. Bence en büyük sorun bu değişmeli. Eski sisteme dönülmeli.”*

Ana sınıf öğretmenleri (n=6), “Ailelere Eğitim Verilmesi” teması ile ilgili olarak görüşlerini ifade ederken sıklıkla velilerin katılabileceği seminer düzenlenmesini dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerini görüşleri şu şekildedir:

KAÖ27: *“...Velilerin katılabileceği seminerler de olması lazım ki veli de anlasın aslında okuma yazmaya hazırlık çalışması kalem değil. Belki sosyal hizmette olabilir, çocuklara ailelere, velilere...”*

KAÖ29: *“...Velilerin katılabileceği hizmet içi eğitimler da olmalı ki daha bilinçli olsunlar. Bence sosyal hizmette çok önemli bir eğitimidir ...”*

Birinci sınıf öğretmenleri (n=2), “Ailelere Eğitim Verilmesi” teması ile ilgili olarak ailelerin bilinçlendirilmesi şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin örnek ifadeleri şu şekildedir:

KSÖ9: *“...Ailelerin bilinçlendirilmesi lazım. Yani okul öncesi öğretmenin, bu süreçte onları yönlendirmesi lazım, yani ne yapacayık hazırbulunuşluk için...”*

Ana sınıf öğretmenleri (n=2), “Özel Okulların Denetlenmesi” teması ile ilgili görüşlerini belirtirken özel kreşlerde verilen eğitimin denetlenmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KAÖ26: *“Vallahi benim en çok sıkıntı yaşadığım şeylerden biri kreşe giden çocuklardır. Kreşlerde yanlış, kuralsız, düzensiz bir şekilde çocuklara eğitim veriyorlar. Çocuklar o şekle alışıyor ve onları düzeltmek çok zor oluyor. Ha bizi denetmenler gelir denetler, biz denetmenlere da söyledik bunu ama kreşlere da ne derece gidiliyor bilmiyorum ama ben anladığım öyle çok güzel da denetleme olayı olmuyor onlarda...”*

Birinci sınıf öğretmenlerinin (n=3), “Özel Okulların Denetlenmesi” teması ile ilgili görüşleri ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri ile benzer şekilde ifade edilmiştir. Birinci sınıf öğretmenleri de özel kreşlerde verilen eğitimin denetmenler tarafından denetlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerini görüşleri şu şekildedir:

KSÖ15: *“Başlıca sorun yanlış öğretme, yani maalesef. Şimdi bakan devlet anaokulları için ben konuşmuyorum yani ordaki birçok arkadaş Akademi çıkışlı, kuralına uygun yapıyorlardır diye düşünüyorum. Ama onun öncesinde özellikle bu özel kreşler de çok çok fazla işi bilmeyen insanların çalıştığına inanıyorum, yanlış öğretiliyor denetim yok, kontrol yok, çocuğa atar önüne yönü yok şeklini bilmez bunlar yanlıştır yani bunlara bence özellikle sıkı bir denetim getirilsin. Hatta müfettişler onları da gidip denetlesin bir yasa çıkarılabilir okul öncesinin...”*

KSÖ24: *“...Özellikle benim sınıfımda otuz öğrenci var, on tanesi çok önde çok çok önde yani alıp hikaye yazıyorlar mesela daha birinciden hikaye yazıyorlar diğer geri kalan da okul öncesine gitmemiş çocuklar çoğunluğu aslında, onlar da çok çok geride bu uçurum birinci sınıfta çok büyük sorun yaratıyor bize, yani bunlarında*

önüne geçilmesi lazım, hani çok geride değil çok ileriye gidilmesinin de önlenmesi gerekiyor bunların denetlenmesi gerekiyor en önemlisi çünkü, yani okul öncesinde ne yapıyor ne ediyor öğretmenler çok fazla denetlenmiyor özellikle özel kreşlere gidenler özel ana sınıflara gidenler var onlarda da çok sıkıntı yaşıyoruz, bunlarla ilgili de çözüm önerileri getirilebilir, bunlar denetlenip onlara da öneri sunulabilir diye düşünüyorum.”

Ana sınıf öğretmenleri (n=4), “Öğretmenlerin İşbirliği Yapması ve Programın Tektiplenmesi ” teması ile ilgili görüşlerinde sıklıkla, yeni programda ucu açık bir öğretim yapılması nedeni ile öğretmenlerin öğrettikleri arasında farklılıklar olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ortak bir programın uygulanmasının gerekliliğini dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerini görüşleri şu şekildedir:

KAÖ15: *“Şimdi bizim ülkemizde yani şey çok önemli standart bence çok önemli. Bir doğru olmalıdır ve herkes o doğruyu takip etmelidir bence. Herkes kafasına göre bir şey uygularsa kimisi çok iyi gider kimisi hiç ilgilenmez kimisi daha ortada gider yani o yüzden belli bir program olmalıdır. Yani her anaokul öğretmeni o programın doğruluğu ispatlanmış işte gerçekten işe yarayan ve çocuklara faydası olan bir uygulaması kolay olan bir programı her öğretmen kullanmalıdır bence ve her çocuğun da hakkıdır yani bu standartta bir eğitim almak o yüzden da bunlar takip edilmelidir öğretmenler ortak bir plan çerçevesinde ortak bir eğitim sıralaması çerçevesinde ne yapacağını bilerek...”*

KAÖ16: *“... Bence bizim müfredatımızdaki serbesiyetimiz var bu güzel, kötü yanı da serbesiyetin ucunun noktasının belirlenmemiş olması bu da öğretmenlerin tam da net değil o zaman bunu yapabilirim şeklinde boşluğu yakalayabilir ve yakalar ve istediği şekilde gider bu bence kötü bir şey. Belki öğretmene evet öğretmeni çok ta şöyle olacak böyle olacak demek ta özgürlüğü kısıtlayıcı bir şey programın ana yapısına*

uymaz ama bizim ülkemizin öğretmen de anladığım kadarı ile buna ihtiyacı vardı diye düşünüyorum.”

Birinci sınıf öğretmenleri (n=3), “Öğretmenlerin İşbirliği Yapması ve Programın Tektiplendirilmesi” teması ile ilgili olarak görüşlerinde ana sınıf öğretmenleri ile benzer şekilde her öğretmenin sınıfına uygulayacağı ortak ve standart bir program olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bazı birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

KSÖ7: “...Ortak karar alınması lazım tüm ana sınıflar aynı şeyi uygulaması gerekir. Yani keşke eğitim bakanlığımız, ana sınıf öğretmenlerine birlere, tüm sınıflara ortak bir yıllık yollasa, bu ay bunu işleyecek tüm öğretmenler bilsin ki onu işleyecek, şubat ayına gelene kadar buraya gelmeniz gerekir. Öğretmen bunu yaysın en azından dönemlerine ya da aylık bilgi gönderilsin...”

Ana sınıf öğretmenleri (n=3), “Özel Eğitime Önem Verilmesi” teması ile ilgili görüşlerinde özel eğitim öğretmeni ihtiyacının olduğu ve okul öncesi eğitimde özel eğitime önem verilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Bazı ana sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

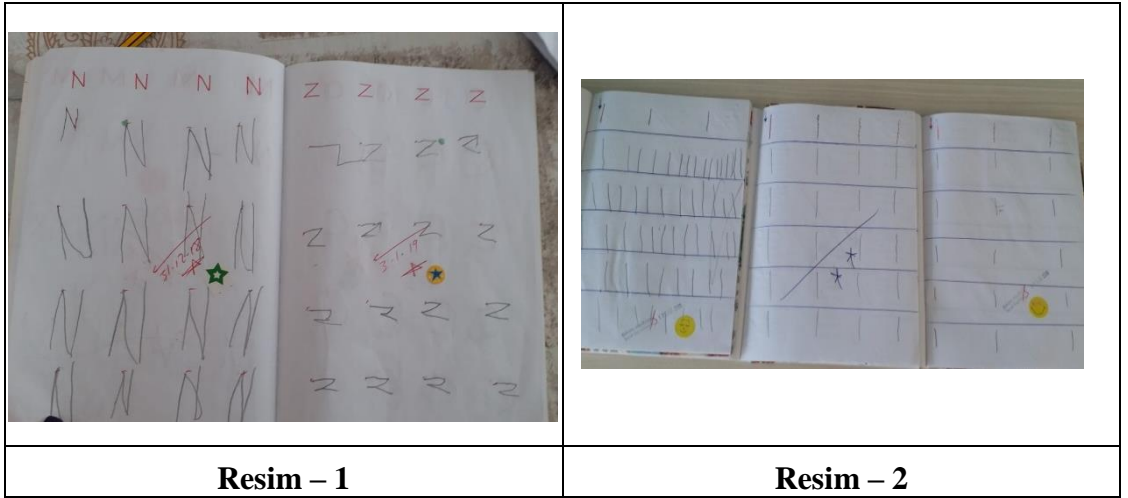
KAÖ12: “...Maalesef bizim ülkemizde ve özellikle Karpaz Bölgesi 'ndeki özel eğitim öğretmenlerinin yani devletin bize sunduğu özel eğitim öğretmenleri diyim oldukça azdır... Maalesef programları doludur artık yetiştirmiyorlar bir tanedir ama yetmiyor o yüzden daha çok olmalı belki gezici bir özel eğitim öğretmeni olabilir, benim için öncelikli hedef hem işte kalem tutmaları, defter düzenleri, kitap yani bu çocuğun buna alışması yani bir yandan da konuşma bozukluğu öğrenme güçlüğü varsa bunun küçük sınıflarda düzeltilip birinci sınıfa geçildiği zaman bunun bir şekilde bir tedavi olmuş halde oraya gitmesi gerekir diye düşünürüm...”

Birinci sınıf öğretmenlerinin (n=1), “Özel Eğitime Önem Verilmesi” teması ile ilgili görüşleri ana sınıf öğretmenleri ile aynı olup şu şekilde ifade edilmiştir:

KSÖ18: “... Özellikle özel eğitime dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.”

4.2 Ana Sınıf ile İlköğretim Birinci Sınıflarda Okuma Yazma Çalışmalarına Yönelik Yürütülen Etkinliklerle İlgili Fotoğraflar

Çalışma sürecinde, öğretmenlerin sınıflarından okuma yazmaya hazırlık kapsamında gerçekleştirdikleri çalışmaların örnekleri fotoğraflanarak alınmıştır. Fotoğraflar çekilmeden önce hem öğretmenlerden hem de çocuklardan izin alınmıştır. Bu fotoğraflardan bazıları, bir önceki bölümde verilen öğretmen görüşlerinin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamak ve sürecin sürekliliğine örnek olması amacıyla aşağıda eşleştirilerek sunulmuştur.

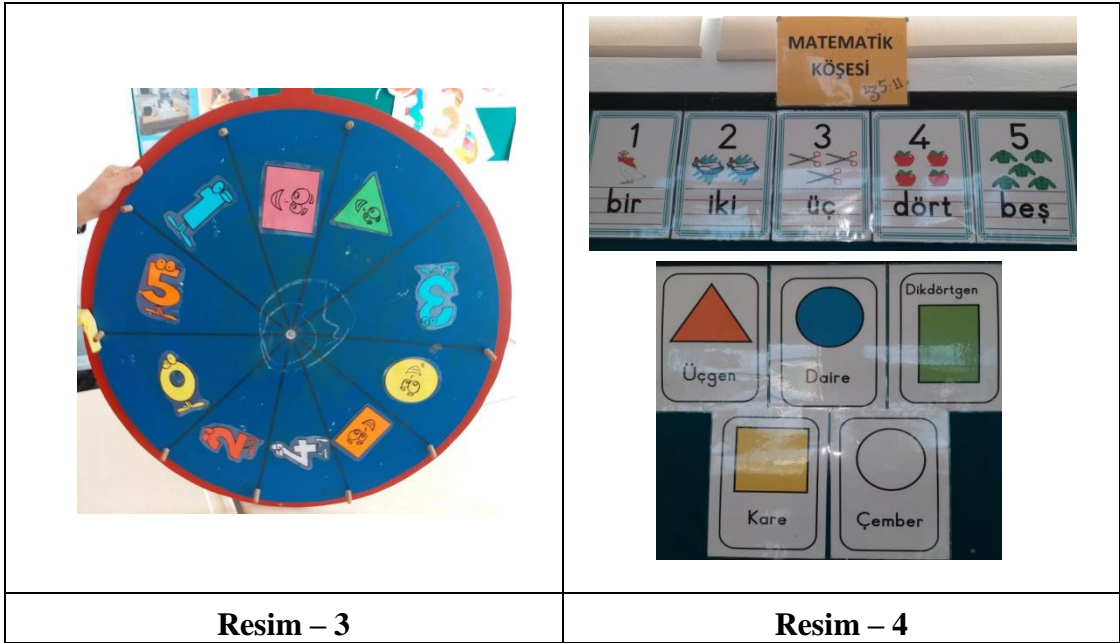


Şekil 1: Defterlerin Karşılaştırılması

Şekil 1’de bahsedilen defterlerin karşılaştırılması etkinliği, ana sınıf ve ilkokul birinci sınıflardaki defter çalışmaları ile ilgili olup çalışmada bulunan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına yönelik etkinlikler alt problemine bağlı “Yazı Çalışmalarına Yönelik Etkinlikler” temasına örnek teşkil etmektedir.

Resim – 1: Ana sınıfta yapılan bir defter çalışmasına aittir ve öğretmenler tarafından okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında çizgi çalışmalarına yönelik kullanılan bir çalışmaya aittir.

Resim – 2: Birinci sınıfın ilk haftalarına ait bir çalışmadır. Ana sınıfa göre şekillerin yönleri oklar ile gösterilmiş ve daha düzenli olması için düz zemin çizgiler ile sınırlandırılmıştır.



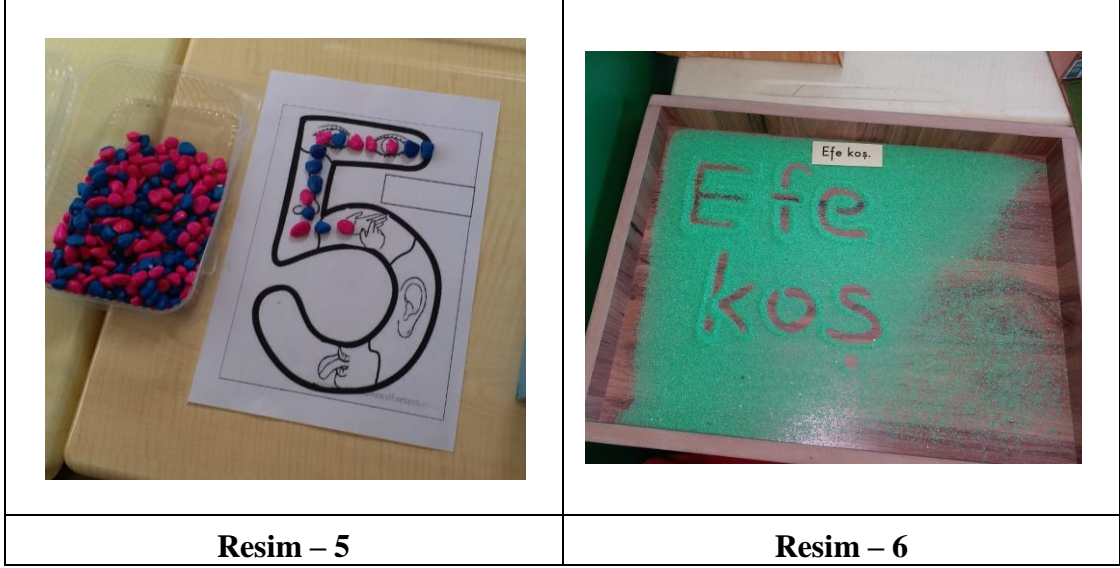
Şekil 2: Şekil ve Sayıların Karşılaştırılması

Şekil 2’de bahsedilen şekil ve sayıların sınıflara göre karşılaştırılması etkinliği çalışmada bulunan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı olan birinci alt problemin “Harf ve Yazı Farkındalığı Sağlamak” teması ile ilişkilendirilmektedir.

Resim – 3: Ana sınıfa ait bir aparat olup, bir oyun çarkıdır. Bu oyun çarkında çocukların sayıları ve geometrik şekilleri “şekil” olarak tanımları hedeflenmektedir.

Resim – 4: Birinci sınıfa ait bir matematik köşesidir. Bu köşeye sayıların şekilleri ve yazılışları, aynı şekilde geometrik şekillerin yazılışları bulunmaktadır. Bu

köşede ana sınıftaki oyundan çok şekillerin isimlerini yazmaya ve tanımaya önem verilmiştir.



Şekil 3: Etkinliklerin Karşılaştırılması

Şekil 3’de gösterilen etkinler çalışmada bulunan “Farklı Materyallerle Yapılan Etkinlikler” teması ile ilişkili olup her iki öğretmen grubunun da farklı malzemeler ile yaptıkları okuma yazmaya yönelik etkinliklerden bahsetmektedir.

Resim – 5: Ana sınıfa ait bir çalışma olup çocukların sayının üzerinden boncuklarla şekli oluşturmaları istenmiştir.

Resim – 6: Birinci sınıfa ait bir çalışma olup çocukların farklı bir malzeme ile gösterilen cümleyi yazması istenmiştir.

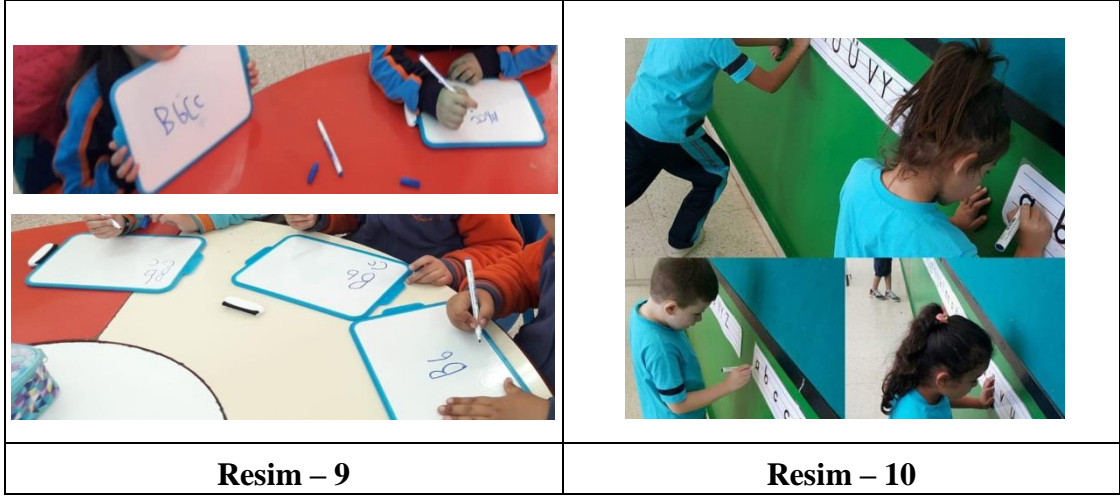


Şekil 4: Kes Yapıştır Etkinliklerinin Karşılaştırılması

Şekil 4’de gösterilen etkinler çalışmada bulunan “Kas gelişimine Katkı Sağlayan Etkinlikler” teması ile ilişkili olup her iki öğretmen grubunun da farklı malzemeler ile kas geliştirmeye yönelik yaptıkları okuma yazmaya yönelik etkinliklerden bahsetmektedir.

Resim – 7: Ana sınıfa ait bir kesme yapıştırma çalışması olup uygun şekillerden insan vücudu oluşturulmuştur.

Resim – 8: Birinci sınıfa ait bir kesme yapıştırma çalışması olup uygun şekiller bir araya getirilip tangram çalışması yapılmıştır.



Şekil 5: Yazma Çalışmalarının Karşılaştırılması

Şekil 5’de gösterilen etkinlikler çalışmada bulunan “Kas Gelişimi ve Kalem Tutma Becerisini Desteklemek” teması ile ilişkili olup her iki öğretmen grubunun da çocukların kas gelişimine bağlı kalem tutma becerisine yönelik yazı çalışmaları ile yaptıkları okuma yazmaya yönelik etkinliklerden bahsetmektedir.

Resim - 9: Ana sınıfa ait bir çalışma olup, öğretmen tarafından söylenen harflerin şekilleri düz bir zemine kalın kalemlerle yazılmıştır.

Resim - 10: Birinci sınıfa ait bir harf çalışmasıdır. Zemin üzerinde harfler yönleri ile verilmiştir ve öğrenciler harflerin üzerinden yönlerine uygun olarak çalışmalar yapmaktadırlar.



Şekil 6: Kas Çalışmasına Yönelik Etkinliklerin Karşılaştırılması

Şekil 6’da gösterilen etkinler çalışmada bulunan “Kas Gelişimini Desteklemek” teması ile ilişkili olup her iki öğretmen grubunun da farklı malzemeler ile yaptıkları okuma yazmaya yönelik kas çalışmalarını göstermektedir.

Resim – 11: Ana sınıfa ait bir çalışmadır. Nesnelere ipe geçirmek için yapılan bir küçük kas çalışmasıdır.

Resim – 12: Birinci sınıfa ait kalem tutmaya başlangıç çalışmasıdır. Kalem tutmadan önce küçük kasların gelişmesi için yapılmaktadır.

Bölüm 5

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde, ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili görüşlerine yönelik olarak elde edilen bulgular alanyazını ile desteklenerek tartışılmış ve yorumlanmıştır.

5.1 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Temel Amacı” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda araştırmanın birinci alt problemine yönelik elde edilen bulgular temel olarak dört tema altında toplandığı görülmektedir. Bu temalar “İlkokula Hazırlık ve Okula Uyumunu Desteklemek”, “Kas Gelişimi ve Kalem Tutma Becerisini Desteklemek”, “Çizgi Çalışmaları Yapmak” ve “Harf ve Yazı Farkındalığı Sağlamak” şeklindedir. Ana sınıf ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin bu temalar altında benzer ve farklı nitelikte ifadelerde bulunarak okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının amacına vurgu yaptıkları görülmüştür.

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiğinde, ana sınıf ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerini en çok çocukların bireysel farklılıkları ve gereksinimlerine bağlı olarak onları birinci sınıftaki okuma yazma etkinliklerine hazırlamak ve okula uyumlarını desteklemek gerektiğini vurgulamışlardır. Ayrıca öğretmenler çocukların kas gelişimleri sağlanarak kalem tutma becerisini

geliştirmek, çizgi çalışmalarının doğru yönlerine uygun çalışma yapmak ve harflerde şekil farkındalığı oluşturup harfin sesini çıkarmak gibi ifadeleri bulunmaktadır.

Bu çalışmanın sonuçlarına benzer biçimde; anaokullarında yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının çocukların ilkokuldaki okuma yazmayı öğrenmelerinde önemli bir etkiye sahip olduğu (Çelenk, 2008), çocuğun hazırbulunuşluğunun ve okula uyumunun okul öncesi eğitimi almasında önemli bir etkisi olduğu (Yoleri ve Tanış, 2014) yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Pekdoğan (2017) yaptığı araştırmasında, okul öncesi eğitimde başarılı bir süreç geçiren çocukların ilkokula akademik açıdan daha donanımlı başladıkları ve okula daha kolay uyum sağladıkları sonucuna ulaşmıştır. Gill, Winters ve Friedman (2006), ana sınıftan birinci sınıfa geçişte çocuğun akademik olarak hazır olması olumlu bir geçiş sağlaması için önemli bir kriter sayıldığının altını çizmektedir.

Bu çalışmada elde edilen çocukların kas gelişimi sağlanarak kalem tutma becerisini geliştirmek, çizgi çalışmalarının yönlerinin doğru verilmesine bağlı olarak çocuklarda şekil farkındalığı oluşturmak ve harflerin seslerini çıkarmak bulgusu ile ilgili alanyazınına baktığımızda, Akbaba Altun, Şimşek Çetin ve Bay (2014) araştırmasında okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının ilkokula geçişte önemli bir katkısı olduğunu vurgulamıştır. Yapılan bu çalışmada okul öncesi dönemdeki çocukların ilkokula başlamadan önce üç temel beceriyi kazanmaları gerektiğinden şu şekilde bahsetmişlerdir: (1) kalem tutma becerisine bağlı olarak çizgi çizme, (2) kas becerileri ve el – göz koordinasyonunun sağlanması, (3) kavramların öğretilmesi. Belirtilen bu beceriler, bu çalışmada katılımcı öğretmenlerce dile getirilenler ile benzer şekildedir.

Bu çalışmada öğretmenler, ilkokula geçişte kas gelişimi ve kalem tutma becerisinin çocukların hayatında büyük önem taşıdığından bahsetmişlerdir. Bu

çalışmanın bulguları ile benzer bir başka çalışma ise Parlakyıldız ve Yıldızbaş (2004) tarafından yapılan araştırmadır. Bu araştırmada okul öncesi dönemde öğretmenlerin okuma yazmaya hazırlık çalışmaları sırasında çocuklarda el- göz koordinasyonu kurabilme, kalem tutma becerisi geliştirebilme hedeflerine yönelik çalışmalar yapılması gerektiğini vurgulamışlardır. Çocukların yazma becerilerinin gelişmesi için küçük kas kontrolü, el – göz koordinasyonu ve kalemi ilk tutuştan yazmaya başlayana kadar ki süreci ele alan birçok öğeden oluşmakta olduğundan söz edilmektedir (Denton, Cope ve Moser, 2006; Asher, 2006). Okul öncesi dönemde yapılan birçok çalışma çocukların gelişimini bir bütün olarak ele alır ve okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında yapılan etkinliklerin, çocukların kalem kullanma becerisini geliştirmede önemli bir rolü olduğu görülmektedir (Parlakyıldız, 2014).

Yapılan bu çalışmanın bulguları ile ilişkili benzer bir başka araştırma ise Erdoğan, Özen Altınkaynak ve Erdoğan (2013) tarafından okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının incelenmesi ile ilgili çalışmadır. Erdoğan ve ark. araştırması okul öncesi dönemde yapılan yazma becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklerde çocukların kas becerilerini geliştirmelerine bağlı olarak çizgilerin yönleri, satır bilgisi ve sayfa akışı hakkında çocuklarda farkındalık sağladığı belirtilmektedir. Ayrıca belirtilen araştırmada karşımıza çıkan ve bu çalışmanın bulgular ile benzerlik gösteren bir başka unsur ise, çocuklarda görsel şekil farkındalığının sağlanmasıdır. Görsel şekil farkındalığı kapsamında yapılan etkinlikler doğrultusunda çocukların harfleri tanımasında ve harfler arasındaki benzerlik ve farklılıkların ayırt edilebilmesinin bilincini geliştirilmesi okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı doğrultusunda önemli bir sonuç olarak karşımıza çıkmıştır.

Kavale ve Forness, (2000) yaptıkları araştırmada okul öncesi dönemde yapılan görsel algıya yönelik çalışmaların çocukların ilkokuldaki okuma başarılarına ve okumaya yönelik algısal becerilerin gelişmesine olumlu katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Woodrome ve Johnson'un (2009) araştırmasında ise; çocukların okumayı öğrenmeden önce gerekli olan harf tanıma ve harfler arasındaki benzerlik ve farklılıklar arasındaki ilişkiyi ayırt etmelerine okul öncesi dönemde yapılan fonolojik farkındalık ve şekil farkındalığı yardımcı olduğunu belirtmektedirler. Okul öncesi dönemde okuma – yazmaya hazırlık kapsamındaki çalışmaların amacı ve önemi ile ilgili alanyazında belirtilen araştırmaların sonuçları, bu çalışmada öğretmenlerden elde edilen bulgular ile benzerlik göstermektedir.

Katılımcı ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde yürütölen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı konusunda genellikle benzer düşünceleri olduğu sonucuna varılmıştır. Her iki öğretmen grubu okul öncesi dönemde yürütölen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacını, çocuğun gereksinimlerine uygun olarak onları ilkokula hazırlamak ve okula uyumlarını desteklemek şeklinde ifade etmişlerdir.

5.2 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütölen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Planlanması” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Öğretmenlerin ikinci alt probleme yönelik görüşleri doğrultusunda bulgular altı farklı tema altında toplanmıştır. Temalar “Hazırbulunuşluğa Yönelik Planlama Yapmak”, “Çizgi ve Ses Çalışmalarına Yönelik Planlama Yapmak”, “Kas Gelişimine Yönelik Planlama Yapmak”, “Aşamalı Planlama Yapmak”, “Eğitim Programının Amaç ve Hedeflerine Yönelik Planlama Yapmak” ve “Öğretmenler Arası İşbirliğine

Yönelik Planlama Yapmak” şeklindedir. Öğretmenlerin bu temalar altındaki ifadeleri araştırmanın birinci alt problemindeki bulguları ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi değerlendirildiğinde, öğretmenler çocukların hazırbulunuşlukları ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak çocuklarda okuma yazmaya yönelik ses ve şekil farkındalığı oluşturmak, çocukların kas gelişimlerine bağlı kalem tutma becerilerinin geliştirilmesi doğrultusunda çizgi çalışmaları yaptırmak şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir. Bu görüşler doğrultusunda öğretmenlerin araştırmanın birinci bölümdeki amaçlara yönelik ifadeleri ile tutarlı bir şekilde planlama yapılması gerektiğinden bahsetmişlerdir.

Yapılan bu çalışmanın bulguları ile ilişkili benzer çalışmalar şu şekildedir: Bayraktar ve Temel’in (2014) araştırmasında çocukların okul öncesi dönemden sonra ilkokul birinci sınıfta okuma yazmayı daha kolay öğrenebilmesi için okul öncesi dönemde ses ve şekil farkındalığı çalışmalarının geliştirilerek planlanması gerektiği vurgulanmıştır. Tuğluk, Kök, Koçyiğit, Kaya ve Gençdoğan (2008) yapmış oldukları araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin okuma yazmaya hazırlık etkinliklerini planlama ve uygulamaya yönelik görüşlerinin belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma kapsamında okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık etkinliklerinin çocukların tüm gelişim alanlarını desteklediği belirtilmiştir. Ayrıca ilkokul birinci sınıfa hazırlık çalışmalarının bir bölümünü kapsayan; görsel ve işitsel algı çalışmaları, dikkat bellek ve el becerisi çalışmalarının planlanmasına okul öncesi dönemde önem verilmesi gerektiğine dikkat çekilmiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik olarak elde edilen diğer bulgular değerlendirildiğinde öğretmenler öğretimin aşamalar halinde yapılması gerektiğini, 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı’na bağlı olarak çalışmalarını planlanabileceğini

ve her iki öğretim kademesi arasında bütünselliğin oluşturularak, programların birbirlerine paralel ilerlemesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Köksal, Balaban Dağal ve Duman (2016) yapmış oldukları çalışmada okul öncesi eğitim programında bulunan kazanımların; problem çözme becerileri geliştirebilme, akıl yürütme, karar verme, sorumluluk alma ve çevre bilinci geliştirme gibi becerilerin ilkokul programında da yer aldığından bahsetmişlerdir. Buna bağlı olarak KKTC’de uygulanan 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı çok çeşitli yaklaşımları içinde barındıran sarmal ve eklektik bir program (Üstün vd, 2017a) olduğu gözden kaçmamaktadır.

KKTC Okul Öncesi Programı’nın dayandığı temel ilkeler “çocuk merkezli”, “gelişimi bütüncül olarak destekleyen” ve “bireysel farklılıklara duyarlı” aşamalı öğretim yapılmasını sağlayan bir program olması öğretmenlerin verdikleri cevaplar ile benzerlik göstermektedir. Bu çalışmanın ikinci alt problemdeki bulgular ile Tantekin Erden ve Altun’un (2014) sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin önemi, okul öncesi eğitimden ilkokula geçiş süreci ve okul öncesi eğitimi alan ve almayan çocuklar arasındaki farklılıklar ile ilgili görüşlerinin incelemesini amaçladığı araştırmasının bulguları benzerlik göstermektedir. Gerçekleştirilmiş olan bu araştırmanın sonucunda temel olarak sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenleri arasında bütünselliğin ve uyumun sağlanması önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sorulan sorulara verdikleri cevapların tutarlı ve birbiri ile bağlantılı olması önemli bir noktadır. Araştırmada ele alınan ikinci alt problemde öğretmenlerin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanmasına yönelik olarak çocukların gereksinimlerine, hazırbulunuşluklarına uygun bir planlama yapılması gerektiğini ana sınıf öğretmenleri daha çok vurgularken; birinci sınıf öğretmenleri okuma yazmaya

hazırlık çalışmalarını daha çok çizgi ve ses çalışmalarına yönelik olarak planlanması gerektiğine değinmişlerdir.

5.3 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları Kapsamında Uygulanan Etkinlikler” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın üçüncü alt probleminde ana sınıf ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda bulgular “Farklı Materyallerle Yapılan Etkinlikler”, “Yazma Çalışmalarına Yönelik Etkinlikler”, “Dinleme ve Konuşma Becerilerine Yönelik Etkinlikler”, “Kas Gelişimine Katkı Sağlayan Etkinlikler” ve “Oyun ve Müzikli Hareket Etkinlikleri” olmak üzere beş farklı tema altında toplanmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemi ile ilgili görüşler değerlendirildiğinde, öğretmenlerin doğal ve farklı malzemelerle yapılabilecek kas geliştirici ve aile katılımlı etkinlikler, çalışma kağıtları üzerinde yapılabilecek boyama ve çizgi çalışmaları ile ilgili etkinlikler, dinleme ve konuşma becerisine katkı sağlayan hikaye okuma, günlük konularda sohbet etmek, olay örgüsü oluşturmak, drama, parmak oyunları ve müzikli etkinlikler gibi ifadeleri bulunmaktadır.

Alanyazında konuyla ilgili çalışmalara baktığımızda benzer bulgulara ulaşılmıştır. Gönen vd. (2010) tarafından yapılan öğretmenlerin dil etkinliklerini uygulama biçimlerini inceleyen araştırmada öğretmenler dil etkinliklerinde genellikle hikaye öncesinde çocuklar ile sohbet ettikleri, parmak oyunları oynadığı ve tekerlemeler söyledikleri belirtilirken; hikaye sonrasında olay örgüsüne ve kahramanların özelliklerini tartışmaya yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Coşkun ve Deniz'in (2017) okul öncesi öğretmenlerinin okuma yazmaya hazırlık

çalışmalarında sınıflarında uyguladıkları etkinlikleri belirlemeyi amaçlayan araştırmada öğretmenlerin okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında yazı farkındalığını, sözel dil becerilerini, fonolojik farkındalığı ve yazma becerilerini desteklemeye yönelik etkinlikler yaptıkları belirtilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonuçları ile Dönmezler'in (2016) çalışmasındaki okul öncesi öğretmenlerinin okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili olarak daha çok çizgi çalışmalarına, çalışma kağıtlarına yer verdikleri bulgusu benzerlik göstermektedir.

Eray Alışkan ve Güneşli'nin (2016) yaptıkları çalışmanın sonuçları bu çalışma ile benzerlik göstermektedir. 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı öncesi; Türkçe dil etkinlikleri kapsamında yürütülen öğretim uygulamalarının bulguları ile bu çalışmanın bulguları karşılaştırıldığında, öğretmenlerin uyguladıkları etkinliklerin program değişikliğine rağmen benzer nitelikler taşıdığı görülmektedir. Bu sonuç; okul öncesi öğretmenlerinin 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı kapsamında gerçekleştirilmesi beklenen çalışmaları anlamada, planlamada ve uygulamada bazı yaşadıklarını düşündürmektedir.

Katılımcı ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenleri okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili olarak benzer şekilde etkinlikler yaptıkları sonucuna varılmıştır. Her iki öğretmen grubu da en çok farklı malzemeler ile yapılabilecek etkinliklerden bahsetmişlerdir. Ayrıca öğretmenler yazı farkındalığı, dil gelişimi, konuşma becerisi, ses farkındalığı ve kas gelişimine katkı sağlayacak etkinliklere de yer verdiklerini dile getirmişlerdir.

5.4 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Değerlendirilmesi” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın dördüncü alt problemi ile ilgili bulgular ana sınıf ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine bağlı olarak “Bireysel Özelliklere Dayalı Değerlendirme”, “Programa Dayalı Değerlendirme”, “Gelişim Temelli Değerlendirme” ve “Yazma Becerisi ve Ses Bilgisi Temelli Değerlendirme” dört tema altında toplanmıştır.

Araştırmanın dördüncü alt problemi ile ilgili bulgular değerlendirildiğinde, öğretmenler görüşlerini açıklarken çocukların bireysel özelliklerine vurgu yaparak her çocuğa ayrı bir değerlendirme yapılması gerektiğini, programın amaç ve kazanımları doğrultusunda öğretmenlerinde kendilerine bir amaç edinerek değerlendirme yapılabileceğini, çocukların gelişimlerini takip ederek değerlendirme yapılabileceğini, harf ve yazım yönlerine uygun değerlendirmelerin yapılabileceği biçiminde ifade etmişlerdir.

Araştırmanın bu bölümündeki bulgular ile öğretmenlerin okuma yazmaya hazırlık çalışmalarını planlaması ile ilgili görüşleri birbirleri ile tutarlılık göstermektedir. 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın değerlendirme amaçları bu çalışmaya benzer şekilde ifade edilmiştir.

Sapsağlam'ın (2013) araştırmasında, Türkiye'de 1952 – 2013 yılları arasında uygulanmış olan okul öncesi eğitim programındaki değerlendirme süreci ve programa uygun değerlendirmenin nasıl yapıldığını belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma belge tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda eğitim programlarına yönelik yapılan öneriler şu şekilde belirtilmiştir:

(1) Eğitim programlarının etkililiğinin belirlenmesi için değerlendirme önemli bir süreçtir ve önemszenmesi gerekir. (2) Eğitim sürecinde fiziksel ortam, programın araç ve gereçleri, çocukların bireysel ve kültürel özellikleri, aile katılımı ve ailelerin sosyo – ekonomik düzeylerine dikkat edilerek değerlendirme gerçekleştirilmelidir. (3) Değerlendirme sürecinde çocukları sadece programın amaç ve kazanımlara ulaşma düzeylerine göre değil buldukları ortamın ve gelişim düzeylerine göre kapsamlı bir değerlendirme yapılması gerekir. (4) Öğretmenler kendilerini değerlendirmelidir. (5) Programın çocukların gelişim özelliklerini değerlendirmeye uygun olup olmadığı değerlendirilmelidir. Bu araştırmanın sonuçları doğrultusunda gerçekleştirilen bu çalışmanın bulguları benzerlik göstermektedir.

Yapılan bu araştırmanın bulgularından farklı olarak Kandır, Özbey ve İnal'ın (2009) çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin eğitim programını uygularken karşılaştıkları güçlükler incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin en fazla değerlendirme sürecinde zorluklar yaşamakta olduğu sonucuna varılmıştır. Okul öncesi öğretmenleri değerlendirme sürecinde yaşadıkları zorlukları şu şekilde belirtmişlerdir: bilgi yetersizliği, değerlendirmenin uygulanma sıklığı ile kararsızlık ve çocukların gelişimsel özelliklerini değerlendirmede güçlük yaşamalarıdır.

Sezer'in (2010) araştırmasında, okul öncesi öğretmenlerinin ölçme değerlendirmeyi kullanma düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin ölçme değerlendirme araçlarını genel olarak kullandıkları ancak bazı ölçme araçlarının geçerlilik, güvenilirlik ve objektifliklerini yüksek bulmadıklarından bazen kararsızlık yaşadıklarından söz edilmektedir.

Gerçekleştirilen araştırma kapsamında, öğretmenlerin değerlendirme sürecinde kullandıkları bazı ifadelerde 2016 Okul Öncesi Eğitim Programında bulunmayan ve yürürlükten kalkmış olan programlara yönelik kavramları

kullanmaları dikkat çekicidir. Özellikle 2016 Programı'nda bulunan gösterge, öğrenme çıktıları vb. gibi kavramlar hiçbir öğretmen tarafından dile getirilmemiştir. Konu ile ilgili bu yönde görüş bildiren öğretmenler amaç ve kazanım gibi kavramları daha yaygın biçimde kullanmışlardır. Bu sonuç ve 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı ile ilgili gerçekleştirilen diğer çalışmalardan (Karaca, 2019) elde edilen bulgular; öğretmenlerin programı kabul ve red gerekçelerinin de gelecekte geniş çapta araştırılması gerektiğini düşündürmektedir.

Sonuç olarak, öğretmenlerin okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının değerlendirilmesi ile ilgili görüşleri benzer şekilde olup en çok çocukların bireysel özelliklerine dayalı bir değerlendirmenin olması gerektiğini vurgulamışlardır.

5.5 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Yürütülmesine Yol Açtığı Farklılıklar” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Öğretmenlerin 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın Okuma Yazmaya hazırlık çalışmalarının yürütülmesine yol açtığı farklılıklar alt problemi ile ilgili görüşleri beş tema altında toplanmıştır. 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın uygulanması ile olumlu yönde farklılaşma olduğunu düşünen öğretmenlerin görüşleri “Çocuğa Olumlu Katkı” ve “Öğretmene Olumlu Katkı” temaları altında görüşlerine yer verilirken; Program'ın olumsuz yönde farklılaşmaya yol açtığını düşünen öğretmenlerin görüşleri “Çocuğa Olumsuz Etki” ve “Öğretmene Olumsuz Etki” temaları altında ele alınmıştır. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin çok az bir kısmı Program ile ilgili fikirlerinin olmadığı görüşleri de “2016 Öncesi Uygulanan Programı Bilmiyor” teması altında toplanmıştır.

Araştırmanın 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının yürütülmesine farklılıklara yol açtığı bulguları değerlendirildiğinde öğretmenlerin çocukların daha çok gelişip bilinçlenerek programı çocuk merkezli anlayışla uyguladıkları, birinci sınıfa daha hazır başladıkları ve öğretmenlerin programı uygularken daha esnek bir planlama yapabilme imkanlarının olduğu ifadelerine yer verilmiştir.

Otacıoğlu (2008) araştırmasında, okul öncesi dönemde müzik eğitiminin çocuk merkezli ve öğretmen merkezli uygulamaları arasındaki farkları ele almıştır. Yapılan çalışmanın sonuçları incelendiğinde okul öncesi dönemde verilen müzik eğitiminde çocuk merkezli anlayışın çocuklara daha fazla özgür düşünce ve yaratıcı alan sağlayıp gelişimlerini olumlu bir şekilde etkileyeceği savunulmuştur. Özpolat (2013), çalışmasında öğretmen merkezli geleneksel yaklaşımının aksine öğrenci merkezli eğitim yaklaşımları çocukların aktif olmasını esas alarak onların kültürel farklılıkları doğrultusunda çoklu öğrenme fırsatlarının sunulduğunun altını çizmiştir. 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı çocuk merkezli olarak yapılandırıldığı için gerçekleştirilen bu çalışmada önem taşımaktadır.

Araştırmanın bulgularına destekleyici nitelikte sonuçlar Erkan ve Kırca'nın (2010) çalışmasında görülmektedir. Erkan ve Kırca'nın çalışmasında okul öncesi eğitimin ilkokul birinci sınıf öğrencileri üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma da okul öncesi eğitimi alan çocukların birinci sınıfa daha hazır bir şekilde başladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Özkubat (2013) araştırmasında okul öncesi dönemde çocukların yaparak yaşayarak öğrenme sürecine katılımlarının sağlanması, uygulanan programda belirtilen kazanımlara ve göstergelere en iyi biçimde ulaşılabildiğini ifade etmiştir.

Araştırmanın beşinci alt probleminde elde edilen 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının yürütülmesine farklılıklara yol açmadığı ile ilgili bulgular değerlendirildiğinde öğretmenlerin okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının azaltıldığı, çocukların ana sınıflarda birbirlerinden farklı eğitim aldıkları ve ilkokulda homojen olmayan bir sınıf ortamının oluştuğunu dile getirmişlerdir. Bunun yanında öğretmenler program ile ilgili yetersiz bilgi sahibi olduklarından ve programı uygulama biçimlerinde sorunlar yaşandığından bahsetmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin bir bölümünün tek tip bir programın gerekliliğini vurgulaması, diğerlerinin yeni program kapsamında okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının engellendiği yönündeki görüşleri, 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın esnek yapısının öğretmenlerce yeterince anlaşılamadığını göstermektedir.

Bu çalışmada çocuğa olumsuz etki teması altındaki bulgulara benzer bir araştırma ise Bay ve Şimşek Çetin (2014) tarafından çocukların ana sınıftan ilkokula geçişte yaşadıkları sorunların belirlenmesi ve sorunlara çözüm önerileri getirmesi ile ilgili araştırmasıdır. Yapılan bu araştırmanın sonucunda çocukların akademik olarak hazırbulunuşluklarının yanında okul öncesi eğitim ortamlarından kaynaklanan farklılıkların ilkokul birinci sınıf ortamına yansımaları ve okul öncesi dönemde yapılan okuma yazma hazırlık etkinliklerinin ilkokul birinci sınıfta sorun oluşturduğu belirtilmiştir.

Ağgöl Yalçın ve Yalçın (2018) tarafından okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programını uygulamada karşılaştıkları sorunlar ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amacıyla bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın bulguları değerlendirildiğinde öğretmenlerin okul öncesi eğitim programında bulunan kazanım ve hedeflerin anlaşılır bulmadıkları, eğitim programını uygulayabilme ve sınıf

ortamlarındaki farklı yaş gruplarının bir arada eğitime katmaya bağlı sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Bu çalışmada da öğretmenlerin ülkede yeni uygulanmaya başlanan 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı konusunda benzer sorunlar yaşadıklarına ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Bu güçlüklerin daha detaylı biçimde ve çok yönlü anlaşılabilmesi ve gerekli önlemlerin alınabilmesi için daha fazla çalışmaya gereksinim bulunmaktadır.

Sonuç olarak, 2016 Okul Eğitim Programı ile ilgili olarak okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında farklılaşmaya yol açıp açmadığı konusunda hem ana sınıf hem de birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri farklılaşmaktadır. Her iki öğretmen grubunun yarısı programın değişmesi okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının uygulanmasında değişiklikler olduğunu söylerken bir grup öğretmen ise uygulamaya yönelik herhangi bir değişiklik olmadığı belirtilmektedir. Öğretmenlerin bir kısmı program değişikliği ile çocukların gereksinimlerine bağlı çocuk merkezli planlama yapabildiklerini ve öğretmenlerin esnek uygulama imkanının olduğunu olumlu bir farklılaşma olarak belirtirken; katılımcı öğretmenlerin diğer bölümü program değişikliği nedeni ile okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının gerilediğini, çocukların aldıkları eğitimin okullar arasında farklılaştığını, öğretmenler arasında programı uygulama sorunu yaşadığını, ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenleri arasında tartışma yaşandığını ve programın belirli bir sınırının olmamasından dolayı farklılaşmanın olumsuz olduğunu dile getirmişlerdir. Yeni mezun birkaç öğretmen ise programdan haberleri olmadığını dile getirmişlerdir. Tüm bu veriler bir arada değerlendirildiğinde, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın öğretmenlerce daha iyi anlaşılabilmesi ve uygulamada karşılaşılan güçlüklerin giderilebilmesi için kapsamlı

biçimde hizmet-içi eğitim çalışmaları düzenlemesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

5.6 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarında Öğretmenlerin İşbirliği” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Ana sınıf ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda araştırmanın altıncı alt problemine yönelik elde edilen bulgular iki tema altında toplanmıştır. Bu temalardan birincisi öğretmenlerin birlikte çalışmasının gerekli olduğu ile ilgili olan “İlkokula Hazırlık Sürecini Bütünleştirmek” teması, diğeri ise öğretmenlerin birlikte çalışmasının gerekli olmadığı ile ilgili olan “Öğretim Kademelerinin Farklılığı” temasıdır.

Araştırmanın bulguları değerlendirildiğinde öğretmenlerin yarıdan fazlası öğretmenlerin işbirliği içerisinde olması gerektiğini vurgulamışlardır. Öğretmenler bu konu ile ilgili görüşlerini belirtirken sıklıkla çocukların eğitimlerinde, okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında ortak temeller atılması gerektiğini ve değişen programlardan birbirlerini haberdar etmeleri gerektiği gibi ifadeler dile getirmişlerdir.

Araştırmanın bulguları ile örtüşen bir çalışma Yapıcı ve Ulu'nun (2010) ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenlerinin eğitimlerine ilişkin beklentilerine yönelik görüşlerinin analiz edildiği çalışmadır. Belirtilen araştırmada; okul öncesi öğretmenleri ile birinci sınıf öğretmenleri arasındaki bağın güçlendirilerek eğitim kalitesinin artırılmasının gerekli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca okul öncesi öğretmenleri ile ilkokul birinci sınıf öğretmenleri arasındaki önemli bir

sorun olan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının her iki öğretmen grubu ile ortak hedefler doğrultusunda planlanması gerektiğinin altını çizmişlerdir.

Okul öncesi eğitim ile ilkokul birinci sınıf arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf arasındaki bağlar ile ilgili bir sorun yoksa ve öğretmenler ortak bir görüş birliğine varıp uygun bir planlama yaparlarsa; çocukların gelişimlerine önemli katkı sağlanacağına önemine vurgu yapılmaktadır (Oğuzkan, 1984).

Araştırmanın altıncı alt problemi kapsamında öğretmenlerin diğer bir bölümü ise öğretmenler arası işbirliğinin farklı eğitim yaklaşımları nedeni ile gerekli olmadığını belirtmişlerdir.

Kutluca Canbulat ve Yıldızbaş'ın (2014) yaptıkları araştırmada 60 – 72 aylık çocukların ilkokul birinci sınıfa başlamadan okula hazırbulunuşluklarına ilişkin okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre hem okul öncesi hem de birinci sınıf öğretmenleri çocukların tüm gelişim alanlarında okula hazır olması gerektiğini, sınıf öğretmenlerine okul öncesi öğretmenleri ile yaşadıkları görüş ayrılıklarından dolayı ilkokula geçiş ile ilgili ve okul olgunluğu konusunda sınıf öğretmenlerine eğitim verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Benzer biçimde bu çalışmanın bulgularında da okul öncesi ve ilkokul birinci sınıfın farklı eğitim kademeleri olarak görülmesine rağmen öğretmenlerin kademeler hakkında bilgilendirilmesinin ve işbirliği yapmasını gerekli olduğu görüşü ağırlık taşımaktadır.

Dereli'nin (2012) çalışmasında; okul öncesi öğretmenleri ve ilkokul birinci sınıf öğretmenleri çocukların ilköğretime hazırlık sürecinde okul öncesi eğitimin önemini vurgulamışlardır. Ancak okul öncesi öğretmenleri okul öncesi eğitimde çocukların zihinsel gelişim, dil gelişimi, sosyal – duygusal gelişim gibi alanlarının

desteklenmesi gerektiğini belirtirken; ilkokul birinci sınıf öğretmenleri çocuklarda görgü kuralları ve günlük yaşam becerilerine önem verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırlık süreci ile ilgili hedefleri ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin beklentilerinden farklı olduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırma ile birbirini izleyen ardışık iki kademedeki görev yapan öğretmenlerin beklentilerindeki bu farklılaşmalar da dikkate alındığında, okul öncesi ile ilköğretim arasındaki bütünsellik ve öğretmenler arası işbirliğinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak; katılımcı öğretmenlerin yarısından fazlası okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında öğretmenlerin birlikte çalışmasını gerekli bulmuştur ve öğretmenlerin ilkokula hazırlık sürecini bütünleştirmek için birlikte çalışmanın gerekli olduğunu vurgulamışlardır. Diğer bir öğretmen grubu ise öğretim kademelerindeki farklı öğretim yaklaşımları nedeni ile birlikte çalışmanın gerekli olmadığını belirtmiştir.

5.7 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Ailelerin Katkısı” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda araştırmanın yedinci alt problemine yönelik elde edilen bulgular dört tema altında toplanmıştır. Bu temalar “Önerilen Etkinliklerle Evde Çocuğu Desteklemek”, “Öğretmen Yönlendirmelerine Açık Olma”, “Sınıf Etkinliklerine Açık Olma” ve “Ailenin Desteğine Gerek Yok” şeklindedir. Öğretmenler bu temalar altına benzer ve farklı niteliklerde ailelerin eğitim sürecine katkısı ile ilgili ifadelerini belirtmişlerdir.

Araştırmanın yedinci alt problemine yönelik bulgular değerlendirildiğinde, ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenleri ailelerin çocuklara en çok yazım aşamasında katkıda bulunabileceklerini ve evde farklı malzemelerle çocukların kas gelişimlerine yönelik etkinlikler planlayabileceklerini dile getirmişlerdir. Bunun yanı sıra birinci sınıf öğretmenleri ana sınıf öğretmenlerinden farklı olarak kendi programlarına yönelik aile desteğine ihtiyaçlarını olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca her iki öğretmen grubu da ailelerin evde nasıl öğretim yapabilecekleri hakkında bilinçlendirilmesi gerektiğinden bahsederek, ailelerin kıyaslama yapmaması gerektiğinden söz etmişlerdir. Araştırmanın bulguları değerlendirilirken dikkat çeken bir nokta ise birinci sınıf öğretmenlerinin bir kısmının aile desteğine gerek olmadığını dile getirmesidir.

Ailelerin çocukların okuryazarlık gelişimini desteklediği ve okul aile işbirliğinin önemine vurgu yapan ilgili alanyazınındaki bazı çalışmalar şu şekildedir: Gül (2007) araştırmasında okulda verilen eğitimin yanı sıra ev ortamında da sunulan imkanlar ve okul aile işbirliğine dayalı bir yaklaşımın uygulanmasının çocuklarda okuryazarlık becerilerine ve kas gelişimine katkı sağlamada büyük rol oynamakta olduğunu belirtmiştir. Çakmak (2010), tarafından yapılan okul öncesi eğitiminde ailelerin katılımına ilişkin çalışmasında elde edilen sonuçlar, bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Çalışmamızda eğitim programının amaçlarına ulaşılabilmesi için ailelerin etkin katılımının gerekli olduğu vurgulanmıştır. Çalışmada ev ile okul arasında koordinasyon sağlanarak okulda yapılan etkinliklerin evde de devamlılığının sağlanması çocukların gelişimine katkı sağladığı öğretmenlerce belirtilmiştir.

Araştırmada ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bulgularını destekler nitelikte olan Çelenk'in (2003) çocukların okuduklarını anlama başarısını

ele alan okul aile işbirliğine dayalı çalışmasının bulguları ile örtüşmektedir. Çelenk (2003) çalışmasını 233 tane ilkokul birinci sınıf öğrencisi ile yürütmüştür. Çalışmanın bulgularından; ailesi öğretmenlerin yönlendirmelerini dikkate alan ve okul ile işbirliği içinde olan çocukların okuduğunu anlama başarısının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

KKTC’de okul öncesi eğitime ailenin etkin katılımı çocuğun öğrenmesinde önemli bir etkiye sahipken, ebeveynlerin sorumlulukları okul ile birlikte paylaşması, eğitim planlarının zenginleştirilmesi ailenin gelişimini destekleyici bir unsurdur. Bu sav Gürşimşek (2010) tarafından KKTC’nin Gazimağusa ilçesindeki çeşitli okul öncesi kurumlarına devam eden çocukların ailelerin okul öncesi eğitime katılım düzeylerinin belirlenmesi ve aile katılımı ile ilgili sorunların belirlenmesini amaçlayan çalışması ile ortaya konmuştur. Yapılan bu çalışma ailelerin eğitime katılım sürecinin ev ve okul yaşantılarında birbirini desteklemesi araştırmasının bulgularında bulunan öğretmenlerin düşünceleri ile örtüşmektedir.

Araştırmanın bulguları doğrultusunda ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında aile desteğine gerek olmamasına ilişkin görüşlerinden farklı olarak Yılmaz Bolat ve Dal’ın (2017) okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına aile katılımına ilişkin öğretmen görüşlerini ele aldığı çalışmasının sonuçları önem taşımaktadır. Yılmaz Bolat ve Dal (2017) çalışmasında aile katılımının okuma yazmaya hazırlık etkinliklerini pekiştirdiği, akademik başarıyı arttırdığı, çocukların yetersiz olduğu konularda ev desteğinin sağlanarak öğrenmeye yardımcı olduğu ve öğretmenlerin ailelere evde yapılması için önerilen çizgi çalışmalarının çocuklara büyük katkısı olduğunu belirtmiştir. Ailelerin bilinçsiz ve yetersiz olmalarının önüne geçirilmesi için sunulan çözüm önerisi ise ailelerin bilgilendirilmesi olarak belirtilmiştir.

Yapılan bu araştırmada katılımcı her iki öğretmen grubunun yarıdan fazlası, okul öncesi dönemde yürütölen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına ailelerin katkı sağladığını belirtmişlerdir. Öğretmenler benzer şekilde ailelerin evde çocukları ile birlikte etkinlikler yapabileceklerini, ailelerin öğretmenler tarafından bilinlendirilip yönlendirilebileceği ve aile katılımlı sınıf etkinliklerine yer verilebileceğini dile getirmişlerdir. Katılımcı birinci sınıf öğretmenlerinden az bir kısmı ailelerin bilinçsizliği nedeni ile aile desteğine gerek olmadığını ifade etmişlerdir.

5.8 Ana Sınıf ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, “KKTC’de Okuma Yazmaya Hazırlık ile İlgili Okul Öncesi Dönemde Gözlenen Başlıca Sorunlar ve Bu Sorunların Ortadan Kaldırılması İçin Önerdikleri Düzenlemeler” Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Öğretmen görüşleri doğrultusunda KKTC’de okuma yazmaya hazırlık ile ilgili gözlenen sorunlara yönelik bulgular beş tema altında toplanmıştır. Bu temalar “Okullar Arasına Uygulama Farklılıkları”, “Eğitim Ortamlarındaki Eksiklikler”, “Program Değişikliğine Bağlı Sorunlar”, “Ailelerin Bilinçsiz Oluşu” ve “ocukların Bireysel Farklılıkları” olarak belirlenmiştir.

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda bulgular değerlendirildiğinde, öğretmenler bazı anaokullarında okuma yazma öğretildiğini ve bu durumun okullar arasındaki farklı eğitim uygulamaları kaynaklı sorunlara neden olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler okullarda materyal eksiklikleri olduğunu, öğretmenlerin değişen programlara uyum sağlayamadığını, ailelerin ilgisiz olduğunu, ana sınıf ve ilkokul öğretmenleri arasında beklenti farklılıkları olduğunu ve farklı gelişen çocuklardan kaynaklanan sorunların olduğunu dile getirmişlerdir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde okuma yazma ile ilgili çalışmaların sayısı az olmasına rağmen yapılan bazı araştırmalarda sorunlar şu şekilde ortaya konulmuştur. Doygünel ve Güneyli'nin (2018) çalışması bu çalışmanın bulguları ile benzer şekildedir. Doygünel ve Güneyli (2018) okul yöneticileri ile yaptıkları çalışmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki eğitim programı ve ailelerin ilgisizliğinden kaynaklanan sorunlardan bahsetmişlerdir. Araştırmanın bulguları ile benzer bir başka çalışma ise Babayiğit ve Konedralı'nın (2009) çalışmasıdır. Çalışmada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki okuma yazma eğitimindeki sorunlar şu şekilde belirtilmiştir: ailelerin ilgisizliği ve ailelerden kaynaklanan sorunlar, çocukların bilişsel gelişimlerine bağlı sorunlar, okul öncesi eğitiminde yaşanan sorunlar, yabancı uyruklu öğrencilerin KKTC okullarında eğitim görmesi, öğrencilerde özel eğitim veya konuşma bozukluğunun olması, öğretmenlerin kullandıkları yöntem ve tekniklerin kendi aralarında farklılaşmasıdır. Güneyli ve Baykent Özyel (2016) okuma yazma öğretimindeki yazı çizgi çalışmalarına yönelik öğretmen görüşlerine bağlı sorunlara ilişkin; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde uygulanan eğitim programlarının Türkiye'den geliyor olması, öğretmenlerin okuma yazmayı öğretirken kullandıkları yöntemlerin birbirlerinden farklı olması ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan okuma yazmaya yönelik çalışma sayısının az olduğuna dikkat çekmişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde okuma yazma ile ilgili çalışmaların sayısı oldukça fazladır. Bu nedenle okuma yazma eğitimine ilişkin sorunların daha farklı başlıklarda ele alındığı görülmektedir. Ortabağ Çevik (2006) araştırmasını 12 ilköğretim okulunda görev yapan 20 sınıf öğretmenin görüşlerine başvurularak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenler Ses Temelli Cümle Yöntemi'nin uygulamakta sorun yaşadıklarını bu

sorunun yetersiz hizmet içi eğitimlerden ve ev ile okulda uygulanan yöntemlerin farklı olmasından kaynaklandığını dile getirmişlerdir. Ayrıca araştırmada sınıfların kalabalık olması, materyal eksikliği, ders ve çalışma kitaplarını kullanmada güçlük yaşanması, çocukların okuma hızlarının artmaması ve okuduklarını anlama becerilerinin gelişmemesinden kaynaklanan sorunlar belirtilmiştir. Ferah Özcan ve Yıldız'ın (2018) araştırması, 2017 – 2018 eğitim ve öğretim yılında uygulanmaya başlanan yeni Türkçe ilk okuma yazma dersi öğretim programının değerlendirilmesi amacı ile yapılmıştır. Araştırmada 2017 ilköğretim birinci sınıf Türkçe dersi öğretim programı öğretmen görüşlerine göre, harf/ses gruplarının belirlenmesinin hatalı olması öğrencilerin okumayı öğrenmede zorlanacağı ve dilbilgisi dersinin kazanımlarının olmamasının olumsuz bir özellik olduğunu ve programdan kaynaklı önemli bir sorun olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmanın son alt probleminde öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda çözüm önerilerine yönelik bulgular değerlendirildiğinde, öğretmenlerin ebeveynlerin katılabileceği eğitimler düzenlenerek onların bilinçlendirilmesi gerektiğini, değişen Okul Öncesi Öğretim Programı hakkında öğretmenlerin ihtiyaçları belirlenerek düzenlemeler yapılması gerektiğini, özel kreşlerin denetimler tarafından denetlenmesi gerektiğini, hizmet içi eğitimlerin bölgesel yapılmasını ve zorunlu hale getirilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Ayrıca öğretmenler çözüm önerilerinde öğretmenlerin uygulayabileceği ortak bir program olması gerektiğini ve özel eğitime önem verilerek öğretmen ihtiyacının giderilmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır.

Araştırmanın çözüm önerilerine yönelik bulguları değerlendirildiğinde alanyazınında konu ile ilgili farklı bulgulara ve çözüm önerilerine ulaşıldığı söylenebilmektedir. Başaran, Gökmen ve Akdağ (2014) araştırmasında okul öncesi öğretmenlerinin okula yeni başlayan çocuklarda karşılaştıkları okula uyum

sorunlarını belirlemek ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada çocuklarda okula uyuma yönelik uygulamaların belirli düzeyde gerçekleştirildiğine vurgu yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenleri bu sürecin verimliliğinin arttırılabilmesi için okula uyum çalışmalarının aileler ile birlikte planlanarak uygulanması ve uygulamadan sonra izleme değerlendirme çalışmalarının yapılmasına yönelik öneriler getirilmiştir. Bay ve Alisinanoğlu (2008) araştırmasında ana sınıf öğretmenlerinin okul öncesi dönemde uygulanan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına ilişkin yeterlilik algılarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Yapılan araştırma sonuçları doğrultusunda hem ana sınıf öğretmenlerine hem de öğretmen yetiştiren kurumlara bu çalışma ile benzer çözüm önerileri sunmuşlardır. Araştırmada sunulan öneriler ana sınıf öğretmenlerine okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili hizmet içi eğitim verilmesi, öğretmen yetiştiren kurumlara okuma yazmaya hazırlık çalışmaları dersinin müfredatlarına eklenmesi, alanından mezun okul öncesi öğretmenlerinin atanması, okuma yazmaya hazırlık çalışmaları birinci sınıf öğretmenleri ile işbirliği içerisinde planlanması olarak belirtilmiştir.

Bu çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenlerin alandan mezun olmayışı ve okuma yazma konusunda yeterli düzeyde eğitim alınmaması çocukların okuma yazma başarısı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu bağlamda gelecekte yapılacak araştırmalarda özellikle okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında görülen öğretmen kaynaklı sorunların daha detaylı araştırılması KKTC eğitim sistemindeki birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarısı üzerindeki etkisi daha iyi anlaşılacaktır.

Yapılan bu çalışmanın sonuçları şu şekilde özetlenebilmektedir; hem ana sınıf hem de ilkökul birinci sınıf öğretmenleri okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacının çocuğun gereksinimlerine bağlı olarak hazırbulunuşluklarına uygun

bir şekilde yapılmasına dikkat çekmişlerdir. Her iki öğretmen grubunda temel amaç ile ilgili görüşleri okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlaması ile tutarlılık göstermekte ve görüşlerinde çocukların hazırbulunuşluklarına yönelik planlama yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca her iki grubun öğretmenleri de farklı malzemelerle yapılabilecek okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına yönelik etkinlikler gerçekleştirebileceklerinden bahsetmişlerdir. Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenleri daha önceki alt problemlerde vurguladıkları ç önceki iocukların bireysel özelliklerine yönelik ifadeleri değerlendirme alt probleminde de öğretmenlerin daha önceki ifadeleri ile tutarlıdır. Çalışmada ele alınana 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı ile ilgili öğretmen görüşleri birbirinden farklıdır. Bu durum programın öğretmenler tarafından yeteri kadar anlaşılmadığını düşündürmektedir. Çalışmada ele alınan öğretmenlerin kendi aralarında işbirliği yapması her iki öğretmen grubu tarafından da gerekli bulunmuştur. Çalışmada ele alınan son alt probleme bağlı olarak KKTC’de okul öncesi dönemde birçok alanda sorun olduğunu ve bu durumun çocukların ilerleyen yıllarda okuma yazma başarısı üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 6

ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular ve yorumlar doğrultusunda çeşitli önerilere yer verilecektir.

6.1 Öneriler

6.1.1 Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Öğretmenler arası işbirliğinin daha kolay sağlanması için ilköğretim kurumlarının bünyesine ana sınıf açılabilir veya ana sınıfların sayıları çoğaltılabilir.
2. Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerine okuma yazmaya hazırlık ile ilgili ortak hizmet içi eğitim verilebilir.
3. Öğretmenlerin ihtiyaçları doğrultusunda verilen hizmet içi eğitimler bölgesel yapılarak öğretmenler eğitimlere teşvik edilebilir.
4. 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın yapısı ve uygulama esasları yeniden hem ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenlerine hem de denetmenlere anlatılmalıdır.
5. Ailelerin okuma yazmaya hazırlık ve okula uyum süreçlerindeki ihtiyaçları belirlenerek aileleri bilinçlendirilecek eğitimler düzenlenmelidir.
6. Okul öncesi eğitim kurumları ve ilköğretim kurumları arasında bütünselliği sağlayacak biçimde, eğitim programları arasında paralellik sağlanmalıdır.
7. Özel eğitim yasası belirlenerek, özel eğitimli öğrencilere bölgelere göre daha fazla destek sağlanmalıdır.

8. Okuma yazmaya hazırlık çalışmaları hem ana sınıf hem de birinci sınıf öğretmenlerinin ortak görüşleri doğrultusunda yeniden yapılandırılabilir.
9. Ana sınıf ve birinci sınıf öğretmenleri bölgelere göre aylık toplantılar yapmalarına olanak sağlanıp, ortak eğitimin temelleri atılmalıdır.
10. İki eğitim kademesi arasında işbirliğini güçlendirmek için elektronik portfolyo uygulaması ile öğretmenlerin çocukların bilgilerine erişebilmelerine yönelik düzenlemeler yapılandırılabilir.
11. Bölgesel farklılıklar en aza indirgenmelidir.

6.2.2 Yürütülecek Yeni Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. 2016 Okul Öncesi Eğitim Programı'na yönelik yürütülen farklı okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının ilköğretimde çocuklar üzerinde yarattığı farklı etkiler boylamsal olarak daha detaylı biçimde araştırılabilir.
2. Alan mezunu olan ve olmayan öğretmenlerin okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında bilgi, beceri ve uygulamalarının karşılaştırılabileceği çalışmalar planlanabilir.
3. Okul öncesi öğretmenlerinin yeni programın esnek ve çocuk merkezli yapı ve uygulamalarının avantaj ve dezavantajlı yönleri konusundaki görüşleri ve bunların uygulamaya yansımaları daha detaylı araştırılabilir.
4. Okul öncesi ve ilköğretim kademelerinde hazırlanacak aile katılımlı okuma yazmaya hazırlık çalışmaları programının etkililiğini belirlemek amacıyla deneysel bir çalışma planlanıp uygulanabilir.
5. Okul öncesi ve ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin işbirliği içinde yürütülen bütünleştirilmiş bir okuma yazmaya hazırlık programının etkililiğini belirlemeye yönelik araştırmalar yürütülebilir.

KAYNAKLAR

- Acar, G., Demir, A., Görmez, D., ve Keser, İ. (2015). *Aile ve Çocuk Suçluluğu İlişkisi*, Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal, 2(1), 651-656.
- Adagideli, F. H. (2018). *Okul Öncesi Çocuklarının İlkokula Hazırbulunuşluklarının Yordayıcısı Olarak Özdüzenleme Becerilerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi.
- Ağgöl Yalçın, F. A., ve Yalçın, M. (2018). *Okul Öncesi Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitimin Sorunlarıyla İlgili Görüşleri: Ağrı İli Örneği*, İlköğretim online, 17(1), 367-383.
- Akbaba Altun, S., Şimşek Çetin, Ö. ve Bay, D. (2014). *Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Yönelik Öğretmen Görüşleri*, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(1), 244-263.
- Akmeşe, P. (2015). *Doğuştan İleri/Çok İleri Derecede İşitme Kayıplı Çocukların Dil Becerilerine İlişkin Araştırmaların İncelenmesi*, Ege Eğitim Dergisi, 16(2), 392-407.
- Akyol, H., ve Duran, E. (2010). *Ana Sınıfında Yazıya Hazırlık Eğitimi Almanın İlköğretim Birinci Sınıf Yazı Öğretimine Etkisi*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (6), 91-98.

- Alisinanoğlu, F., ve Şimşek, Ö. (2012). *Okuma Yazmaya Hazırlık alıŐmalarının Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerine Etkisinin İncelenmesi*, Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi. 2(2), 1-14.
- Altinkaynak, Ö. (2019). *Okul Öncesi Dönemde Erken Okuryazarlık Becerilerinin Gelişimi*, Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 3(1), 37-49.
- Altun, D., ve Tantekin Erden, F. (2015). *Okuryazarlık Süreci Açısından Ev-İçi Okuryazarlık Ortamı: Çocukların İlkokula Başlamadan Önce Ev-İçi Okuryazarlık Deneyimlerinin İncelenmesi*, In 14th National Primary Teacher Education Symposium (USOS), Bartın, Türkiye.
- Altun, D., ve Tantekin Erden, F. (2016). *Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Erken Okuryazarlık ile İlgili Görüşleri ve Staj Uygulamaları*, Journal of Kirsehir Education Faculty, 17(1).
- Altun, S. A. (2009). *İlköğretim Öğrencilerinin Akademik Başarısızlıklarına İlişkin Veli, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi*, İlköğretim Online, 8(2), 567-586.
- AÖA (2018). *Atatürk Öğretmen Akademisi Kısa Tarihçesi*. <http://www.aoa.edu.tr/tarihce.html> adresinden 15 Temmuz 2019 tarihinde erişilmiştir.

- Arı, A., ve Özcan, E. (2014). *Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okul Olgunluğu Düzeylerinin, Okuma Yazmayı Öğrenmelerine Etkisi*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (47), 74-90.
- Asher, A. V. (2006). *Handwriting Instruction in Elementary Schools*, American Journal of Occupational Therapy, 60(4), 461-471.
- Aytaçlı, B. (2012). *Durum Çalışmasına Ayrıntılı Bir Bakış*, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(1), 1-9.
- Babayigit, S., ve Konedralı, G. (2009). *KKTC'deki İlk Okuma-Yazma Öğretimi İle İlgili Uygulamalar ve Bunlara İlişkin Öğretmen Görüş ve Değerlendirmeleri*, Kıbrıs.http://eprints.uwe.ac.uk/8426/1/Babayi%26_Konedral%C4%B1_2009_KKTC%27deki_%C4%B0lk_Okuma_Yazma_%C3%96%C4%9Fretimi_.pdf adresinden 13 Ağustos 2019 tarihinde erişilmiştir.
- Balcı, A. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*, 12. Basım, Ankara: Pegem Akademi.
- Baroody, A. E., ve Diamond, K. E. (2016). *Associations Among Preschool Children's Classroom Literacy Environment, Interest and Engagement in Literacy Activities, and Early Reading Skills*, Journal of Early Childhood Research, 14(2), 146-162.
- Başaran, S., Gökmen, B., ve Akdağ, B. (2014). *Okul Öncesi Eğitimde Okula Uyum Sürecinde Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2014(2), 197-223.

- Bay, D. N., ve Şimşek Çetin, Ö. (2014). *Anasınıfından İlkokula Geçişte Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, The Journal of Academic Social Science Studies, 30(1), 163-190.
- Bay, N. (2008). *Ana Sınıfı Öğretmenlerinin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına İlişkin Yeterlilik Algularının Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.
- Bay, N. D., ve Alisinanoğlu, F. (2008). *Ana Sınıfı Öğretmenlerinin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına İlişkin Yeterlilik Algularının Belirlenmesi*, Gazi Üniversitesi Bilim Enstitüsü Yüksek Lisans, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalında Mayıs 2008 tarihinde kabul edilen Yüksek Lisans Tezinden uyarlanmıştır.1-14.
- Baydilek, N. B. (2015). *Japonya’da Okul Öncesi Eğitim*, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(1), 1-13.
- Bayraktar, V., ve Temel, F. (2014). *Okuma-Yazmaya Hazırlık Eğitim Programı’nın Çocukların Okuma-Yazma Becerilerine Etkisi*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(3), 8-22.
- Bilir, A . (2005). *İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Özellikleri ve İlkokuma Yazma Öğretimi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 38(1), 87-100.

- Bogdan, R. C., ve Biklen, S. K. (1992). *Qualitative research for education: An introduction to theory and methods*, Creative Education, 5(17).
- Bozgün, K., ve Sağır, Ş. U. (2018). *Okuma Yazmayı Öğrenme Sürecinde Okul Öncesi Eğitimin Etkisi*.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün E.Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 11. Basım, Ankara: Pegem Akademi.
- Canbulat, A. N. K., ve Yüce, S. (2017). *Sınıf Öğretmenlerinin İlkokuma Yazma Öğretiminde Okul Olgunluğunu Belirleme ve Kullanma Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri*, International Journal of Languages' Education and Teaching, 5(1),101-123.
- Canbulat, T., (2016). *Kesintili Zorunlu Eğitimden Etkilenen İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum ve Okula Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Değerlendirilmesi*, Kastamonu Eğitim Dergisi, 25(4), 1573-1586.
- Cinkılıç, H. (2009). *Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerinin Okul Olgunluğuna Etkisinin İncelenmesi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Coşkun, L., ve Deniz Ü. (2017). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocukların Okuma Yazmaya Hazırlık Becerilerini Desteklemeye Yönelik Uygulamaları (Teksas Eyaleti Örneği)*, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, (1), 233-260.

- Cömert, D., ve Güleç, H. (2004). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Öğretmen – Aile - Çocuk ve Kurum*, Sosyal Bilimler Dergisi, 6(1), 131-145.
- Çakır, T. (2004). *Çocukta Dil Gelişimi ve Kuramsal Yaklaşımlar*, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3, 139-162.
- Çakmak, Ö. Ç. (2010). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımı*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 1(20), 1-17.
- Çakmak, T., ve Yılmaz, B. (2009). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Okuma Alışkanlığına Hazırlık Durumları Üzerine Bir Araştırma, Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Örneği*. Türk Kütüphaneciliği, 23(3), 489-509.
- Çelenk, S. (2003). *Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması*, İlköğretim online, 2(2), 28-34.
- Çelenk, S. (2008). *İlköğretim Okulları Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlkokuma ve Yazma Öğretimine Hazırlık Düzeyleri*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(1), 83-90.
- Çetin, A. (2019). *Erken Okuryazarlık Becerileri Eğitim Programının Erken Okuryazarlık ve Erken Matematik Becerileri Üzerine Etkisinin İncelenmesi*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

- Dağabakan, F. Ö., ve Dağabakan, D. (2007). *Dil ve Çocukta Dil Gelişim Kuramları*.
- Dam, H. (2008). *Öğrencinin Okul Başarısında Aile Faktörü*, Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 7(14), 75-99.
- Denton, P. L., Cope, S., ve Moser, C. (2006). *The Effects of Sensorimotor-Based Intervention Versus Therapeutic Practice on Improving Handwriting Performance in 6 to 11 Year Old Children*, American Journal of Occupational Therapy, 60(1), 16-27.
- Dereli, E. (2012). *Okulöncesi Öğretmenleri ile İlköğretim Birinci Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretime Hazırlık Süreci ile İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılarak İncelenmesi*, Akademik Bakış Dergisi, 30, 1-20.
- Doygunel, A., ve Güneyle, A. (2018), *Öğretim Liderleri Olarak Okul Yöneticilerinin Görüşleri Temelinde İlkokuma Yazma Eğitiminin Değerlendirilmesi: Kıbrıs Örneği*, İlköğretim Online, 17(1), 102-124.
- Dönmezler, E. (2016). *Okul Öncesi Dönemde Uygulanan Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*, Turkish Journal of Primary Education, 1(1), 42-53.
- Ekinci Vural, D., (2012). *Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime Etkisinin Aile Katılımı ve Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Methodlarına Giriş*, 5. Basım, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Engin, A., Özen, Ş., ve Bayoğlu, V. (2009). *Öğrencilerin Okul Öğrenme Başarılarını Etkileyen Bazı Temel Değişkenler*, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3, 125-156.
- Eray Alışkan, E. ve Güneyli, A. (2016). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Türkçe Dil Etkinliklerine İlişkin Görüşleri: Lefkoşa Örneği*, Ana Dili Eğitimi Dergisi, 4(3), 348-371.
- Erbay, E. (2008). *Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Becerilere Sahip Olma Düzeyleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi.
- Erden, M. (2011). *Eğitim Bilimlerine Giriş*, 5. Basım, Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Erdoğan, T., Özen Altınkaynak, Ş., ve Erdoğan, Ö. (2013). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okuma-Yazmaya Hazırlığa Yönelik Yaptıkları Çalışmaların İncelenmesi*, İlköğretim Online, 12(4), 1188-1199.
- Ergül, C., Karaman, G., Akoğlu, G., Tufan, M., Sarıca, A. D., ve Kudret, Z. B. (2014). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Erken Okuryazarlık" Kavramına İlişkin Bilgi Düzeyleri ve Sınıf Uygulamaları*, İlköğretim Online, 13(4), 1449-1472.

- Erickson, J. D., ve Wharton-McDonald, R. (2019). *Fostering Autonomous Motivation and Early Literacy Skills*, *The Reading Teacher*, 72(4), 475-483.
- Erkan, S. (2011). *Farklı Sosyoekonomik Düzeydeki İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazırbulunuşluklarının İncelenmesi*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40(40), 186-197.
- Erkan, S. ve Kırca, A. (2010). *Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38(38), 94-106.
- Esaspehlivan, M. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Gitmiş ve Gitmemiş 78 ve 68 Aylık Çocukların Okula Hazırbulunuşluklarının Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi.
- Ferah Özcan, A. ve Yıldız, S. (2018). *2017 İlkokul Birinci Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı İlk Okuma Yazma Bölümü'nün Değerlendirilmesi*, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(2), 217-255.
- Genç, S. Z. (2005). *İlköğretim 1. Kademedeki Okul - Aile İşbirliği ile İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri*, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(2), 227-243.
- Gill, S., Winters, D., ve Friedman, D. S. (2006). *Educators' Views of Pre-Kindergarten and Kindergarten Readiness and Transition Practices*, *Contemporary Issues in Early Childhood*, 7(3), 213-227.

- Gökel, Ö., ve Dağlı, G. (2015). *Osmanlı'dan Günümüze Kıbrıs Türk Eğitim Sisteminin Geçirmiş Olduğu Evreler*. Journal of International Social Research, 8(37).
- Gönen, M., Ünüvar, P., Bıçakçı, M., Koçyiğit, S., Yazıcı, Z., Orçan, M., Durmuş, A., Güven, G. ve Özyürek, A. (2010). *Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Dil Etkinliklerini Uygulama Biçimlerinin İncelenmesi*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (19), 23-40.
- Graham, S., Aitken, A., Barlett, B., Holzapfel, J., Liu, X., Ng, C., and Harris, K. (2017). Effectiveness of Literacy Programs Balancing Reading and Writing Instruction: A Meta-Analysis. 5 Ekim 2018 tarihinde <https://asu.pure.elsevier.com/en/publications/effectiveness-of-literacy-programs-balancing-reading-and-writing> adresinden erişildi.
- Gül, G . (2007). *Okuryazarlık Sürecinde Aile Katılımının Rolü*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 8(01), 17-32.
- Güleç, G. (2008). *Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları ile İlgili Görüş ve Uygulamaları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi.
- Güler, H., ve Onur, M. (2016). *İlkokul 1. Sınıfa Başlayan Öğrencilerin Okula Başlama Yaşına Göre Okula Uyumlarının İncelenmesi*, 21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(14), 87-100.

- Gültekin, M. (2007). *Dünyada ve Türkiye’de İlköğretimdeki Yönelimler*, Anadolu University Journal of Social Sciences, 7(2), 503-528.
- Gündüz, F., ve Çalışkan, M. (2013). *60-66, 66-72, 72-84 Aylık Çocukların Okul Olgunluk ve Okuma Yazma Becerilerini Kazanma Düzeylerinin İncelenmesi*, Necmettin Erbakan Üniversitesi Dergisi, 8(8), 379-398.
- Gündüz, H. B., ve Özarslan, N. (2017). *Farklı Yaş Kategorilerinde İlkokula Başlayan Öğrencilerin Okul Olgunluğu ve Öğretmen Görüşlerine Göre Okula Uyum Problemleri*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(1), 212-230.
- Güneyli, A. ve Baykent Özyel, N. (2016). *Yazmaya Hazırlık Temelinde Yazı – Çizgi Çalışmalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri: Kıbrıs Örneği*, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 11(3), 1203-1228.
- Gürşimşek, A. I. (2010). *Okul Öncesi Eğitime Aile Katılımını Etkileyen Faktörler*, Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 9(18), 1-19.
- Güvendir, E. Ve Yıldız, I., G. (2014). *Dil Edinimi*. 1. Basım, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güzel, N., ve Özyurt, M. (2018). *Okul Öncesi Eğitimi Alan Çocukların Okul Olgunluğu Düzeylerinin ve Okul Olgunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(3), 1250-1267.

- İş, A. (2017). *Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin 2013 Okul Öncesi Eğitim Programındaki Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Algıları*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi.
- Kahramanoğlu, R., Tiryaki, E. N., ve Canpolat, M. (2015). *İlkokula Yeni Başlayan 60-66 Ay Grubu Öğrencilerin Okula Hazır Oluşları Üzerine İnceleme*, Kastamonu Eğitim Dergisi, 23(3), 1065-1080.
- Kandır, A., Özbey, S., ve İnal, G. (2009). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Programlarını Planlama ve Uygulamada Karşılaştıkları Güçlüklerin İncelenmesi*, Uluslar Arası Sosyal Araştırma Dergisi, 2(6), 373-387.
- Kandır, A., Tezel Şahin, F., Dilmaç, B. ve Yazıcı, E. (2010). *İlköğretime Geçiş Sürecinde Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları*, 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Kandır, A., ve Alpan, U. Y. (2008). *Okul Öncesi Dönemde Sosyal-Duygusal Gelişime Anne-Baba Davranışlarının Etkisi*, Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 14(14), 33-38.
- Karaca, Y. (2019). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin KKTC Okul Öncesi Eğitim Programına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Doğu Akdeniz Üniversitesi.
- Karacan, E. (2000). *Bebeklerde ve Çocuklarda Dil Gelişimi*, Klinik Psikiyatri, 3(4), 263-268.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 23. Basım, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kargı, E. (2011). *Niçin Okul Öncesi Eğitim*, Eğitime Bakış, 7(20), 5-8.

Kartal, H., ve Güner, F. (2017). *Okul Öncesi Eğitim Programı Etkinlik Kitabındaki Etkinliklerin Ses Bilgisi Farkındalığı Açısından İncelenmesi*, Ana Dili Eğitimi Dergisi, 5(1), 14-30.

Kavale, K. A., ve Forness, S. R. (2000). *Auditory and Visual Perception Processes and Reading Ability: A Quantitative Reanalysis and Historical Reinterpretation*, Learning Disability Quarterly, 23(4), 253-270.

Keçeli-Kaysılı, B. (2008). *Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 9(01), 69-83.

Keskin, F., Ömeroğlu, E., ve Okur, A. (2015). *0-6 Yaş Arasındaki Çocuklara Sözcük Öğretimi ile İlgili Çalışmaların İncelenmesi*. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 3(1), 80-95.

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, (2018). *Milli Eğitim Sisteminin Genel Yapısı*:

<http://www.mebnet.net/?q=node%F35&fbclid=IwAR3ogEoleCYeH8qj4hQviuUI5F9WrjwVWCHm6nSyXogD-okYhg-1svRX9A8> adresinden alınmıştır.

KKTC Talim Terbiye Müdürlüğü. (2016). Temel Eğitim Programı Giriş. Lefkoşa: MEB.

Kocabaş, E. Ö. (2016). *Eğitim Sürecinde Aile Katılımı: Dünyada ve Türkiye'deki Çalışmalar*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3(26), 143-153.

Koçyiğit, S. (2009). *İlköğretim Birinci Sınıf Öğretmenlerinin ve Ebeveynlerin Görüşleri Işığında Okula Hazır Bulunuşluk Olgusu ve Okul Öncesi Eğitime İlişkin Sonuçları*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi.

Koçyiğit, S., ve Saban, A. (2014). *Birinci Sınıf Öğretmenlerinin ve Ebeveynlerin Görüşlerine Göre Okula Hazır Bulunuşluk*, Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 7(3), 322-341.

Kol, S. (2011). *Erken Çocuklukta Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi*, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(21), 1-21.

Korkmazhan, S. (2019). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okuma Yazma Becerilerine Yönelik Yaptıkları Etkinliklere İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Doğu Akdeniz Üniversitesi.

Kök, M., Tuğluk, M. N. ve Bay, E. (2005). *Okul Öncesi Eğitimin Öğrencilerin Gelişim Özellikleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi*, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (11), 294-303.

Köksal, O., Balaban Dağal, A. ve Duman, A. (2016). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi*, The Journal of Academic Social Science Studies, 46, 379-394.

Kutluca Canbulat, A. N., ve Yıldızbaş, F. (2014). *Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin 60-72 Aylık Çocukların Okula Hazırbulunuşluklarına İlişkin Görüşleri*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33-50.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Yasası (1985). KKTC Resmi Gazete, 51, 11 Haziran 1986.

Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Milli Eğitim Yasası. (1986). KKTC Resmi Gazete (in Turkish), 51, 11 June 1986.

National Early Literacy Panel. (2008). *Developing Early Literacy: Report of the National Early Literacy Panel*, Washington, DC: National Institute for Literacy.

Neuman, S. B. ve Dickinson D. K. (2018). *Erken Okuryazarlık Araştırmaları El Kitabı*, Gözde Akoğlu ve Cevriye Ergül (Çev)1. Basım, İstanbul: Nobel Yayıncılık.

Oğuzkan, A. F. (1984). *Okulöncesi Eğitimi ve İlköğretim Arasındaki İlişki*, Eğitim ve Bilim, 9(52), 43-49.

- Ok, S., (2016). *Öğretmen ve Ailelere Göre Okul Öncesi Eğitimde Okul-Aile İşbirliğinin Önemi*, İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 8(32), 61-80.
- Oktay, A. (2013). *İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları*, 2. Basım, Ankara: Pegem Akademi.
- Ortabağ Çevik, S. (2006). *Birinci Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin Görüşleri (Bursa İli Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi.
- Otacıoğlu, S. G. (2008). *Okul Öncesi Çocuk Merkezli Öğrenme ve Müzik Stratejileri*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7(23), 157-171.
- Özbacı, N., ve Acat, M. B. (2005). *Sosyo Ekonomik Çevreye Göre İlköğretim Öğrencilerinin Başarısızlık Nedenleri*, Sosyal Bilimler Dergisi, 6(1), 145-169.
- Özcan, Ö., ve Aysev, A. (2009). *Okul Fobisi Olan Çocuklarda Ruhsal Bozuklukların Sıklığının Araştırılması*, İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 16(1), 13-17.
- Özder, H., Konedralı G., ve Sabancıgil, P. (2013). *KKTC'de Okul Öncesi Öğretmeni Yetiştirme Programının Değerlendirilmesi*. International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE), 2(2). <http://www.ijtase.net/ojs/index.php/IJTASE/article/view/206/275> adresinden 12 Ağustos 2019 tarihinde erişilmiştir.

- Özkubat, S. (2013). *Okul Öncesi Kurumlarında Eğitim Ortamlarının Düzenlenmesi ve Donanım*, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 4(2), 58-66.
- Özkul, A. E., Tufan, H., ve Özsezer, M. (2017). *Osmanlı Dönemi'nden İngiliz İdaresine Kıbrıs Türk Temel Eğitimi'nin Modernleşmesi ve Toplumsallaşması*. Journal of History Culture and Art Research, 6(2), 565-584.
- Özpolat, V. (2013). *Öğretmenlerin Mesleki Önceliklerinde Öğrenci Merkezli Eğitim Yaklaşımlarının Yeri*, Milli Eğitim Dergisi, 43(200), 5-27.
- Parlakıyıldız, B. (2014). *Okulöncesi Eğitimi Alan ve Almayan İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Yazma Başarılarının Karşılaştırılması*, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Parlakıyıldız, B., ve Yıldızbaş, F. (2004). *Okulöncesi Eğitiminde Öğretmenlerin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Yönelik Uygulamalarının ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, İnönü Üniversitesi, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı.
- Pekdoğan, S. (2017). *Sınıf Öğretmenlerinin İlkokula Hazırlık Sürecinde Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri*, Yaşadıkça Eğitim Dergisi, 31(2), 11-22.

- Pirpir, D. A., Soydan, S., ve Angın, E. (2016). *Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okul Olgunluk Düzeylerini Yordayıcı Bazı Değişkenler*, Pegem Atıf İndeksi, 489-504.
- Reitman, D. (1994). *Partial Ownership Arrangements and the Potential for Collusion*, The Journal of Industrial Economics, 313-322.
- Santos, A. I. (2015). *Between Preschool and Primary Education--Reading and Writing from the Perspective of Preschool and Primary Teachers*, International Education Studies, 8(11), 211-218.
- Sapsağlam, Ö. (2013). *Değerlendirme Boyutuyla Okul Öncesi Eğitim Programları*, Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, (1), 63-73.
- Schweinhart, L. J. (2007). *Crime Prevention by the High/Scope Perry Preschool Program*. Victims and Offenders, 2(2), 141-160.
- Senemoğlu, N. (1989). *Okulöncesi Eğitimde Dilin Önemi*, Milli Eğitim Vakfı Dergisi, 4(14), 21-22.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişi, Öğrenme ve Öğretim*, 22. Basım, Ankara: Pegem Akademi.
- Sevinç, M. (2006). *Okul Öncesi Eğitimi Alan Çocukların Annelerinin Okuldan Beklentileri*, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (13), 218-225.

- Sezer, C. (2010). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirmeyi Kullanma Düzeylerinin Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Sezgin, E. Y., Ulus. L. U. S., ve Aksoy, A. B. (2018). *Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Erken Okuma Yazmayla İlgili İnançlarının İncelenmesi*, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(12), 495-515.
- Sildir, E., ve Sümer, M. (2017). *Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Dil Gelişimiyle İlgili Kazanımların Türkçe Dersi Öğretim Programındaki 1. Sınıf Kazanımlarını Desteklemesi Açısından İncelenmesi*, *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 273-288.
- Strickland, D. S., ve Morrow, L. M. (2000). *Beginning reading and writing*, Teachers College Press, (50).
- Subaşı, M. ve Okumuş, K. (2017). *Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması*, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419 – 426.
- Şahin, İ., Sak, R. ve Tuncer, N. (2013). *Okul Öncesi ve Birinci Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretime Hazırlık Sürecine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması*, *Kuramsal Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1691-1713.
- Şimşek Çetin, Ö. (2014). *Okul Öncesi Dönemindeki Çocukların Yazı Farkındalığı ve Yazmaya Hazırlık Becerilerinin İncelenmesi*, *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(3), 342-360.

Tantekin Erden, F. ve Altun, D. (2014). *Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretime Geçiş Süreci Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi*, *Elementary Education Online*, 13(2), 481- 502.

TC Milli Eğitim Bakanlığı, (2013a). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> adresinden 19 Haziran 2019 tarihinde erişildi.

TC Milli Eğitim Bakanlığı, (2013b). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Okuma Yazmaya Hazırlık*. http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Okuma%20Yazma adresinden 28 Haziran 2019 tarihinde erişildi.

TDK. (1974). İlköğretim. 12 Temmuz 2019 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/?kelime=ilk%C3%B6%C4%9Fretim> adresinden erişildi.

TDK. (1974). Okul Öncesi Eğitim. 12 Temmuz 2019 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/?kelime=okul%20%C3%B6ncesi> adresinden erişildi.

Temel, F., ve Turla, A. (2014). *Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim 4*, 1. Basım, Ankara: Hedef Yayınları

Tuğluk, İ. H., Kök, M., Koçyiğit, S., Kaya, H. İ., ve Gençdoğan, B. (2008). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okuma-Yazma Etkinliklerini Uygulamaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (17), 72-81.

- Tunçeli, H. I., ve Akman, B. (2013). *The Investigation of School Readiness Level of Six Years Old Preschool Children in Terms of Different Variables*, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106, 2899-2905.
- Tutal, Ö., ve Oral, B. (2015). *İlk Okuma – Yazma Öğrenmede Okula Başlama Yaşının Okuma – Yazma Başarısına Etkisi*, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24), 96 – 121.
- Türnüklü, A. (2000). *Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Ulus, İ. H. (2011). *TÜBA Davranış Kuralları*, <http://eski.tuba.gov.tr/etik.html?format=html&lang=tr> adresinden 13 Mart 2019 tarihinde erişilmiştir.
- Uyanık, Ö., ve Kandır, A. (2010). *Okul Öncesi Dönemde Erken Akademik Beceriler*, *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(2), 118-134.
- Uzun, E. M., ve Alat, K. (2014). *İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin 4+ 4+ 4 Eğitim Sistemi ve Bu Sistem Sonrasında İlkokula Başlayan Öğrencilerin Hazırbulunuşlukları Hakkındaki Görüşleri*, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 15-44.

- Üstün,E., Gürşimşek, A. I., Özmenek, s., Özyel, N B., Kırılı, F., ve Karaca, Y. (2017a). *Okul Öncesi Eğitim: El Kitabı*. (A. Pehlivan, Dü.) Lefkoşa: KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı.
- Wasik, B. A. & Hindman, A. H. (2011). *Improving Vocabulary and Pre – literacy Skills of At-risk Preschoolers Through Teacher Professional Development*, *Journal of Education Psychology*, 103(2), 455 – 469.
- Woodrome, S. E., ve Johnson, K. E. (2009). *The Role of Visual Discrimination in the Learning to Read Process*, *Reading and Writing*, 22(2), 117-131.
- Yangın, B. (2007). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Altı Yaş Çocuklarının Yazmayı Öğrenmeye Hazır Bulunuşluk Durumları*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32, 294-305.
- Yapıcı, M., ve Ulu, F. B. (2010). *İlköğretim 1. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Öğretmenlerinden Beklentileri*, *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(1), 43-55.
- Yazıcı, E., ve Kandır, A. (2018). *Erken Okuryazarlık Becerilerinin Ev Ortamında Desteklenmesine İlişkin Çalışmaların İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38(1), 101-135.
- Yeo, L. S., OnG, W. W. ve Ng, C. M. (2014) *The Home Literacy Environment and Preschool Children's Reading Skills and Interest*, *Early Education and Development*, 25(6), 791-814.

Yeşilyaprak, B. (1993). *Kişilik Gelişiminde Ailesel Faktörlerin Etkisine İlişkin Bir Araştırma*, Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 3(3), 3-16.

Yeşilyaprak, B. (2011). *Eğitim Psikolojisi*, 8. Basım, Ankara: Pegem Akademi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 10. Basım, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, M. C., ve Dönmez, B. (2008). *Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Bir Araştırma (İstiklal İlköğretim Okulu Örneği)*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7(23), 98-115.

Yılmaz Bolat, E. ve Dal, S. (2017). *Okul Öncesi Eğitimde Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarında Aile Katılımına İlişkin Öğretmen Görüşleri*, Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi, 5(2), 42-62.

Yoleri, S., ve Tanış, H. M. (2014). *İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum Düzeylerini Etkileyen Değişkenlerin İncelenmesi*, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(2), 130-141.

EKLER

Ek 1: Demografik Bilgi Formu

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Değerli öğretmenler,

Aşağıda sizin özelliklerinizi belirlemeye yönelik bazı sorular bulunmaktadır. Lütfen dikkatle okuyarak durumunuza uygun olanın karşısına (X) işareti koyunuz.

1. Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2. Yaşınız:

22 – 25 26 – 35 36 – 45

46 – 55 56 ve üzeri

3. Çalıştığınız Kurum Türü:

Devlete Bağlı İlkokul

Devlete Bağlı Ana Okul

Devlete Bağlı Anasınıfı

4. Çalıştığınız okuldaki göreviniz nedir?

Okul Öncesi Öğretmeni

İlkokul Öğretmeni

5. Mezun Olduğunuz Üniversite:

Atatürk Öğretmen Akademisi

Diğer:.....

6. Üniversiteden Mezun Olduğunuz Bölüm:

Okul Öncesi Öğretmenliği

Sınıf Öğretmenliği

Diğer:.....

7. Lisans Üstü Eğitim Yaptınız mı?

Hayır

Yüksek Lisans Alan:.....

Doktora Alan:.....

8. Mesleki Kıdem Yılıınız:

1-5 6-10 11-19

20-24 25 ve üzeri

9. Son üç yıldır okuma yazma yöntemleri konusunda düzenlenen hizmet içi eğitim ve/veya eğitim semineri çalışmasına katıldınız mı?

Hayır

Evet. Belirtiniz:.....

Ek 2: Görüşme Soruları

GÖRÜŞME SORULARI

1. Size göre; okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının temel amacı ne olmalıdır?
2. Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanması nasıl olmalıdır?
3. Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında ne tür etkinliklere yer verilmelidir?
4. Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının değerlendirme boyutunda nelere dikkat edilmelidir?
5. Size göre; 2016'da uygulamaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programı okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının planlanmasında ve uygulanmasında bir farklılaşmaya yol açmış mıdır?
6. Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili olarak okul öncesi ve ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışmaları gerekli midir? Neden?
7. Okul öncesi dönemde yürütülen okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının yürütülmesine aileler hangi biçimde katkıda bulunabilir?
8. KKTC'de okuma yazmaya hazırlık ile ilgili okul öncesi dönemde gözlenen başlıca sorunlar nelerdir? Bu sorunların ortadan kaldırılması için neler yapılmalıdır?.

Ek 3: Etik Kurul İzin Belgesi



**Doğu Akdeniz
Üniversitesi**

"Erdem, Bilgi, Gelişim"

**Eastern
Mediterranean
University**

"Virtue, Knowledge, Advancement"

99628, Gazimağusa, KUZEY KIBRIS /
Famagusta, North Cyprus,
via Mersin-10 TURKEY
Tel: (+90) 392 630 1995
Faks/Fax: (+90) 392 630 2919
E-mail: bayek@emu.edu.tr

Etik Kurulu / Ethics Committee

Sayı: ETK00-2018-0307

3.12.2018

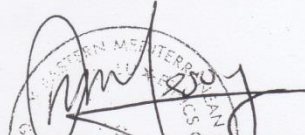
Konu: Etik Kurulu'na Başvurunuz Hk.

Sayın Şüküfe Minifoğlu

Temel Eğitim Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun **3.12.2018** tarih ve **2018/62-03** sayılı kararı doğrultusunda "**Okul Öncesi ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi**" adlı çalışmanız, Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek'in danışmanlığında araştırmanız Bilimsel ve Araştırma Etiği açısından uygun bulunmuştur.

Bilginize rica ederim.


Doç. Dr. Şükrü TÜZMEN
Etik Kurulu Başkanı

ŞT/ba.

www.emu.edu.tr

Ek 4: KKTC MEB Araştırma İzin Belgesi



KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : İÖD.0.00-006-18-E.3714

6 Kasım 2018

Konu : Anket çalışma izni hk.


Şüküfe MİNİFOĞLU
Yenierenköy İlkokulu
Yenierenköy- İskele.

Müdürlüğümüze bağlı okullarda görev yapan Anasınıf ve İlkokul birinci sınıf öğretmenlerine uygulamak istediğiniz "**Okul Öncesi ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya hazırlık Çalışmalarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi**" konulu çalışması, Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü tarafından incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda;

- Tüm bireyi tanıma teknikleri; gizlilik ve gönüllülük ilkelerine dayalı olarak yapılmalı ve çalışmaya katılan tüm katılımcıların kimlik bilgileri gizli tutulmalıdır.
- Araştırma sonuçlarına ilişkin geri bildirimler; öğrencilerin ve öğrenci velilerinin etkilenmesine karşılık gelmeyecek şekilde iletilmelidir.

Gerçekleştirilecek çalışma uygulanmadan önce okul müdürlükleri ile istişarede bulunulup, çalışmanın hangi okulda ne zaman yapılacağı birlikte saptanmalı ve yukarıda belirtilen hususların yerine getirilmesi koşulu ile **uygun görülmüştür.**

Çalışma uygulandıktan sonra da sonuçların Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne iletilmesinin yasa gereği olduğunu bildirir, gereğini saygı ile rica ederim.

 e-imzalıdır

İlksen VAROĞLU ATİK
Müdür

Not: 93/2007 sayılı Elektronik İmza Yasası'nın 6.maddesi gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : JFDZDMHPTSSSKPHOFNEX Evrak Takip Adresi: <http://dogrulama.ebys.gov.ct.tr>
Şht. Mehmet Hasan Tuna Sokak. No.5 Yenişehir 99010 LEFKOŞA
Tel: 2286893
Faks: 2287158

Bilgi için:Funda BİSTAN
Sekreter

Ek 5: Katılımcı Bilgi Formu ve Bilgilendirilmiş Onam Formu

KATILIMCI BİLGİ FORMU

Değerli öğretmenler,

Doğu Akdeniz Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü'nde Okul Öncesi Eğitimi alanında yüksek lisans yapmaktayım. “Okul Öncesi ve İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Dönemde Yürütülen Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” konulu araştırmayı bitirme tezi olarak yürütmekteyim. Bu konudaki düşüncelerinizi, fikirlerinizi ve uygulamalarınızı paylaşmanız hem çalışma amacına ilişkin önemli bulguların ortaya çıkmasına hem de bu alandaki uygulamalara katkı sağlayacaktır.

Bu araştırmanın veri toplama süreci genel olarak iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, seçilen okullarda gönüllü olan öğretmenlere “Demografik Bilgi Formu”nun uygulanması yolu ile ikinci bölümü ise, seçilen okullarda gönüllü olan öğretmenler ile görüşme yapılarak veri toplanmasından oluşur. Araştırmanın veri toplama süreci için Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan ve KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli uygulama izinleri alınmıştır. Veri toplama sürecine, KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 40 okul öncesi öğretmeni ve 40 ilkokul birinci sınıf öğretmenin katılımı beklenmektedir.

Bu araştırma tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmaya katılıp katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına sahiptir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel araştırma doğrultusunda kullanılacak ve kişisel bilgiler gizli tutulacaktır. Başlamadan önce sormak istediğiniz soru ya da belirtmek istediğiniz herhangi bir düşünceniz varsa, sorabilirsiniz. Araştırma hakkında ileriki zamanlarda daha detaylı bilgi edinmek isterseniz aşağıda belirtilmiş iletişim adreslerinden bizlerle bağlantı kurabilirsiniz.

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Katılımcı bilgi formunu okudum, anladım. Çalışma hakkında detaylı bilgiye, araştırmaya veya danışmanından ulaşabileceğim konusunda bilgilendirildim. Bu araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul ediyorum.

Katılımcı Adı – Soyadı:.....

İmzası:.....

Tarih:.....

Araştırmacı:

Şüküfe MİNİFOĞLU

Doğu Akdeniz Üniversitesi

Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü

E- Mail: sukufe93@hotmail.com

Telefon: 0542 887 46 86

Araştırma Yürütücüsü:

Prof. Dr. Ayşe Işık GÜRŞİMŞEK

Doğu Akdeniz Üniversitesi

Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü

E- Mail: isik.gursimsek@emu.edu.tr

Telefon: (0392) 630 29 51

Ek 6: Turnitin Raporu

Şüküfe Minifoğlu

ORIGINALITY REPORT

7 %	6 %	5 %	%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1	www.ices-uebk.org Internet Source	1 %
2	usos2016.com Internet Source	<1 %
3	ERDOĞAN, Tolga, ALTINKAYNAK ÖZEN, Şenay and ERDOĞAN, Özge. "An analysis of the literacy activities provided by preschool teachers", Öğretmen Eğitimi Akademisi-Maya Akademi, 2013. Publication	<1 %
4	docs.neu.edu.tr Internet Source	<1 %
5	eku.comu.edu.tr Internet Source	<1 %
6	docplayer.biz.tr Internet Source	<1 %
7	www.phpderslerim.com Internet Source	<1 %
